

BUDAPESTI NAPLÓ

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
József-körút 18.

Főszerkesztő:
VÉSZI JÓZSEF.

Felolós szerkesztő:
BRAUN SÁNDOR.

Kiadja:
A SZERKESZTŐSÉG.

Égész évre 28 k., (14), 1/2 évre 14 k., (7), 1/4 évre 7 k., (3,50), egy hónapra 2 k. 40 fillér, (1,20 frt).
Egyes szám Budapesten 8, vidéken 10 fillér.

Miniszter ur!

Budapest, november 14.

(s.) Miniszter ur! Vagy: alispán ur! Vagy: jegyző ur! Már ezután csak ilyenforma megszólítás dukál a hivatalos levelezésben a miniszternek is, az alispánnak is, a falusi jegyzőnek is mindközönségesen. Mindegyik egyszerűen csak: ur, minden *nagyméltóság*, vagy *nagyságos*, vagy *tekintetes* címzés nélkül. Eltűnik a többi émélygős cafrang is, amely a hivatali irásokban díszletté eddig. Az alárendelt hivatalnok vagy tisztviselőnek ezentul nem lesz „szerencséje alázatosan jelenteni, miszerint”; az utasítás, amelyet teljesít, nem lesz „nagybecsű” és „fentisztelet”; valamint lejjebbvalójához írván, nem fogja írását azzal végezni, hogy „mindezek után Nagyméltóságodnak legmélyebb hódolattal öröklő”. Vége a cikornyás meghunyászkodásnak és kacskaringós körülményességnek, amely a magyar közigazgatás aktáiban hasonlíthatatlan bujassággal tenyésztett. Egészéges, egyszerű, rövid és magyaros írásmód lesz kötelező az adminisztrációban. Így rendeli ezt Széll Kálmán belügyminiszter, aki holnap teszi közzé azokat az *ügyviteli szabályzatokat*, amelyek a közigazgatás egyszerűsítésének munkáját befejezik.

A címezgetések eltörlését és a nevelésgecsallangok kipusztítását, amiből nem a demokrácia cége alatt történik, elsőbbed mégis a demokrácia nevében köszöntjük jóleső érzéssel. Azután a józan ész nevében, amely retentő sanyargatásokat szenvedett, az évszázados királis stílusban mindennap sokezerszer kerébe töretvén. Mert hogy közvetve a demokráciának is, a józan észjárásnak is sokat érő diadalt szerzett ez az ugynevezett *egyszerűsítés*, a mi szemünkben ez sem legutolsó érdeme. Hogy célzataiban nem ez foglalta el a legelső helyet, az természetes. Am

lényegéből kisugárzik ez a szándék is, amint-hogy maga az egész alkotás is valami végtelenül érdekes demokratikus szerénységgel mutatkozik be.

Azt mondja:

— Egyszerűsíteni akarok. Egyszerű rendelet vagyok magam is. Nem vagyok törvény. Nem állok magas polcra, nem kívánkozom a *Törvénytár* előkelő társaságába; megelégszem sokkal szerényebb, szürke környezettel, a *Belügyi Közlöny* mellékletei között, amelyeket minden héten szaporán bocsát világgá *Némethy Károly* miniszteri tanácsos ur. (Csak ur, mert ezután tilos a *méltóság*.) Nem vagyok nagy, nem vagyok híres, nem vagyok díszes, csak *hasznos* akarok lenni. Olyan, mint a jó közigazgató.

Ilyen egyszerűen, szerényen és igénytelenül prezentálja magát ez a négy *ügyviteli szabályzat*. Amde szerénysége és igénytelensége mellett rögtön szembetűnik korszakos jelentősége, amely egyenesen odaállítja modern állami életünk legnevezetesebb ujitásai közé. Formájára szerény, lényegére annál nagyobbabszásu, következményeiben annál mélyebbrelhető; általuk a közigazgatásunk egész belső természetét, kipusztítva belőle a bürokratizmus nehézkességét és merevségét; egészséges, uiszellemet önt bele, nemcsak új formákat teremt, hanem ezeket a formákat új léttel tölti is meg.

Teremtő munka ez valójában. A egyszerűsítés lobogója alatt diadalra viszi a közigazgatásban a gyakorlatiaság elvét; nemcsak egyszerűsít, hanem rendet és egységet teremt. A rend és az egység hiánya volt a legnagyobb betegsége a magyar közigazgatásnak. Ez a kettős hiány tette a magyar bürokratizmust elviselhetetlenné és gyógyíthatatlanná. Baj a bürokratizmus mindenképpen; de olyan baj, amelylyel néhol igen nagy előnyök járnak, mintegy veleszületett enyhítő körülmények gyanánt. A bürokrácia például pedáns,

de mert pedáns, egyuttal rendszerető, pontos is. Már tudniillik ott, ahol. Mert nálunk a bürokráciának éppen ez a két nagy erénye hiányzik. Így a magyar bürokratizmus elviselhetetlen nyűg volt, leküzdhetetlen akadály a adminisztráció gyorsaságának, gyakorlatiaságának, észszerűségének. Pedáns a formákban az oktalanság; laza a lényegben a lelketlenség. Nehéz, renyhe a teste, csupa fölösleges hajú, csupa ódi cafrang; nem csoda, ha nem tud mozdulni. És konok, mint minden bürokratizmus. Nem bírt vele a törvény, nem bírt vele az élet, a korszellem sürgető parancsa. Hiába a legjobb törvény, ha nincs, aki végrehajtsa. És a magyar bürokratizmus nem bírja jól végrehajtani a legjobb törvényt sem. Hiába az élet rohanó fejlődése, ha nincs, aki észreveggye. És a magyar bürokratizmus nem veszi észre, mert nincs középponti idegrendszere, amely látását közvetítte. Ebből a lomhaságából, ebből a vakságából nem lehetett kigyógyítani a magyar bürokratizmust. Széll Kálmán rendeleté nagyon radikálisan segít a bajon: az egész bürokratizmust eltörli a föld színéről. Kivégzi egy tollvonással és helyébe állítja az egyszerűségnek, a rendnek, az egységességnek és a közvetlenségnek a szellemét.

A bürokrata közigazgatásnak hiányzó előnyeit: a rendet és egységet megteremti, s a mellett, hogy még se legyen bürokratizmus, hozzáadja ellenszerűl az egyszerűséget és közvetlenséget. Azért nem lehetett a mi bürokratikus közigazgatásunk még olyan jó sem, mint más bürokratikus közigazgatás, mert a bürokratizmus erényeinek legelső forrása, az egység hiányzott belőle. És mégis bürokratikus volt, mert tele volt formassággal és semmi kapcsolata nem volt az léttel. Széll Kálmán most megteremti az egységet és kiüldözi a formalizmust. A bürokratizmust egy csapásra

TÁRCA

A tarka asszony.

— A Budapesti Napló eredeti tárcája. —

Írta: Krúdy Gyula.

Azokból az évekből, amelyeket egy kis szépségi város ódon házai között töltöttem, jőformán mindent és mindenkit elfeledtem már, csupán a tarka asszonyra emlékszem jelesen. A tarka asszony egy él emlékezetemben, mint valamelyes kalandos regény. Ifjúsági olvasmányaim: Andersen az öreg és Olivér Twist a tarka asszonnyal egyidősek. A kávészinza-szemű nagy kutyák, a sűrű vén fűzfa és a gorboma koporsócsináló a tarka asszonnyal egyszerre jutnak az eszembe. A kis és jelentéktelen dolgokra gyakran jobban emlékszik az ember, mint a nagy eseményekre; így például az teljesen mellékes, hogy a tarka asszony kosztos diákokat tartott, mert szegény övegy volt. Elhunyt férjének fotográfiája a ripszkanapé felett csüngött. A megfakult kép egyenruhás, nagybajuszu urat mutatott: ki volt, mi volt, miért halt meg? Kun Matyó tán tudná, mert ő volt a legöregebb diák, de én bizony már nem tudom.

Sőt a nevét sem tudom már a tarka asszonynak. Senki sem említette a nevén. A városban „a tarka asszony diákjai”-nak hívtak bennünket, a görbe hógótti köz „a tarka asszony utcája” volt. Körül, a szomszédokban takácsok katoltak szövőgépeikkel; a hegyoldalból a vaskos, négyzögletes torony órája mint egy nagy kerek szem figyelte az utcánkra; a kis emeletes ház egyik oldalával a hegynek támaszkodott és kőkanybokrok húzódtak el a tető mellett; a grádics

sőtét volt és szeles időben nyikorgott; a tarka asszony nagy vörös kandurja mérgesen dorombolt lenn a konyhában. . . .

Hárman voltunk diákok, három szegény alföldi fiú, akiket a szülői zsarnokság a vadidegen világba vetett. Talán senki se értett meg az egész városban, tótok, németek laktak itt, még a felhő is más volt, mint otthon, az eső pedig haragosan csapkodott az ősi napokon. Nagy, hideg szobánkban összebuja, fázósan beszélgettünk otthonról, mint a száműzöttek a hajó fedélzetén. A tarka asszony a kulcsait csörgötte a folyosón és mosolygóra lépett be. Félig ősz volt, félíg barna. A szoknyája fekete volt, de a köténye fehér. Öreg se volt még, fiatal se volt már, véletlenül megöszült és e furcsa körülményt ártatlan asszonyi kacérsággal a javára aknáta. Ha rossz kedve volt, sirni kezdett és lebontotta a baját: — Szegény tarka hajam, te! — zokogta és összecsokolta a haját. Nagyfejű fiacskáját, akit mindig egy szanta kis csirkével látok játszani a konyha szögletében, rossz kedvében elkergette a szoknyája mellől: — Eregy te! — kiáltotta, csunytát mondott és a lábával rugni akart. De rossz kedve csak ritkán volt. Dudolgatva járt fel-alá a lépcsőn, bennünk tréfásan regulázott és a nagy Kun Matyóknak a serkedő bajszát csufolta. Olyan volt, mint egy kacér, vig leány . . . Nagyfejű kis fiát az ölébe vette és susogott a fülébe. A fueska időtlen hangon kacagott, — mert egyszer, régen legurult a lépcsőn.

Különben látogatója nem igen volt házi-asszonyunknak. Nem hívták sehová, nem is ment sehová. A kis német városkában az ősi esők megindulására mindenféle házbálokat rendeztek a lakosok. A diákok táncoltatták az asszonyokat, lányokat, a polgárok pedig almabort ittak. „A tarka asszony diákjai”-t sehová sem hívták. Házi-asszonyunkkal megosztottuk a számkivetést . . . A hég mögött a kis közben úgy éltünk, mint

valami gonosztevők. Ha az utcára mentünk, a város felé, többnyire verekedéssel végződött kirándulásunk. Esténként, a lámpa eloltása után fantasztikus tervekét szőttünk az ellenség megverésére. Egy nagy kocsit akartunk egyszer építeni, mint King doktor, az oroszlanvadász, a nagy kocsival bemenni a városba és onnan leparitásközvegni az ellenséget. Ki volt az ellenség? Az egész világ . . . A tarka asszony ellensége volt a világ és mi fiatalos hévvel, rajongással szerettük ezért rizeporos arcu, kacérskák, vig háziasszonyunkat.

Mondtam, hogy látogatók nem jártak hozzánk? De bizony jártak, de mi nem igen láttuk őket. A tarka asszony a földszinten lakott és néha késő éjszakáig beszélgettek nála. Kik? Bizony nem igen tudtuk. Kun Matyó egyszer éjjel, a hájazót csapódására óvatosan kinyitotta az ablakot. Esküdtött, hogy fiatal és fodorított hajú latin tanárunk suhant el a sötétségben. De hát ez lehetetlen volt. Tanárunk a kolostorban lakott és a kolostor kapuját este korán becsukják . . .

Az eső kopogott a háztetőn, a szél sohajtozott a ház körül és a kerek szemű torony az órát kondította: így mult el az ősz.

Olyan hirtelen itt volt a tél, hogy ma mesének látszik. Este még a városban jártunk és a sétatér sirdogáló, nedves bokrai között egy diákra leskelődöttünk, mint az indiánusok a fehérekre; a diák nem jött, mert biztosan megérezte a peccenyesszagot, — s reggel, mikor fölébredtünk, fehér bundaprém volt ablakainkon. Fehér volt az egész görbe utca és a háztetők ereszein a verebek hangosan csirpoltak. A négyzögletes torony fehér bundájában éppen úgy állott a hegyoldalban, mint December apó a kalendáriumban.

A tarka asszony mérges kis cselédje friss havat hozott a mosdótalakban és Kun Matyó hősiessen dörzsölte be a vállát hóval. Mikor ki-

meg is javítja, ki is végzi. Ez látszatra ellentmondás, de a rendeletek mesteri kézzel avatják logikus valósággá.

Ez az egyik jelentősége ennek az igénytelenül fellépő, de hatalmasan megkoncipiált reformnak. A másik az, hogy abban a pillanatban, amint megtette hatását és a magyar közigazgatás apparátusába belevitte azt az új szellemet, amelyet megteremtteni hivatva van, egyúttal képessé tette ezt az apparátust a nagy közigazgatási reform befogadására. Megteremtette azt az instrumentumot, amely megvalósítsa majd annak idején az állami közigazgatást. És ha mindjárt, közvetlenül is rendkívül becseksek lesznek az új rend jótékony eredményei, vetekszik ezekkel az a közvetett eredménye, hogy újjaeremti a magyar közigazgatás apparátusát, megérleli az államosításra, alkalmassá nevei arra, hogy a nagy, szervezeti reform, amelynek el kell következnie, készen találja benne azt az emberanyagot, amelynek segítségével az állami adminisztráció minden zökkenés nélkül rögtön megkezdhesse áldásos működését. Addig is pedig be fogja bizonyítani, hogy még ezzel a mostani, nagyon tökéletlen szervezettel is lehet sokkal tökéletesebb közigazgatást csinálni, mint eddig; mintegy rehabilitálja a magyar közigazgatás tisztviselői karát, de úgy, hogy abból nemcsak a tisztviselőknél, hanem a közönségnek is haszna legyen. Többet és jobban fog dolgozni ez a tisztviselői kar, mert megszabadul minden fölösleges munkától és több ideje is, több kedve is, több módja is lesz arra, hogy elvégezze és jól végezze el a szükségeseket.

Az a sok fölösleges címezgetés, nevetség udvariaskodás is mennyi drága időt rabolt el, mennyi munkaerőt foglalt le. Nincs abban tulzás, hogy az a munkamenység, amelyet ezekre pazaroltak, fölött kétezer ember munkájával. Meg a sok hiábavaló jelentés, visszajelentés, kiséző-irat, iktatás, nyilvántartás, aztán a híres *siber*ek. Tetszik tudni, mi az a *siber*? A *siber* olyan „közbeeső intézkedés”, amely csak arra való, hogy az ügyszámokat szaporítsa és a lustaságot kendőzze. Az ilyen intézkedés ezentul tilos. Aki rendszeresen foglalkozik vele, fegyelmet kap a nyakába. Ellenben pontosan meg van szabva, hogy milyen ügyet mennyi idő alatt kell elintézni. A leghosszabb idő: tizenöt nap. Ha valami ezen túl is elintézetlen, annak okát kell adni.

léptünk a házból, a tarka asszony az ajtóból hógolyókat dobált utánunk. Mire megfordultunk és ostrom alá vittük a házat hógolyóinkkal, a tarka asszony már az emeleti ablakból mutatott felénk számarfület.

Majd karácsony is eljött. Hej, hogy szakadt akkor a hó. A négyzetleges torony bizonyosan didergett odakünn, a nagy olyan volt, mint egy nagy cukordomb, a városból harangzúgás hallatszott görbe kis utcánkba, — a tarka asszony karácsonyfát állított a diákszobában. A lámpa szokatlan fényrel ragyogott és a lépcsőn friss kolbászszag terkelgőzött felfelé. A sarokban borospalackok álltak és új nyakravalóinkat, melyeket a tarka asszonytól kaptunk, a tükör előtt igazgattuk.

— Ma táncolunk, fiuk! — mondta nevetve kedves háziasszonyunk, mikor a vacsorát behozta. A kályhában szokatlan vidámsággal ropogott a fenyőfa, a nagyfejű kis fiú időnként kagcva bámult a lángokba...

Ah, ti vidám, boldog percek!
A tarka asszony összecsókolott bennünk.
— Nesztek, ezt az édesanyátok küldi. Ezt a testvéréteket, ezt pedig én adom.
Mint foglyok röpte a tarlón, ugy csattogtak a csökjait. Acellék gyönyörű szeme ragyogva tapadt ránk. Boldog volt...

Vacsora után, — a bor fogyott és kedvünk zajoson emelkedett, — Kun Matyók elővette hedegdjét és cincogni kezdett mindenféle nótákat, amelyekre mások ügyet sem vetettünk.

A tarka asszony felugrott és derekát riszálva, a szoba közepére ugrott.

— Táncoljunk! — kiáltotta.
Pörgött, mint a csiga, a lábát illegette, emelgette és haja arcába hullott.

— Egyszer élünk! — kiáltotta és nagyot tappantott, hogy rengett belé a ház.

A tarka asszony szilaj kedve bennünket is

Ime, találomra még egy-két praktikus, okos dolog: Az elintézésnek rövidnek, világosnak, magyarosnak kell lenni (erre példa mindjárt maga a rendelet, amelynek a nyelvezte egyszerű, szép és magyaros); a rendelkezés közvetlenül megy az érdekelt hatóságához, nem az eddigi hosszadalmas utveszőkön át; kiséző-irat nem kell. Azután ott a telefon, ha kell, a távirat. Ahol telefon nincs, *tudakozódó-lapok* lesznek a hosszadalmas levelezés helyett. A rendeleteket a vármegye *hivatalos lapjában* fogják kihirdetni (lesz ezentul minden vármegyében) és a kihirdetés révén érvényesek lesznek minden tisztviselőre, aki fel nem szól ellenök. Ezzel hónapokra terjedő levelezést meg nyilvántartást takarítanak meg. Egyik legérdekesebb újítás a *mozgó levéltár*. A főszolgabíró kimegy a községbe, átveszi a panaszt, a zsebébe nyúl és mindig magával hordott könyvecskéjébe — amely másolólappal van ellátva — azonnal beírja a végzést, az egyik lapot kiszakítja, átadja a félnek, a másikat hazaviszi. Otthon aztán megcsinálja az aktát, — amelyet már el is intézett.

És még egy sereg olyan reform, amelyet csak az tud igazán felbecsülni, aki közelről ismeri a mai rendszer tömörkedésszerűségét, zavarát, bonyodalmát, hóbortját és veszedelmét. De az egész reformnak szellemét és jelentőségét felfogja mindenki, megérzi mindenki; s meg fogja érezni az ország. Ez a szellem harmóniát és egészséget önt a mai beteges, össze-vissza-közigazgatásba.

Szél Kálmán kormányzatának maradandó emléke ez a négy rendeletbe foglalt reform, s egyúttal egyik legszebb fejezete belügyi reformjaink történetének. Kéves reformot csináltak meg ekkora lelkesedéssel, ideális szeretettel és praktikus hozzáértéssel. Adassék érette elismerés Szél Kálmánnak és munkatársainak. Szél Kálmán kezdeményező bátorsága és nagy tekintélye, egy derék munkás-sereg bizgalma, s mindnyájuknak nagy tudása, gyakorlati érzéke és tapasztalata diadalmaskodik ebben a nevezetes alkotásban.

Tarka ülés.

Budapest, november 14.

Ami szenzációknak ígérkezett, azt csináján elintézték az ülés előtt s a mentelmi bizottságnak a Nessi-ügyben betérjesztett jelentése két percig

elragadott. Ugráltunk, mint a kis medvebocok az asszony körül, én kacagva a földre estem és a tarka asszony lábát csókoltam. A tarka asszony visongva kacagott, aztán egyszerre leült a földre és lihegve nézett körül.

— Gyerekek, — kiáltotta — én valamikor minden éjszaka így mulattam a férfakkal. Az volt csak az élet! De most már nem szabad, csak egyszer egy évben, karácsonykor, mert asszony vagyok...

Ujra megcsókolott bennünket és sirva, nevetve ölegetett.

— Szegény, vén asszony vagyok, — dadogta. — De úgy-e, még szép vagyok?...

— Nagyon szép! — kiáltottuk.
A tarka asszony egyszerre felugrott.

Tovább kiabáltunk és ő mérgesen toppantott a lábával.

— Hallgassatok! — mondta. — Nem tudtok csendesen maradni?...

Lenn zörgették az utcaajtók. Először csendesen, aztán mindig türelmetlenebbül...

A tarka asszony öklöbe szorította a kezét: — O, a... Még karácsony este se hagynak békén! Menjetelek és mondjátok meg, hogy beteg vagyok... Senkit se akarok látni ma este; ne eresztek be senkit... Kergessétek el a kutyákat!

Egyszerre talpra ugrottunk mind a hárman. A tarka asszony ebben a pillanatban a lobogó tűzbe küldhetett volna bennünket.

Kun Matyók felragadt a sarokból azt a vastag léceket, amely fegyvertárunk disze volt és a feje felett forgatva rohant le a lépcsőn. Mi ketten, a kisebbek utána.

Kun Matyók egy rántással felnyitotta az ajtót. A sötétségből két szivarnak égő tüze világitott.

— Mit akarnak itt? — kérdezte Matyók, —

se foglalkoztatta a t. Házat. Igaz, hogy annál többet foglalkoztatja majd később, mert hiszen ma csak annyi történt, hogy a jelentés tárgyalását a jövő csütörtök napirendjére tűzték ki. Ezt az elnök nemine contradicente hirdethette ki, — az ülés előtt ugyanis tanácskozás volt az elnöki teremben s a tanácskozás során a függetlenségi párt megbízottai az elnökséggel megállapodásra jutottak. A Nessi-ügy tehát ma zajtalanul mult el.

De szenzáció, sőt szenzációk nélkül még se mulhatott el az ülés.

Gyönyörű keret volt a szenzációhoz a mai t. Ház. Az elnöki figyelemzetes pompásan bevált s annyi flakker még talán sosem robbogott az új parlament felé, mint ma tíz óra tájban. A vilamos kocsi is zsufolva érkez el a parlamentig. Csak el kellett nézni a folyosó sokadalman s látnivaló volt, hogy katalogus-olvasásra nem lesz szükség. Nem kétszázan voltak, ahányat a szabályok mára megkívántak, de legalább háromszáz. A hatalmas folyosók, melyek idáig mindig üreseknek tetszettek, ma először mutatták az élénkségnek, mozgalmasságnak képét. Olyan arook jelentkeztek, melyeket ez az új Ház még nem is látott.

Gabányi Miklós a teljesülhetetlen álmok sóvárgásával sóhajtott a folyosón:

— Istenem, ha ilyen Ház előtt beszélhetnék egyszerű!

Es a tanácssterem a maga elenyészőn kicsi völgyével ma igen praktikusnak bizonyult. Nem lehetett alant csoportosulni, mindenkinek helyet kellett foglalnia s a mezők teli voltak, mint egy szép színház nézőtér. Alig volt üres hely. Aki az új Házat az első és elég látogatott üléskor látta, halovány képet látott. Ma volt az első nagy ülés.

Ilyen kivételes publikum kivételes élvezeteket érdemelt. És jutott is neki az élvezetekből.

Az első szenzáció szinte elvesztett a nagy Ház morajlásában. Látták, hogy a miniszterelnök betérjeszt valami javaslatot, de nem hallották, hogy mit. Majd megtudjuk — gondolták — az elnök szavaiból. De Apponyi nem ismételte a javaslat címét, csak úgy emlékezett meg róla, hogy „a betérjesztett javaslat kiadatik a pénzügyi bizottságnak.” A szélsőbal már-már bele-nyugodott, hogy hiszen nem muszáj neki minden apró-cseprő javaslat címét tudni, mikor valaki felszólt az elnökhöz:

— Nem hallunk semmit. Milyen javaslatról van szó?

Jó lesz, ha odébb mennek, mert betöröm a fejuket.

Rekedt nevetés hallatszott a sötétből.

A következő pillanatban egy sétapálcával csaptak a Matyók fejére és futni kezdtek az éjjeli vendégek.

Matyók a lécel kiugrott a házból és utánuk iramodott. Kiáltozás hallatszott, aztán Matyók visszatért, véres arcát hóval dörzsölgetve.

Odafönn sápadtan várt a tarka asszony.

— Elmentek? — kérdezte remegő hangon. Matyók ledobta a lécelt és könnyes szemmel mormogta:

— Az egyik, akit megütöttem, Macskási tanár ur volt...

Mind nagyon megijedtünk. Egyszerre elmulott vigágunk és borzadva néztünk Matyók vérző arcába.

Matyók azonban dacosan nézett körül. Válat vont és diákos vidámsággal szólt:

— Legföljebb kiesapnak... Más diákat is kiesapnak már.

A tarka asszony zokogva borult le az asztalra.

— Add ide a kezéd, fiam, — szólt Matyók-nak. Simogatta, csókolgatta a Matyók kezét és halkan mormogta:

— Jól tetted... Tagadhatatlanul jól tetted. Később, mikor felélesztették a tüzet, Matyók a tűz mellé ült és vidám böbeszédűséggel mesélte el, hogy futottak előtte az éjjeli jövevények. A tarka asszony úgy nézett Matyókra, mint egy szentre. Hol sirt, hol nevetett...

Éjjel, mikor főfájósan felébredtem, a Matyók ágát ürezen láttam.

A téli szél járt az ablakok körül és a szél sóhajtasán át hallatszott a Matyók mély hangja. Odalenn volt a földszinten és azt gondoltam, bizonyosan még mindig a kalandot meséli.

Apponyi orrára tette a csipetűt s las olvasta: — *As udvartartás költségeinek új megállapításáról.*

Hirtelen világosság gyulladt a szélbali fejekben. Száz meg száz kar emelkedett a levegőbe s egy riadt hang süvöltött.

— *Hisz ez a civilista!*

No micsoda kavarodás lett a kasban. Az első pillanatban tanácstalanul nézett össze a szélsőbal, de mikor a néppárt tüntető helyesléssel honorálta a javaslat benyújtását, a szélsőbal zugni kezdett és Barabás Béla már annyira összeszedte magát, hogy indítványozni tudta a javaslatnak az elhanyagolt osztályokhoz való utasítását. Mialatt aztán Széll Kálmán miniszterelnök röviden kifejtette, hogy sokkal nagyobb anyagi megterhelést tartalmazó javaslatoknál se szokásos ilyen kivételes elbánás, Beöthy Ákos pedig természetesen az ellenkező álláspontra helyezkedve hirdette, hogy ilyen kivételes javaslattal kivételesen kell elbánni: — a szélsőbal végre megtalálta a hangját. Rákay László már fenn szavalt:

— Meg kell értetni a királylyal, hogy *kollektív* szavazással áll szemben! A királyi gavalitárságra kell appellálni s akkor ez a javaslat lekerül a napirendről!

Most már tapsolt a szélsőbal. Gróf Apponyi Albert elnök meg akarta győzni a szélsőbal, hogy a szabályok szelleme szerint az osztályokhoz való utasítás kérdése csak akkor lehet aktuális, ha már a bizottság beterjesztette jelentését, de Barta Ödön mást olvasott ki a szabályokból, sőt azt akarta elhitetni a t. Házzal, hogy ez a kérdés nem is bocsátható szavazás alá, mert ha csak egy ember is kívánja, a javaslatot az osztályokhoz kell utasítani. Ezt Széll Kálmán miniszterelnök a szabályokra és a Ház állandó gyakorlatára való hivatkozással hamarosan lefújta, de ekkor viszont újabb fordulat jelentkezett. Az elnök jelentette, hogy *husznál több képviselő névszerint való szavazást kért.*

— Oh ez szép! — nyugolódott és méltatlankodott a néppárt szélbalék felé fordulva.

Nagy zugás. Rakovszky fel akar ugrani, hogy a házszabályokhoz szól. De már Barabás Béla felszólt az elnökhöz, hogy a *szélsőbal visszavonja a névszerint való szavazást ívét.* Az elnök ezt hangosan bejelenti. Aztán szólásra hívja fel Rakovszkyt. Ez huzódzik, hogy már nincs oka szólni. De azért kimondja, hogy a szabályok szerint ebben a kérdésben nem is szabad névszerint szavazni. Apponyi más véleményen van és a maga álláspontjának igazságát bizonyítja. Közben folytonos zaj. Végül valahogy elrendeződik a sok konkrézia s a tulajdoni többség úgy határoz, hogy a *civilista-javaslatot az osztályok mellőzésével a pénzügyi bizottsághoz utasítja.*

Ez volt az első szenzáció. Aztán némi pihenőt adott magának a t. Ház s a tápéi kerület képviselőküldési jogára vonatkozólag vita nélkül elfogadta a bizottság jelentését. Tápé tehát pardont kapott. De már Csongráddal szemben bizonyos animozitás azonnal jelentkezett. Mialatt Ugron János előadó apróra ismertette a csongrádi visszavonások karakterét, hogy azoknak ártalmosságával hangulatot csináljon Csongrád mellett: már látnivaló volt az ellenpárt szervezkedése. A szélsőbal Justh Gyula és Mezőssy Béla erősen kapacitáltak a semlegeseket, hogy példát kell statuálni és föl kell függeszteni Csongrád képviselőküldési jogát. A néppártot nem kellett kapacitálni. Az egészen Justhék álláspontján volt. De a szabadelvűpártban is erősen megoszlottak a vélemények és Kubinyi Géza meg Gajári Géza át is jöttek a szélbalra jelteni, hogy a jelszó: *Csongrádnak bimbódnia kell!* Pedig a szélsőbal nem is volt egységes ebben a kérdésben. Kossuth Ferenc kijelentette, hogy abszontálja magát a szavazás alól, mert ő, aki a csongrádiakért jött el, hogy Csongrád ne válasszathasson. Barta Ödön, Thaly Ferenc, Endrey Gyula s még néhányan azt fejtették a folyosón, hogy a büntösöért nem szabad ártalmokat büntetni s tessék arról tenni, hogy a megvesztegetett választók ám tiltassanak el a szavazástól, de ne torolják meg ezek büntét a kerületen. A kapacitációba még nevek és személyi momentumok is belejátszottak, a vége azon-

ban az lett, hogy névszerint való szavazással a Justh-féle álláspont kapta meg a többséget. Csongrád tehát ebben a ciklusban nem képviselheti magát a törvényhozásban.

A névszerint való szavazás természetesen nem volt a pikantériák híjjával. Bár Podmaniczky Frigyes, Falk Miksát, Hieronymi Károlyt s a szabadelvűpárt oszloposabb tagjait, akik az ellenzékkel szavaztak, a szélsőbal megjelente. A volt nemzeti párt exponáltabb tagjait, mint Hódossy Imrét, Seentiványi Árpádot, Ivánka Oszkárt, akik a felfüggesztés ellen szavaztak, a szélsőbal gunyos morajjal fogadta. De legfurcsábban járt Endrey Gyula szélbali, aki a jegyzői székben, közvetlenül Apponyi mellől, szintén a felfüggesztés ellen szavazott.

Apponyi odaszólt neki:

— *Ti nem-mel szavaztok. Tévedtél.*

— Nem tévedtem, — szólt Endrey s jegyezte tovább a szavazatokat.

A szavazás során már látható volt, hogy a Csongrádellenes ad hoc-többség igen jelentékeny. Justhék az első olvasás után tudták, hogy óriási többségük van. Hirdették is:

— Győztünk.

Mire egy elbusult szélbali felsóhajtott:

— *Az önálló vánterülethez toborozatok össze ekkora többséget!*

Hát az volna a nagy dolog. Mert Csongrád képviselőküldési jogának felfüggesztésére 267 szavazat közül 221, mondó *kétszázhuszonegy szónyi tábor verődött össze és csak negyvenhat jó ember volt hajlandó pardont adni a csongrádi kerületnek.*

Ez volt a második szenzáció. Azután pedig már kevés történt. Az indenmitásra ma nem került sor. Még csak a Popovics V. István összehívhatatlansági ügyében ítélező bíróság tagjait sorsolta ki az elnök s aztán az ülés befejeződött, hogy a kisorsolt bíróság nyomban munkához foghasson...

A képviselőház ülése november 14-én.

— Kezdeté délelőtt 10 órakor. —

Elnök: Gróf Apponyi Albert.

A kormány részéről jelen vannak: Széll Kálmán miniszterelnök, Darányi Ignác, báró Fejérváry Géza.

Elnök: Megnyitja az ülést. Főlovasssák és hitelesítik a mult ülés jegyzőkönyvét.

(Az udvartartás költségei.)

Széll Kálmán: Van szerencsém a Ház asztalára letenni az udvartartás költségeinek újbóli megállapításáról szóló törvényjavaslatot. (Zaj.) Kérem azt véleményes jelentéstételt végett a pénzügyi bizottsághoz utasítani. (Helyeslés jobbjelől. Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Elnök: A törvényjavaslat ki fog nyomtatni a Ház tagjai közt szét fog osztani, előzetes tárgyalás és jelentéstételt végett pedig a pénzügyi bizottsághoz utasítatik. (Nagy zaj és felkiáltások a baloldalon: Mirdl van szó?) Az udvartartás költségeinek újabb megállapításáról szóló törvényjavaslatról. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Kérjük annak to olvasását!) Engedelmet kérek az osztrák parlamentben ez lehetséges, de a magyar parlamentben ez nem szokás. (Helyeslés jobbjelől és a néppárt padjain. Mozgás és nyugtalanság a szélsőbaloldalon.) A törvényjavaslat különben, amint ezt már kimondottam, ki fog nyomtatni, a Ház tagjai közt szét fog osztani, előzetes tárgyalás és jelentéstételt végett pedig a pénzügyi bizottsághoz utasítatik. (Nagy zaj a szélsőbaloldalon.)

Barabás Béla: Módot kell nyújtani, hogy minden képviselőnek alkalma legyen tanulmányozni a javaslatot. Ezért azt indítványozom, hogy ezt a törvényjavaslatot első sorban az osztályokhoz tegyék át tárgyalás végett s ne a pénzügyi bizottsághoz. Az osztályban való tárgyalásnak meg van az előnye, hogy ott minden képviselő jelen lehet s részt vehet a vitában ami a javaslat rendkívüli fontosságára való tekintettel nem mellőzhető. (Helyeslés a szélsőbalon.)

Széll Kálmán: (Halljuk! Halljuk!) Azt én teljesen elismerem, amit Barabás Béla képviselő ur mondott, hogy ez a törvényjavaslat egy igen fontos kérdést tartalmaz és ezért arra kérem a t. Házat, hogy ne méltóztassék ennek a törvényjavaslatnak tárgyalásánál éppen most kivétel tenni, mert minden pénzügyi kérdést tartalmaz, még messzebb kiható, nagyobb horderejű és nagyobb terheket magában foglaló javaslat is...

Rátay László: Ennél igazságtalanabb nem volt a Ház. előt már régen! (Ugy van! a szélsőbaloldalon.)

Széll Kálmán miniszterelnök: ... mindig a pénzügyi bizottsághoz utasítatik előzetes tárgyalás végett. (Ugy van! jobbjelől. Nagy mozgás a szélsőbaloldalon.) Minden képviselőnek joga van a kérdéshez hozzászólni, amikor az napirendre lesz kitzítve, a pénzügyi bizottság tárgyalásában is részt venni mint hallgató. A kellő publicitással tárgyalatik tehát ez a kérdés a maga előkészítési stádiumában is és a kellő publicitással fog tárgyalatik itt a Házban is. (Ugy van! jobbjelől.) Én tehát nem látom okát annak,

hogy miért térjen el a Ház attól, amit száz meg száz precedens alkotott meg, hogy a pénzügyi természetű kérdések a pénzügyi bizottsághoz utasítsanak. (Helyeslés jobbjelől. Nagy zaj és mozgás a szélsőbaloldalon.)

Beöthy Ákos: Kivételre jellegnek tartja a törvényjavaslatot. S mivel a Háznak osztályai is vannak, szükség mutatkozik, hogy a törvényjavaslat először általuk tárgyalassék. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: A házszabályok szempontjából kell az imént megindult vitához megjegyezni tennem. Méltóztassanak meghallgatni. (Halljuk! Halljuk!) A házszabályok... (Zaj. Mozgás. Halljuk! Halljuk!) Kérem, ez igen fontos. Hiszen a Házban felvetett kérdésre nézve a Ház dönteni fog a maga bölcsesége szerint. Ezen a helyen nem lehet illetékes arra, hogy a dolog érdemére vonatkozólag nézetet mondjak. Csak óhajtom, hogy szigorúan a házszabályok szerint járjunk el. Nézetem szerint ennek a kérdésnek a fölvetése, hogy tudniillik az osztályokhoz is utasítsák-e a javaslatot, akkor volna helyén, amikor a bizottság be fogja adni a maga jelentését. (Felkiáltások a szélsőbaloldalon: Akkor is!) En így fogom fel a dolgot. De abban az esetben, ahol a házszabályok világos rendelkezésével nem állunk szemben, hanem csak olyan rendelkezésével, amelyet én — azt hiszem, teljesen helyesen és logice — úgy értelmezek: nem erőszakolhatom rá nézetemet a képviselőháza. Csak felhívom a tisztelt képviselőház figyelmét arra, hogy semmi prejudicum abból nem származik, ha a Ház a törvényjavaslatot most a bizottsághoz utasítja, mert az osztályokhoz azután is utasíthatja, ha majd a bizottság beadja a maga jelentését. Mindazon szakaszok, melyekre hivatkoztam, más logikus magyarázatot nem engednek meg, mint hogy a szakbizottsági tárgyalás okvetlenül történjék meg, az arról szóló jelentés beadásakor pedig dönthet a Ház alett. vajjon a javaslatot az osztályokhoz is kívánja-e utasítani. (Elnök helyeslés jobbjelől.) Ezek után van-e még valaki, aki a házszabályokhoz akar szólni?

Rátay László: Egészellenkezőleg magyarázza a házszabályokat, mint az elnök. Az most a kérdés, hogy egyáltalában tárgyalja-e a Ház a törvényjavaslatot, vagy nem. Ezt csak az osztályok dönthetik el. Tudomás szerint minden törvényjavaslat beterjesztéséről tudomást szerez a Ház. Már pedig a királynak tudnia kell, hogy egy koldusországgal áll szemben. A király gavalitár és igazságszerető érzelmére kell appellálni. (Zajos helyeslés a szélsőbaloldalon.)

Elnök: Mitán látja, hogy interpretációja nem talál egyhangu helyeslére. A Ház határozatára bizza, hogy vajjon az osztályokhoz utasítandó-e a javaslat, vagy pedig az osztályok mellőztessenek.

Barta Ödön: A házszabályokra hivatkozva követeli, hogy a javaslat az osztályokhoz utasítsassék. Erőszakkal nem lehet a kérdésben dönteni.

Elnök: Itt nincs erőszakról szó. Azt akarom feltenni szavazásra a kérdést. (Zajos ellenmondások a szélsőbalon.)

Barta Ödön azt vitatja, hogy a házszabályok szerint e kérdésben szavazásnak nincs helye.

Széll Kálmán: Egész röviden ezekre csak azt vagyok bátor va szólni, hogy nézetem szerint ugy a házszabályok világos rendelkezése, mint ennek a Háznak és a magyar országyűlésnek állandó gyakorlata azt statuálta, hogy a miniszterium, vagy bárki által előterjesztett törvényjavaslatokat a Ház tárgyalhatja osztályokban, vagy tárgyalhatja bizottságban. De hogy a Háznak ne legyen joga határozni afelett, hogy az osztályok mellőzésével a törvényjavaslatot a bizottsághoz utasítsa: ezt sem a házszabályok nem mondják sem a gyakorlat nem igazolja. És így a többség erőszakoskodásáról ez esetben beszélni egyszerűen lehetetlen. Mit mond a 125. §? Azt mondja, hogy: „A tanácskozás tárgyaitak előkészítése osztályokban, vagy bizottságokban történik.” Tehát történhet egyikben vagy másikban, vagy mind a kétőben, amint a Ház határozza, de nem kell történni feltétlenül osztályokban. Ez volt az állandó gyakorlat. Kérem a t. Házat, méltóztassék a kontinuitás szempontból, éppen a kisebbség érdekében, meg nem változtatni a házszabályok magyarázatát, amelyet az évek hosszu sora óta tolytatott állandó gyakorlat mindig követett.

Elnök jelenti, hogy Barabás indítványa felett 20 képviselő névszerint szavazást kér. (Nagy zaj a jobboldalon. Barabás visszavonja a névszerint szavazást kérő ívét.) Elnök bejelenti ezt.

Rakovszky István: Konstatálja, hogy a névszerinti szavazás a jelen esetben nem jogos. (Zaj a szélsőbalon, Felkiáltások: Tolakodó!)

Elnök az ellenkezőről világoztja fel Rakovszkyt. A házszabályok nem a képviselők külön indítványára rendelik el az egyszerű szavazást, hanem csak a miniszterek jelentéseire. (Zajos helyeslés.) Felteszi a kérdést.

A Ház tulajdoni többsége mellőzi Barabás indítványát s az osztályok mellőzésével a pénzügyi bizottsághoz utasítja a miniszterelnök jelentését. (Ingerült zaj a szélsőbaloldalon. Felkiáltások: Hoch! Bécs!)

(A Nessi-ügy.)

Maróthy László a mentelmi bizottság jelentését mutatja be a Nessi Pál mentelmi ügyében a kisebbség különvéleményével együtt.

Kubik Béla: A napirend szerint most a tápéi és a csongrádi bizottságok jelentése feletti döntés következik.

Elnök: Téved a képviselő ur, mert a mentelmi bizottság jelentése egyáltalában nem szerepel a mai ülés napirendjén. Ma csak az előadó terjeszti be a jelentést, amelynek napirendre való tüzéséről a Ház határoz. Indítványozza, hogy a jelentést a csütörtöki ülés napirendjére tüzze ki a Ház. (Helyeslés.) A Ház ily értelemben határoz.

(Tápe.)

Hajdú Imre: Előterjeszti a tápei választás felülvizsgálására kiküldött bizottság jelentését. A vizsgálat a kihallgatott tanúk vallomásaiból konstatálta ugyan törvényellenességet, de a visszaélések nem voltak oly nagyok, amelyek a kerület képviselői jogának felfüggesztését tennék szükségessé. Egyszeresmindeket biterjeszti a bíráló-bizottság jelentését a költségvetés dolgaiban.

Zburay Miklós szólásra jelentkezik.
Elnök: A képviselő urnak nincs joga a szó-lásra. A képviselőház arról fog határozni, hogy ellogadjá-e a bizottság azon véleményes jelentését, amely szerint Tápe kerület képviselőküldési joga iel ne fűggesztessék.

A Ház a mentelmi bizottság jelentése értelmében határozott s tudomásul vette a bíráló-bizottság jelentését a költségvetés illetőleg.

(Csongrád.)

Ugron János előadó biterjeszti a Csongrád város választásának felülvizsgálására kiküldött bíráló-bizottság véleményes javaslatát, amely szerint a város képviselőküldési joga nem fűggesztendő iel. Fordult elő ugyan etetés és itatás, mint azt különben a kuriai ítélet is konstatálja, de ez nem volt oly nagymérvű, amely a megtorlást szükségessé teszi.

Boda Vilmos: A Kuria ítéletének indoklásából igyekszik konstatálni, hogy igen is fordult elő nagy-öku etetés és itatás, a lehető legurfangosabb modorban. Példákat sorol fel erre vonatkozólag. Indítványt nyújt be különvéleményében, amely szerint, tekintet-lal a több szás etetés-és itatás-csere. Csongrád város képviselőküldési joga felfüggesztessék. (Za/ös helyes-lés és taps a szásóbaloldalon.)

Elnök jelenti, hogy 20 képviselő névszerinti szavazást kér aóított, hogy Csongrád képviselő-küldési jogát felfüggeszessék-e vagy nem. Akik a felfüggesztésre, nemmel, akik ellene, igenel szava-znak. A szavazás a C betűnél fog kezdődni. (Felkiáltások: Csongrád, undarság!) Az ülést 6 percre fel-függeszti.

Szűnet után.

(A szavazás.)

Elnök: A névszerinti szavazás megtörtéven- jelentem a Háznak, hogy a bizottság javaslata mellett szavaztak 46-an ellene 231-en. Igy Csongrád város képviselőküldési joga 175 szavazattöbbséggel az az 1899. XV. törvényoikk értelmében a oikaris hátra-lévő idejére felfüggesztetett. A házszabályok értelmé-ben a határozat a hivatalos lapban közzétéve s Csongrád városában 60 napon íalragaszokon kiüg-gesztendő. (Za/ös helyeslés)

(A jövő ülés napirendje.)

Elnök indítványozza, hogy, tekintettel az idő előrehaladott voltára, a mai napirendre töötött indem-nity tárgyalást holnap folytassák. Egyuttal felüg-gesztzi az ülést íel 2-ig, amikor a Popovics Vazul összehírlhetlenségi ügyében ítlkező szűri 12 rendes és 3 póttagját fogja kisorsolni.

Szűnet után.

Elnök indítványozza, hogy a legközelebbi ülés holnap tartassék s annak napirendjére az indem-nity tüzessék ki. (Zaj a szásóbalon. Felkiáltások: Hát a kórvények?)

Kubik Béla szólni kíván.

Elnök: A képviselő ur már nem beszélhet, mert a jövő ülés napirendje már meg van állapítva.

Szűri Kálmán miniszterelnök: T. Ház! Én a kérdéshez természetesen nem szólok...

Kubik Béla: Hát a miniszterelnök urnak sza-bad szónai?

Elnök: Kérem, a miniszterelnök törvény szerint mindig szólhát. (Zaj.)

Szűri Kálmán: Kérem, én azzal kezdem, hogy a kérdéshez nem szólok, mert minden több jogom e tekintetben, mint a képviselő urnak. Egyáltalában nem szólok hozzá, csupán egy kijelentést akarok tenni, mert ugy öitötte meg a fületem, hogy a t. képviselő urnak részéről némelyek ott a tuóidalon a kér-vények ügyét emlelték iel. Én magam nem hoztam javaslatba a kórvények tárgyalásának a holnapji ülés napirendjére való kiüzését. Most tehát csak arról szólok... (Egy hang a szásóbaloldalon: Nem is le-het!) Nem lehet javaslatba hozni? Miért?

Thaly Kálmán: Azért, mert nincsen készen a bizottság. (Felkiáltások: Dehogy nincsen! Van vagy ötven darab kórvény előkészítve!)

Szűri Kálmán miniszterelnök: Nem hoztam ja-vaslatba azért, — és ez talán felvilágosításul szolgál-hat és megnyugtatósul — mert én nem gondolom, hogy helyes lenne, hogy a képviselőház a megkez-dett tárgyalást minduntalan és többszörösen is ísibe-zsakítsa. Az indem-nity törvényjavaslat íeleti vita fo-lyik, egy dologgal már íbészakítottuk a mai háta-rozat alapján, esetleg nem szakítottuk ísibe, nem tudom, de már elhatároztuk, hogy a jövő esütörtökön egy másik tárggyal foglakozunk. Én tehát kérem a t. Házat, méitortassék tudomásul venni, — nem be-zsúlek a kérdéshez — hogy én, amint az indem-nityi vita és annak a bizonyos mentelmi kérdésnek a tárgyalása véget ér, azonnal magam proponálok a kér-vények tárgyalását.

A Ház íy értelemben határoz.

Következik az összehírlhetlenségi szűri kisor-olása. amelyről lapunk más helyen szólnk.
Ezután az elnök 1 óra 50 perckor bezírta az ülést.

BELFÖLD

A övillista fölemelése. *Szűri Kálmán* miniszter-elnök a képviselőház mai ülésén biterjesztette a civil-ista fölemeléséről szóló törvényjavaslatot. A minisz-terelnök javaslata így szól:

1. §. Ó öszári és apostoli királyi felsége I. Fe-reno József legmagasabb udvartartásának költségei 1902. évi január 1-sejétől 1911. évi december hónap 31-ikéig évenként 11 millió 800 000 koronában állapít-tatakk meg.

2. §. Az előző paragrafus szerint 1903-re járó évi öszeg fedezhetése végett két millió korona póthitel engedélyeztetik a pénztári készletek terhére. A kiadás az 1902. évi állami költségvetés I. fejezete alatt engedélyezett hitelnél veendő számba.

A további évi öszegok évenként fölöötnek az állami költségvetésbe.

3. §. Jelen törvény végrehajtásával a pénzügy-miniszter bizatik meg.

Szűri Kálmán.

A törvényjavaslat megoklása a következő:

Ó öszári és apostoli királyi felsége legmagasabb udvartartásának költségei harminc év óta válto-zatlanul íöntartatakk. Holott a pénz értéke folytono-san ösökkent és a megváltozott életviszonyok s íl-fogások következtében a szükségletek azóta nagy mérvben emelkedtek, amint az állami költségvetés folytonos emelkedése is bizonyítja. Az udvari alkal-mazottak íarandóságai és íízetési harminc év alatt 30 százalékkal, a nyugdíjszükséglet 47 százalékkal, az udvari katonai öszegok íllményei 33 százalékkal, a íestörségek íllményei 26 százalékkal, épületek költ-ségei 89 százalékkal, a íöndvarmesterei hivatali költ-ségei 41 százalékkal, az előre nem látott évi kiadások 51 százalékkal emelkedtek.

De idöközben oly újabb irányok keletkeztek, melyeknél fogva a jövőben a magyar udvartartás költsége még jobban növekszenek. A budavári pala-tának építése 18 millió koronával terheli az udvar-tartás kötségeit. Ezért indokolt, hogy már 1902. év-től kezdve tíz évre évenként két millió koronával emellessék az udvartartás kötsége. Hasonló eme-lés a többi királyi szágaiban és országaiban is történt.

As új bíborokok. A N. Fr. Pr. mai számában a következőket írja: Ugy hírlk, hogy a legközelebbi konzisztórium, amelynek ideje azonban még mindez ideig nincs meghatározva, egy negyedik osztrák egy-házi íejedelem számára is meghozza a bíboros kala-pót. A legutóbbi konzisztórium óta ugyanis — amelyen utolszor volt bíboros-kinevezés — *Haller* salzburgi és *Missa* görce bíboros elhalálozott, akiknek helye még nincsen betöltve. *De sokkal sürögöbök ezek-nél egy magyar bíboros kinevezése, mert Schleich* nagyváradi bíboros elhalálozása óta csak egyetlen egy bíboros íópapja van Magyarországnak és ez *Vasary* Kolos hercegreprímás. Az új magyar bíboros íópap vagy *Samassa* egri érsek, vagy *Császka* kalocsai érsek lesz. Közöttük íng a választás. A magyar kor-mány szimpátiája, ugy látszik, *Samassa* egri érsek mellett van, akinek tehetségei és tiszta erkölcsi élete a Vatikánban is ismeretesek. *Wlassics* közoktatási mi-niszter kihallgatása és *Goluchowski* külügyminiszternél meg *Talliani* nunciussnál tett látogatása valószínűleg összehírlgésben is van a legközelebbi bíboros-kineve-zésért, mert a király az ó tanácsai alapján teszi meg javaslatát Rómában.

A képviselőház könyvtári bizottsága *Apponyi* Albert elnökével ílést tartott. A bizottság meg-rendelte a kívánt könyveket, megrendelt 8000 korona áru új könyvet és megállapította az 1903. évre a íoyíratok és hírlapok íajstromát. A Ház íel terjesz-tendő bizottsági jelentés szerint a könyvtár állománya 50 000 kötet. A mult íésszakk tizenegy és íel hónapja alatt 115 képviselő kölönözött ki könyvet és ösze-sen 4000 kötetet használtak.

A vármegyék új ügyvitel. *Vasárnap* teszük közzé hivatalosan a vármegyék új ügyviteli szabály-zatát, amely tudvaleölge a vármegyei Hivatalos Lap íeletésében kívül több oly intézkedést tartalmaz hogy a magyar közigazgatás necsak gyors és bizalmat a közigazgatás íránt. A *hivatalos lap az állam hivatalos nyelven* minden esütörtökön jelenik meg és tisztán a *vármegyei életre vonatkozó hivatalos közleményeket tartalmazza*; szerkesztésével az alsópán a vármegyei íisztviselők egyikké bízza meg. Van az új szabályzatban intézkedés a telefon használatáról, az akták gyors elintézésének módjáról, a íőszolgabírónak a néppel való érintkezéséről. A utóbbira nézve így intézkedik az új szabályzat:

As újvél jelen íéletbelépő vármegyei ügyviteli szabályok rendelete szerint a íőszolgabíró a vármegye községe íálat rendszeresített tárgyalási napokon, ílyenek nem léteben pedig *havonként legalább egyszer*, bizonyos előre meghatározott s a községész tudomasára hozott napokon íarásának a szomszédos községek részéről is könnyen írlhető nagyobb községeiben meg-jelenni köteles s ítt a panaszok és kérelmek meghál-

gatása. az esetleges íelvilágosítások megadása, a kihall-gatások és vizsgálatok íogantatása, valamint a szűk-ségeis intézkedések közvetlen megtétele végett tárg-yalási napokat tart. A sorrend megállapításánál ílyve-llemmel kell lenni arra, hogy a tárgyalási napok íel-váltva, a járás *különbözö vidékein* tartassanak. A nem közérdekű szöbeli panaszoknál első sorban az *egyes-ség íéletését kell megíszírleni* s csak ha ez nem siker-ül kell a panaszról jegyzőkönyvet íelvenni. Hasonló-képpen íntézkedik a községi és körjegyzői ígyviteli szabályzat, amennyiben a jegyző a panaszok meghál-gatása végett hasonlóképpen előre megállapított látog-atási napokon személyesen megjelenni tartozik a közzetéhez tartozó községekben.

Az új szabályzatban íeltán íüvözött íntézkedés az, amely *előírta a íosszu, cikornyás, íelesleges címzések-et s egyáltalán mellőzi a felesleges udvariassági szó-lás-formákat*, például „Van szerencsém” stb. Ezután csak ílyen címzések és megszólítások lesznek a hivatalos íratokon: „Belügyminiszter ur! Jelentem, stb.” Ellen-ben az új ígyviteli szabályzat szigoruan meghagyja a íisztviselőknak, hogy a *íelekkel előszkenyek, szolgálat-lészek, udvariasságok* legyenek. Kérdésökösés esetén a íeleket íelvilágosítással, értesítéssel íllátni tartoznak. Vagy ha ez nem íl hatáskörükben, a íeleket utba-íízítással íllátni kötelesek. Ez a íelekek való *udva-ris bándsmód íegyelmi vétség terhé* mellett, különös szigorossággal meg van hagyva a községi és kör-jegyzőknek, kiket a közép legközelebb talál ígyes-bajos dolgaiban.

Összehírlhetlenségi bíráskodás.

Budapest, november 14.

A képviselőház mai ülésének végén sorsolták ki azt az ítelő-bizottságot, amelynek a *Popovics* Vazul ístván horvát képviselő ellen tett összehírlhetlenségi bejelentés dolgaiban kellett ítlkeznie.

Mandity Misa kikindai lakos tette meg a íelje-lentést. Ez abból íll, hogy *Popovics* Vazul ístván kép-viselő három ezer korona ívívítését mellett *Styka* ítáva ílnev alatt szerkeszti a földmívelési kormány íálat kiadott és íenn tartott *Nyíva* című szerb íetiaplót.

Az ítelő-bizottság rendes tagjai lettek: *Mezőssy* Béla, *Fabinyi* Teofil, *Josipovich* Géza, *Mihályi* Péter, *Tóth* János, gróf *Zichy* Aladár, *Berzeviczy* Albert, *Verecs* József, *Semsey* László, *Leidenfroszt* László, *Erst* János, *Mandel* Pál. Póttagok: *Jékey* Zsig-mond, *Kubik* Béla, *Kossuth* Ferenc.

A bizottság tagjait íóleskelték, ezután *Csávossy* Béla háznagy levezte a bizottságot az első számú bizottsági tárgyaló-terembe.

A termet erre az alkalomra vörös kordonnal két részre osztották, az egyik részben ílt az ítelő-zsűri, a másik íelében íogíalt helyet a hallgatóság, amelynek soráiban ott volt gróf *Apponyi* Albert, a képviselőház elnöke is. *Popovics* ístván képviselő is ítt íogíalt helyet, közvetlenül a kordon mellett.

Fabinyi Teofil korelnök nyitotta meg az ílést, íólkérve a Bizottságot, hogy elnököt és jegyzőt vá-laszson.

Mezőssy Béla korjegyző szede össze a szava-zatokat. Tíz szavattal kettő ellen elnöké *Berzeviczy* Albertet és jegyzővé *Mezőssy* Bétát választották.

Elnök íelhivta *Popovics*ot, nyilatkozzék. van-e valami kifogása a bizottság összehírltása ellen? *Popo-vics* semmi kifogást nem emelt.

Mezőssy íelolvasta azután az inkompatibilitási íöljelentést, mire *Heints* Hugó, az állandó összehírlhetlenségi bizottság íelőadója, tette meg íelentését a történet vizsgálóra vonatkozólag. Elöadta, hogy a föld-mívelésügyi miniszterium tulajdonában, a *Franklin-Társulat* ínyomásában, a kormány íel 84 655 koronás támogatásával egy hatnyelvű néplap jelen meg a földmívelésűg számára. A lap íószkeresztője: *Szabó* Endre. Ezt a kormány nevezte ki. A lapok íelírlés szerkesztőit és munkatársait s így a *Nyíva* című lapot is a *Franklin-Társulat* szerződötti *Szabó* Endre íó-szerkesztő meghallgatásával. A *Nyíva* 1240 példányban díjtalanul jár, ezeníelül 800 íelőíztetője is van. *Popovics*nak 2400 korona évi íízetése van a lapnál, mint a lap szerkesztőjének.

Popovics ístván szóíott ezután. Mindenekelőtt visszautasította a íöljelentőnek azt az erősen íhígyez-tett vádját, hogy ó *Styka* ítáva (ístván bácsi) ílnev alatt szerkesztené a lapot és pedig azért, hogy a publi-kum íelő a saját személyét íelreje. Nincs neki erre szűk-sége, mert ó nemcsak a magyarországi és szerb íal szerbek, hanem a magyar publikum is régóta ismeri mint író, aki a *Styka* ítáva nevet íusztvíri írói mű-köddével népszerűvé tette. Gyermekírodalmi íönyveit és íézirodalmi munkáit, napírát íindemnt íl íismerik, ahol szerbek laknak. Semmíéle szerződésben nincs a kormányval, mert ót a *Franklin-Társulat* szerző-dette. Tisztában van azzal, hogy íinek íl ó utjában. A íöljelentő nem ismeri, de íelő í meg van győ-ződvé, hogy ellene a hazafiatlan szerbek között íl-íandó agitáció íolytatnak. Bizalommal várja a bízottság ííletét. De legyen az íílet reá nézve bármín, nem íogja ít abban gátolni, hogy a nemzélírt és a hazáért tovább is olyan íelkeszdeíel dolgozzék, amin-íél íégg.

Ítál János azt kérí, hogy az állami szubven-cióból mennyi ísik a *Nyíva* című lapra?

Heints Hugó íelenti, hogy a szubvencióval az egész vállalat, együttesen kapja azt a hatnyelvű új-ság s így pontosan ki sem lehet íszámítani, hogy mennyi ísik egyre.

Kubk Béla azt kérde még, hogy mennyi a lap előfizetési díja?

Popovics: Három korona egy évre.

Előnk: Mivel a főjelelő maga nincs jelen, megkérde még a bizottság tagjait akarnak-e kérdést intézni e tárgyban, akár Popovicshoz, akár az előadóhoz.

Senki nem kért szót.

Előnk feltette a kérdést: fennforog-e a jelen esetben az összejáratatlanság?

A bizottság valamennyi szavazata a mellett szót, hogy a jelen esetben összejáratatlanság nem jogorvoslat.

A véderő-provizorium.

Budapest, november 14.

A képviselőház véderő-bizottsága ma délután 5 órakor báró Podmaniczky Frigyes báró elnöklete alatt folytató a véderő-provizoriumról szóló javaslat megvitatását. A kormány részéről báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter és Gromon Dezső államtitkár voltak jelen az ülésben. Az előadói székét Münnich Aurél töltötte be. A vitát a javaslat 2. §-nál folytatták, ahol a diszkusszió a legutóbbi ülésen félbemaradt.

Vészi József az ellenzék közjogi és alkotmány-politikai fejtegetéseivel szemben szükségesnek tartja némely momentum kifejtését. Bakonyi és Tóth János azt állították, hogy a magyar nyelv közönséges eredetűvé válna degradálva és ez nem felel meg a magyar állam külön individualitásának. Ez az állítás sem a tényleges, sem a jogi állapotnak nem is felel meg. A valóság az, hogy a magyar nyelv a közös hadseregben olyan jogokat élvez, aminek a szolgálati nyelv kivételével egyetlen más nyelv sem. A katonai hatóságok Magyarországon tartoznak a polgári hatóságoknak magyar átiratait elfogadni és magyarul felolvasni. Ez nyilván több az ezrednyelvénél. Mutasson Bakonyi és Tóth egyetlen egy ezrednyelvet, melynek ilyen jogai volnának. Bakonyi tegnap a honvédelmi miniszternek azt impu-tálta, hogy a miniszter a közös véderő egy részének tartja a honvédséget. Ezt a miniszter nem mondta, de Bakonyinak szüksége volt erre az impu-tációra, hogy a közös hadsereg magyar ezredei számára a logika nevében követeljen magyar zászlót és magyar szolgálati nyelvet. A valóság pedig az, hogy a monarchiában háromféle véderő van; egy közös, egy magyar, amelyhez a honvédség és a magyar néplelkés tartozik és egy osztrák, amelyhez az osztrák honvédség és az osztrák néplelkés tartozik. Ha tehát a magyar honvédség szolgálati nyelve és zászlója magyar, akkor a logika nevében nem lehet a közös hadsereg egy része számára ugyanazt követelni. A közös hadseregnek kapcsolata a magyar alkotmánnyal és közjoggal nem olyan laza, mint azt a függetlenségi párt feltüntetni igyekszik. Igaz ugyan, hogy a 67. XII. törvények a vezényeleti vezérlet és belserveszeret a felségjogai közé utalja és igaz, hogy e felségjogot korlátozza a törvény kimondja, hogy ez mind egyesleges legyen. De éppen az, hogy a magyar törvényhozás utalta az ügyeket a felség hadügyi jogai közé, megteremtí a kapcsolatot a közjogi és a hadsereg között, mert ha a törvényhozás így rendelte, akkor a rendelkezést ha szükségesnek látja, módosíthatja is. Az ellenzék szónokainak azon kívánságára, hogy a hadsereg a magyar alkotmányra esküt tegyen, azt váaszolja, hogy a közös hadsereg nem áll oly idegenül a magyar alkotmánnyal szemben, sőt közelebb esküt is tesz, mert hűséget fogad a legfőbb hadúrunk s így voltaképpen arra esküszik, amire a hadur tett esküt: a magyar alkotmány épp-ségére és a nemzet közszabadságainak védelmére. S ha van osztrák szoidateszka amelyről az ellenzék beszél, akkor itt ilyen kritikát gyakorolni hiba, mert ami ideben kritika, az odakint könnyen szuggeszioi lehet, vagyis ha az ellenzék állítja, hogy a hadseregnek semmi köze az alkotmányhoz, vagy erre az állítólagos szoidateszka könnyen felelhet Shakespearerol: Köszönöm zsidó, hogy erre megtanítottál. Mindenképp kiintik, hogy a magyar állam alkotmánya és a közös hadsereg a legfőbb hadur személyén keresztül igen szerves kapcsolatban áll egymással s e kapcsolatból semmi szín alatt a véderőt kivenni nem óhajtja.

Bakonyi Samu: Az 1867. XII. t. c. 11. §-a eredetileg az ott említett felségjoggal összefüggő intézkedéseket közelebbek monda, de ezt a Deák-párt eljette s ezzel kontradiktórvált a közönség és a magyar királyi felségjogai között, vagyis e dolgoknak semmi közük a legfőbb hadurhoz aki egyszersmind osztrák oszászár is. A magyar államnyelv, ha privilegiát is az osztrák nemzetiségekkel szemben, még nem érvényesül a hadseregben oly mértékben, mint kellene. Vissza kell venni a magyar nyelv jogait a magyar ezredeik szolgálatában és vezényeletében. Az esküt illetőleg megjegyzi, hogy minél igazabb, hogy a királyhűségre tett esküt minden imputice benne van a magyar alkotmány iránti hűség is. annál könnyebben teljesítenek az ellenzéknek erre vonatkozó követeléseit is. Azt pedig semmiesetre sem tartja helyesnek.

amit Fejérváry miniszter tegnap mondott hogy t. i. a magyar ezredeik közelebbé volnának az osztrák alkotmány védelmére.

Vészi József: Az 1867. XII. törvények 11. §-a antecessariára kár volt hivatkozni Bakonyinak, mert ez ellene bizonyít. A kiegyezési törvény eredeti szövegében ugyanis volt egy-két passzus, mely a delegációnak törvényhozási jogkörök juttatott. Ilyen volt is a további a közös vasutak ügye stb. Midőn tehát Deák Ferenc a vezényeleti vezérlet és belserveszeret nem akarta közbüszűeknek deklarálni, az volt a célja, hogy a delegáció ne kapjon törvényhozási jogot. Inkább a haduri jogok közé iktatta ezeket, mert ebben a megoldásban a magyar állam jogainak teljes biztosítékát látta belőlt a delegáció jogkörében való utalással a magyar törvényhozás jogkörét csorbította volna. Nyilvánvaló tehát, hogy ezeket az ügyeket a törvényhozás céltudatosan és éppen az alkotmány integritása érdekében utalta a felségjogok körébe. Az ellenzék álláspontja az az előzmény bizonyára nem indokolta.

Pichler Győző: Ha már megszavazták az első paragrafust, figyelmezteti a minisztert, hogy ránk 9549 ember esik a közös hadsereg nemzetközöbbségéből, 3000 pedig a honvédségé; hát adja a miniszter a nagyobbik többséget a honvédségnek amel-ről azt hallottuk, hogy ugyis kiegészítő része a közös hadseregnek.

Báró Fejérváry Géza honvédelmi miniszter: Alkotmány jogi kívánások érvényesítésére kellő idő a vétőüvön reviziója lesz. A közös hadsereg szervezése 1867-ban történt, tehát Deák Ferenc idejében; ha nem felelt volna mag ez a szervezés a Deák szemlének vajjon szótlanul türe volna ő és partja. A hadsereg szemlére nézve ő felsége minden alkotmányos kívánások kielégítő módon nyilatkozott, a Janszky-estés akalmából Tisza Kálmánhoz intézett legelsőbb kézirattal. Pichlernek azt feleli, hogy közönséggel veszi, ha több ujoncot akar adni a honvédségnek, de ebből nem telik.

Münnich előadó: Újbl bizonyítja, hogy lényegesebb költségek nem lesznek. Összesen 81.000 ujoncot több kívánatik. Ebből 11.000 számára a költség már eddig is meg volt szavazva. A 6000 póttartalékos számára be van állítva 1-2 millió korona. Miellesleg megjegyzi, hogy ezek a 8 heti kiképzés után hazabocsátatnak, ha addig a javaslat nem szavazták meg. Marad 4900 löny ujonctöbbséget melynek költsége tényleg uj, ez 1-3 millió korandó tesz; de ebből egy nagy rész a szabadságkorandó legénység helyére jó, ami szintén nem okoz költségűbbséget. Az új szervezések költségeit Fejérváry miniszter már jelezte a költségűbbséget tehát valóban minimális. A költségűbbséget irrealitások vádja nem áll. A hadügyi kormány mindig kimondta nyíltan a delegációnak, hogy a költségűbbséget az ideális létszám alapján állítja össze; ez tehát nem valami új dolog, a mi bárkit is meglepett volna. Bakonyi és Tóth János indítványai törvényesen ő felségére átruházott jogokat érintenek, a másik részük a vétőüvön reviziójánál lesz megvitatandó. Végül felolvassa a kéteves szoidateszka vonatkozó passzusát, melyet a jelentésbe fog felvenni.

Pichler kérde, az intercalare ki van-e mutatva a közös költségűbbséknél s vajjon a feleltők való rendelkezés nem a törvényhozású illeti-e meg?

Münnich Aurél: A közös számszék azokat költségűbbséket kimutatta a közös zárszámadatokban és benne van a közös hadügyminiszterium pénztárában. Bakonyi kérde az intercalaris maradvány kinek van rendelkezése? Ott tartásukra a közös kormány nincsen jogosítva. Münnich: Az intercalaris maradvánnyal évről-évre csökken a következő évi szükséglet.

A 2. §. előadása után az ellenzék indítványokat elvetik.

A 3. §-nál Tóth kérde, miért maradt ki e paragrafusból a szokott utasítás, hogy a kormány az ujonctalék fedezéséről kellő időben előterjesztést tegyen.

Fejérváry miniszter: Pleonazmus volna, ha bevénnek. Ha kívánják, bevehetők, de felesleges. Tóth kívánja, hogy beveggyék, mert ez mégis alkotmány-jogi biztosíték.

A bizottság elhatározza, hogy ez az utasítás a régi törvénysszöveg szerint a 3. §-ban ismétőlívétetik. A 4. §-nál Bakonyi a végrehajtási utasítást szöve és kérde, megtarták-e az egyéves önkéntes vizsgálobizottságai azt az utasítást, hogy a vizsgák magyar nyelven is lehetnek. Felhozza a szegedi esetet, melyben a vizsgát jól lettek önkéntesek nem nevezettek ki fizetéké mert nemtől nem tudtak.

Báró Fejérváry miniszter: A vizsgák magyar nyelven is lehetnek; aki nemtől nem tud, de magyarul lette a vizsgát, az nem szolgál második évet de tisztó sem nevezhető ki, mert szoidateszka nem tud tenni. A honvédségnek sem nevez ki tisztó olyat, aki magyarul nem tud Mibelyt a szegedi önkéntesek megtanultak nemtől, azonnal kinevezetnek.

Bakonyi: Ez megint csak azt mutatja, mennyire jogosint a kívánás, hogy a magyar ezredeik szoidateszka nyelve a magyar legyen.

Báró Sollymosy Odón: Nem lehetne ily önkénteseknek valami jevényt a karjukon megtartani, amely későbbi fegyvergyakorlatnál jelezné, hogy a tisztó vizsgát letették?

Báró Fejérváry miniszter: A saját ezredeiknél ugyis ismernek őket s a tisztúk költségűbbségenél honoralja az ő intelligenciájukat. A bizottság ebben egybírít meg határozat; a dolog ő méltányolja s alkalmazás szöbe hozhatja illetékes helyen.

Pichler: A magyar közoktatásiügyi miniszter autorizált bizonyos középiskolákat az egyéves önkéntes jogosságra. Mégis vannak konkrét esetek, hogy ilyen önkéntesek évközben az önkéntesi jelöltől megfosztatnak, mivel az illető iskola nincs benne a katonai hatóság idevaló listájában.

Fejérváry miniszter nem tud ilyen konkrét esetet. Az iskolák ily autorizációját a kultusz-, honvédség és hadügyminiszter megegyezése előzi meg. Az illető

csapaiparancsnokság talán tévedésből igényjogosultnak tartott valakit és aztán kiderült, hogy tévedett.

Domahidy kérde, hogy a tisztó vizsgát letett de tisztó ki nem nevezett önkéntesek a fegyvergyakorlatok tekintetében mily elbánás alá esnek?

Báró Fejérváry: Mint a többi legénység.

Jafari Géza: Tud esetet, hogy egy gyógyszerész a sorozás előtt még csak hat osztályt végzett, de bevonnás előtt letette a gyógyszerészi vizsgát és mégis három évre tartják bent. Ezeket lehetne önkéntesi kedvezményben részesíteni, vagy legalább kivételesen egy év mulva szabadsággal.

Fejérváry miniszter: Védőtörvényünk határozottan megjelöli az önkéntesi kvalifikációt. Sokszor fordul elő, hogy a sorozás és bevonnás közt megszerzik a kvalifikációt, de a törvény ellen megkelelnek osztani nem lehet.

A bizottság a 4. §-t elfogadta és ezzel az egész javaslat el van intézve. A legközelebbi ülés kedden délután 1/5 órakor lesz. Ezen az ülésen a jövő évi ujoncmegajánlásról szóló törvényjavaslatot tárgyalják.

A polgári perrendtartás.

Budapest, november 14.

A képviselőház igazságügyi bizottsága most tárgyalta a polgári perrendtartásról szóló javaslat egyik legtöbbet vitatott szakaszát, a 3. §-t, amely a kereskedelmi hatáskör állapítja meg. A vitát már az előző ülésen Günther Antal előadó vezette be, aki a kereskedelmi bíróságok eltörlését indítványozta. A mai tárgyaláson maga Plösz Sándor igazságügyminiszter az intézmény fenntartása mellett érvelt, de a többség egy határozott, hogy a külön kereskedelmi hatáskör és a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék nem tartatik fenn.

Az ügyviteli szabályokban lesz azonban oly rendelkezés, mely szerint a törvényeseknek kereskedelmi szaktanácsok fognak felállíttatni. A nagyérdemű bizottsági tárgyalásokról felhívatatosan a következőket jelentik:

A képviselőház igazságügyi bizottsága Hódossy Imre elnöklete alatt esütörtökön délután tartott ülésében folytatta a polgári perrendtartás javaslatának tárgyalását. A perrendtartás tárgyalása előtt az elnök indítványára a mult ülésen bemutatott javaslatok előadói Neumann Armin, Heintz Hugó és Issekutz Győző bizottsági tagokat választotta meg a bizottság.

Attérve a perrendtartás, illetve a 3. §. tárgyalására, Neumann Armin reflektált az előadónak fejtegetéseire. Súlyos hiba volna, ugymond, ha a jogügyi reformot avat inaugurálnók, hogy eltörlőnk a kereskedelmi bíróságot, amely jogalmi életünkben oly fontos missziót teljesített a multban és teljesít a jelenben. A bizottság többségének hangnata után itéve lehet, hogy meddó munkát végez akkor, midőn álláspontját e kérdésben újbl röviden kifejti, de azt hiszi, hogy mu asztást követően el, ha ezt nem tenné. Szólv a kereskede mi bíróságokban a jogegyenlőség megsértését feltalálni nem bírja. Kimutatta Henriczeel szemben hogy éppen Francia- és Németországban a kereskedelmi bíróságokat nemcsak hogy el nem törlték, hanem azokat szaporították és hogy azokat mindenhol sűrűsgepítőlnak tekintik. Az emittet államok egyikének sem volt bátorsága a kereskedelmi bíróságok eltörlni, hanem azokat az új perrendtartás megalkotásakor még inkább kiszélesítették. Németország és Ausztria példája ezt is mutatja, hogy elég, ha ott van ilyen bíróság, ahol arra szükség van és azért már csak a budapesti kereskedelmi és váltótörvényszék miatt is indokolt ezen intézmény fenntartása. Annak a lendületnek, amelyet az ország kereskedelme és ipara a közemultban vett, egyik fontos távevője az ezen bíróság által a jogkereső közönségnek nyújtott jogbiztonság volt és a mostani visszacsúszás idejében a kereskedelmet és az ipart ezen támasztóló nem szabad megfosztani. A hitelenek sok impoderabilia képezi az alkatesztó a hitelező nemcsak az adós solventiát veszi figyelembe hanem a jogsegélyt nyújtó intézményeket is, tekintve tehát, hogy mi küllődre hitelez szorulunk milyen hatást fog a küllőddön keiteni ha mi a küllőddön is biza omnak örvendő ezt a törvényt székelt eltörljük. A kereskedelmi ünököknek nálunk nincs oly nagy jelentősége, mint Francia- vagy Németországban, de azért ez az intézmény nálunk sem többséges, hanem hasznos és üdvös. Már csak az a körülmény is hogy aipos panasz elenik nem merült fel, elég arra, hogy az intézményt el ne ejtsük, de az is kétségtelen, hogy a jogtudó bírák állítása szerint hasznos műtösdést fejtenek ki. A kommerciális joggyűlet elbírálása nagy rutint és oly jártasságot fételeznek fel, hogy abban a kereskedő-ünök van első sorban hivatala felvilágosításokat nyujtani.

Fabinyi Tofil az egész kérdést célszerűség kérdésének tekintti és nem tartja helyesnek megváltoztatni azt ami jónak bizonyul, amikor nem volt külön kereskedelmi hatáskör és bíróság, annak hiányát tapasztalják és azért állították fel. Ennek a bíróságnak az eltörlése oly visszatérés lenne, amelyet szólv nem támogathat.

Plösz Sándor igazságügyminiszter hangsúlyozza, hogy a külön kereskedelmi hatáskör és a bíróság kérdése nem a jogegyenlőség kérdése, hanem csak az a kérdés, hogy szakszerű bíróságot fenntartunk-e vagy nem. Nem osztja az előadónak azt a nézetét, hogy a kereskedelmi törvény megalkotásával a kereskedelmi szakbíróságnak és ezzel az ünökü intézménynek létoka megszűnt volna, mert a törvény a kereskedelmi szokásokat is alkalmazandóknak mondja és az bizonyos, hogy a kereskedelmi ünök, ha neu

is ismeri minden speciális üzletre vonatkozó kereskedelmi szokást, ismeri általánosságban a kereskedelmi szokásokat és az ügyeket ugyancsak kereskedelmi szellemben fogja fel. Hogy a bírói szervezet a kereskedelmi ügyek részére külön speciális bíróságot állítson fel, azt különösen a részvénytársaságok szövetkeztek, a cégjegyzés feletlő saakszerű gyors és erőlyes felügyele: is szükségessé teszi és bizonyos az, hogy ezt a felügyeletet könnyebb szervezni, ha a kereskedelmi bíróság külön bíróság, mint akkor, ha valamely másik nagy testületnek szaktanácsosként működik. Az a körülmény, hogy a két törvényszék egyesítésével a segédhivataloknál némi megtakarítás lehetne elérni, nem lehet döntő, de nem is lényeges. Az iránt nincs kétség és ez az előadó is elismeri, hogy abban az esetben ha a külön kereskedelmi törvényszék megszűnik, a kereskedelmi ügyek saakszerű elintézését azzal kell biztosítani, hogy azokat szaktanácsosokra bizzuk, a hatáskör megállapításának nehézségeit tehát nem kerüljük ki, mert akkor az ügyviteli szabályokban kell meghatározni a kereskedelmi ügyeket azért, hogy megállapítható legyen, hogy mely ügyek kerüljenek a kereskedelmi saktanácsosba. Különösen most amikor egy új eljárásnak életbe lépésétől van szó, nagyon megfontolandónak tartja, hogy eltérjünk-e az a kiváló bíróságot, amely a szóbeliséget és közvetlenséget részben megvalósító somnás eljárás életbe lépésénél is különönek bizonyult, és ezzel megnehezítük az új eljárásnak az életbe való gyors behatását. Oly kísérlet lenne ez, amilyetl járó veszélyeket és hátrányokat elég gyakorlati ok nélküli feloldani nem indokolt. Nem szabad azt sem figyelmen kívül hagyni, hogy ez iránt a törvényszék iránt nemcsak a belső, de a külföldön is nagy a bizalom és különösen akkor amikor a tőzdebíróság hatáskörének megszorítása van szóban, nagyon indokolt, hogy megmaradjon az a bíróság, amelyre mint sakszerűságra bizalommal bíznak a kereskedők ügyek elintézését. Nem lehet végül azt sem figyelmen kívül hagyni, hogy sok gyakorlati érdeku, bíró is fenn akarja tartani az ünöki intézményt és a külön kereskedelmi bíróságot, mert működésük igen hasznosnak tapasztalták.

Isekutcz Gyözö csak abban az esetben tartaná fenn a külön kereskedelmi bíróságot, ha az az ünöki intézmény nélküli fenntartható lenne. Mert az ünöki intézmény fenntartását tárgyi és szervezeti okokból eleniz, amennyiben a bíróság szervezete mellett kiartanak tekintni azt, hogy a bíróság kebelése nem tartozó tag mint ítélelbíró állítassék oda, hiszen akkor a bíróság ítéletét nem meggyözödésére, hanem a tanács egyik tagjának tevélységére alapítana.

Mandel Pál szerint a kereskedelmi hatáskör fenntartásának kérdése csak az adminisztráció helyességének kérdése. Az állami szuverenitás alól, a bírói hatalom alól nem akar elvonni senkit, sem a kereskedőt sem bárki más polgárt.

Sághy Gyula megjegyzi, hogy a szóban forgó kérdésben a célszerűség mellett nem szabad az elvi szempontot: a jogegységesség éviét mellőzni, amelybe egyes osztályokra alkotott külön bíróság felállítását beleértik. Utal arra, hogy az ügyvédi kamara az ünöki intézmény és külön kereskedelmi hatáskör ellen foglalt állást.

Bernáth Béla a jogkereső fél érdekében szükségesnek tartja a bírói hatáskör szabályozását a külön kereskedelmi hatáskör életelésével egyeztetlenül.

Visontai Soma indítványozza, hogy állítassék fel az országban három-négy kereskedelmi törvényszék, amely azoknak a tételeknek az ügyeibe akik ennek magukat alvételük. Ötös tanácsban, két kereskedelmi ünöknek közreműködése mellett, végleg ítéltion és ítélete ellen csak felülvizsgálatnak egyen helye. Ezzel megszűnnék az a viszásság, hogy sokszor kétes az, hogy az első bíróság eldöntésében esetében a budapesti vagy a kereskedelmi törvényszékhez terjesztés fel az ügyet és az ügyvéd soha nem tudhatja biztosan, hogy melyik törvényszékhez kell a kereskedelmi bevonatnia. Abban az alakban, amint azt a javaslat tartalmazza, a kereskedelmi hatáskört sem elégenek sem szükségesnek nem tartja és ezért a javaslatot e részét nem fogadja el.

Sitvák Imre szerint a magyar perjognak egységesség feloldása kizárja a külön kereskedelmi hatáskört, de fontos a bíró és ügyvédkérdés szempontja is, amely szükségessé teszi, hogy a bíró minden szakban kiképzést nyerjen és melyet a külön sakszerűságot fenntartása tesziévezet. A váltótörvényszék irányában hangzatosított nagy bizalom, burkolt bizalmatlanságot látszik magában foglalni a többi bíróság ellen amire pedig ezek nem szolgálják rá, de ellene szól annak az a tény, hogy a kereskedők, sőt maguk a kereskedelmi ügynők is nem a váltótörvényszék, hanem a tőzdebíróság illetékességét kötik ki. Elégségesnek tartja, ha külön saktanácsosok foglaloznak a kereskedelmi ügyekkel.

Holló Lajos szerint most már indokolatlan a külön kereskedelmi hatáskört, mert mindnygi eljárás teljesen egyforma és mindnygi gyors lesz.

Flósz Sándor igazságügyminiszter hangsúlyozza, hogy a kereskedelmi és váltótörvényszék irányában nyújtott bizalom nem jelent bizalmatlanságot a többi bíróság irányában és csak annak a következtése, hogy a törvényszék ezekben az ügyekben különös sakszerűsággal bír; e bíróság működését mindenestre könnyebb úgy berendezni, hogy a kereskedelem igények megjelöljen. Egyéb foglalkozású ág a gyors eljárásra nem szorul annyira rá, mint a kereskedelem és ezért a külön sakszerűságot fenntartása arra a foglalkozási ágra nézve indokolt. Isekutcz kérdésére megjegyzi, hogy az ünöki intézményt fenntartandónak véli.

Ezek után a bizottság *szótöbbséggel elhatározta*, hogy a külön kereskedelmi hatáskört és a budapesti királyi kereskedelmi és váltótörvényszék nem tartatik fenn.

Flósz miniszter indítványára elhatározta a bizottság, hogy a bizottsági jelentésbe annak a feltételnek adassék kifejezés, hogy az ügyviteli szabályokban lesz olyan rendelkezés, mely szerint a szükséghez képest a törvényszékeknek külön kereskedelmi saktanácsosok fogtak felállításai.

A tárgyalás folytatása kedden, e hó 18-án délután 5 óraker lesz.

A Nessi-ügy.

Budapest, november 14.

A képviselőház mentelmi bizottságának a Nessi-ügyben hozott határozatát **Maróthy** László előadó ma terjesztette be a bizottság nevében a Ház elé.

A jelentés a tényállás ismertetése után ezeket mondja:

„Az eset, a mentelmi bizottság véleménye szerint, abból a szempontból bírálható el, hogy a honvédelmi parancsnokság azon intézkedése, melyben Nessi Pál orsz. képviselőnek, mint sakszerű aton kivüli vszonyban álló tartalékos hadnagyának, a becsületügi eljárás megindítását tudomására hozza a nélküli, hogy mentelmi jogának felügyeletét kérte volna sértése a nevezett képviselő mentelmi jogát?”

A mentelmi jog fogalma, mint arra már számos esetben hivatkozás történt, legújításában van körülírva a Bösözörményi László esete a kaimából 1867. évi november hó 13-án hozott képviselőházi határozattal, mely szerint, amit az országgyűlési tag, mint olyan a Házban vagy a Házon kivüli mond és tesz azért csak az országgyűlés és pedig annak is azon Haza által vonatkozó elölössége, melyhez tartozik; méis amit az országgyűlési tag, nem mint olyan és nem törvényhozó hivatásának gyakorlatában mond, vagy tesz azért csak a Ház engedelmével állíthatatik bíró elé, csak a Ház engedelmével vonathatik közkereset alá s a tettenérés esetét kivéve, csak a Ház előleges engedelmével zárathatik el.

Az első az abszolút mentelmi jog, mely az országgyűlési tanácskozás szabadságát biztosítja, az utóbbi pedig a relatív mentelmi jog a képviselőnek, hogy az ezen állásból kitolyó kötelességeinek gyakorlásától a Ház engedélye nélküli el nem vonható.

A tennőrgő esetben becsületügi eljárásról van szó, mely nem büntügi esetekben, nem is a rendes bírói tárgyalások szerint indítatik, hanem azon katonatiszt testületek, melybe az illető ünöket belépve alvételte magát ezen testület szabályzatainak tiszta beelő legyelemi ügye, tehát nem is közkereset alá vonás és a következménye semmestire sem lehet szabadságvesztés vagy pénzbüntetés. Aki valamely testület közétébe belép, tartozik ezen testület szabályzatát megtartani, így van a tartalékosisten kívül a pap, az egyetemi tanár, ügyvéd, muzeum igazgató s több hasonló állásu egyénre nézve, ki egyuttal országgyűlési képviselő lehet; ha ezen külön állásoknak szabályzatát meg nem tartja, eddig is legyelemi eljárás alá vonható, a nélküli hogy ebben a képviselőház engedélye kikéreltetet volna. Mert a mentelmi jog nem lett eddigi gyakorlat szerint úgy magyarázza s tágítja hogy az egyes képviselők külön személyi alapötölöl folyó ügyek a képviselőház elé tereltetik volna s a legyelemi s ehhez hasonló ügyek elintézésénél is a relatív mentelmi jog kérdése fölvettetet volna.

A fenn orgo esetben kizárólag, az volt elbírálandó hogy magának a becsületügi eljárásnak megindítása a képviselethez eddigi gyakorlati magyarázatot mentelmi jog természetét szerint nem volt-e sérelmes? A katonai becsületügi eljárás eddig is nem egy esetben indítatott és jejezteit be oly tartalékos tisztiek ellen, kik egyuttal országgyűlési képviselők is voltak, a nélküli, hogy e-en eljárásukban a mentelmi jog alapján valamelyes akadályba ütköztek volna. Ebből jogai következtetették azt, hogy Nessi Pál országgyűlési képviselő ellen mint tiszt ellen is az országgyűlés felhatalmazása nélküli szinten megindítható azon eljárás.

Fenn orgo eset Nessi Pál országgyűlési képviselő mentelmi jogát nem sérti, mert nem a Házban s nem országgyűlési képviselői állásból folyó kötelességének gyakorlása közben elkövetett cselekedete miatt keletkezett, bíróság elé nem állíthatott, közkereset alá vonva nem lett s a becsületügi eljárás legrosszabb esetben beelő végeredménye sem von maga után nevezett országgyűlési képviselőnél oly következményt, mely öt országgyűlési képviselői állásból folyó jogai és kötelességei gyakorlatában legcsekélyebb mértékben megakadályozza.

Az eddigi gyakorlat szerint csak büntügi vétéség és kihágás vagy rendőri intézkedések járulhatnak oly következményekkel melyek akk usak a képviselői jogok és kötségek teljesítésének megakadályozására ez eset azonban tenn nem orog, bírói vagy rendőri eljárás alyamatba téve nem lett. Mindezeknél fogva tisztelettel indítványozza a mentelmi bizottság, hogy mondja ki a t. képviselőház, miszerint a Nessi Pál által bejelentett esetben a képviselői mentelmi jogot megsértve nem látja.

A mentelmi bizottság véleményének nyilvánítása alkalmával nem térhetet ki a jentjezett eddigi gyakorlatnak tudomásul vétele elől s a mentelmi jognak az eddigi gyakorlattól eltérő, tágabb értelemben vett magyarázatára magát feljogosítva nem érezte és így kizárólag a tennőrgő esetet tartván szem elől, csakis a Nessi Pál országgyűlési képviselő által bejelentett ügyre kívánt szorítkozni. Az Olav Lajos és Sebess Dénes bizottsági tagok által beadott kisebbségi különvéleményt egyidejüleg tisztelettel bemutatjuk.

Percezl Dező,
m. b. elnök.

Maróthy,
m. b. előadó.

A belügyi tárca.

— A budget a pénzügyi bizottságban. —

Budapest, november 14.

A képviselőház pénzügyi bizottsága ma délután öt óraker **Falk** Miksa elnökelete alatt ülést tartott, amelyen folytatólag tárgyalták a belügyi költségvetést. Jelen voltak a kormány részéről: **Szell** Kálmán miniszterelnök, **Lukács** és **Láng** miniszterek, **Guner** és **Szell** államtitkárok, **Selley** és **Lapp** Ekek miniszteri tanácsosok.

Az országos levéltár tételére megjegyzi **Szell** Kálmán, hogy az investiciós állású törvényben új épület emelésének költségeiről intézkedett, de ezenkívül teremben van a belügyminiszternek részére új épületnek emelése, miattal esetleg a régi épület az előbbi célra, a közigazgatási bíróság számára leiszabadulna. A vármegyék dotációját.

Justh Gyula a költség részére az állami funkciók teljesítése fejében állami javalmazást kér. Sürgeti a sakszerű pragmatikának elkészítését és a legyelemi törvény revizóját.

Hieronyim szintén helytelennek tartja az állami átvitl ünökönök a költségek által való ellátását. Kéri a megyei tisztviselőket fizetésrendezésének bevonását az állami tisztviselőknél fizetésrendezéséről szóló törvény keretében. Több képviselő teilszóalására **Szell** Kálmán nem tartja lehetnek hogy az állami tisztviselőket fizetésével együtt a megyeiek is rendeztessek. A sakszerű pragmatikát meg kell előznie a legyelemi eljárás reformjának. Elvben helyesnek tartja, hogy az állami átvitl ünökök kötségei fejében bizonyos állami jövedelmek átengedtessek. Az árvaöregnek mekény elhelyezése tárgyában a közigazgatási reform gyökere változtatást fog tartalmazni különösen a közeveti ösöök ügyeimbetelével melet. A közigazgatási reformon erősen dolgozik és a már elkészített rendeletek azt megkönyvitik és részben antcipálják. **Barta** Odön kérdésre kijelenti hogy az életbe léptetendő rendeletek halványbalpésze előtt elrendeltetett tiszti értekezések tartása, ameyeken az érdekelte tisztviselők alaposan megismerhetik az új eljárás.

Komjáthy és **Rak** vaszky a főispáni és főispáni titkári állásokkal fölös egeseznek tartják. **Barta** levilágosítást kér arra nézve, hogy min alapszanak a főispáni fizetéseknek, lakpén-ekben, pótlékokban tapasztalható ki ünösek.

Szell Kálmán miniszterelnök egyelőre szükségesnek tartja az állások esetleg a közigazgatási reformok alkalmával konszolidáció tárgya lesz az aispáni és főispáni állásoknak miként és miyen hatáskörben leendő együttes emntartása vagy beszüntetése. **Rakovszky** kérdésére kijelenti, hogy a főispáni legyelemi hatóság azért nem szükséges, mert nincs adminisztratív hatáskör. Ezzel szemben **Barta** ramutat arra, hogy a kandidációál és felügyelzési joggal való visszaélés esetén nem vonható felelősségre a főispán. **Hieronyim** és **Szell** megjegyzései után a bizottság a tételt elfogadja.

Gróf Teleki Sándor sokalja az Opera költség-előirányzatának emelkedését és nem tartja azt arányban a lónak egyéb lövörösök operának anyagi és művészi helyzetével. A régi rendszerben talán a bajnok okát és abban kér változtatást. **Barta** Odön kitgatosja hogy az Operában a magyar zene teljesítésére semmi gondot sem fordítottak. Az Opera bertevedését ajánlja, **sarabas** a nemzetiségi vidéken lévő sazházakat nagyobb dotációban kívánja részesíteni.

Szell Kálmán a rossz anyagi eredményt az Opera kicsiny erőlképéseinek tulajdonítja. A közönségnek különös igénye vannak és ezek kielégítése miatt kasszadaraoknak nem jut hely. Az intézetek élére sakszerű emberek állít és ezek ööl a központon egy adminisztratív sakszerű kíván helyezni. A szónaks számat redukál és ezt a lenmaradó erőket jobb kinasnásai elenyosyozzák. Az Opera budgetjére különös tekintettel lesz.

A legközelebbi ülésszerden, e hó 18-án, délután 5 óraker lesz.

KÜLFÖLD

A megsértett román követ. Az e hó 10-ikén megtartott lordmayor-bankettre, amelyre az egész diplomáciai kar hivatalos volt, a román követet tisztelettel nem hívták meg. A lordmayor eljárást általánosan elítélik és azt hiszik, hogy Balfour miniszterelnöknek nem volt az esetről tudomása. A követ hivatalon kívül panaszkodta el az esetet a külügyminiszternek. Az incident interpelláció tárgyává fogják tenni az alsóházban.

Ha a román követ nem teledékenységűöl, hanem sazsntásándékkal maradt ki a meghívottak listájából, akkor valószínű, hogy az új lordmayort, **Sir Marcus** Samuelt, aki tudvalevőleg zsidó, személyi motyvumok vezették. Talán nem akarta asztalánál látni annak az országnak követét, mely oly brutálisan bánik a zsidókkal.

Híresztelések a franciá kormányról. Párisi jól értesült körök azt hiszik, hogy a Combes-miniszterium nem sokára meg fog bukni, mert a mostani kormány többség két pártta fog szakadni. Hir szerint Combes a legközelebbi politikai kérdések egyikében fog megbukni s **Rouvier** fogja az új miniszteriumot megalkotítani. Ez azonban csak pusztá híresztelés, vagy

talán inkább bizonyos oldalról jövő jámbor óhaj-
tásnak a megnyilvánulása. A köztársasági párt
lesz oly eszéyes, hogy nem segíti elő a kormány
bukását épp most, mikor még be sem fejezhette
jobb téren kezdetű údvös reformjait.

A marokkói lázadás. Marokkóban a helyzet
nagyon válságos, különösen Tetuánban, mert itt sok
európai család lakik s a lázadó kabiloknak összes
fanatikumosa tudvalevőleg az európaiak ellen fordul,
akiket a szultán nagy kiváltságokkal támogat. Azon-
kívül Tetuán kormányzója össegelodostaita a be-
nibali-kabilok vezéreit, mert megölte egy angol
alutvalót. A kabilok erre kifosztották a kara-
vánokat és a város ellen nyomultak. Ceutából két
postahajó indult utnak, hogy ilvegye az európai
családokat. Három angol hadihajó utban van Te-
tuán felé. A kormányzó ilfolygerezete a lakossá-
got, mert valós-inü, hogy harcra kerül a dolog.
Az angol hadihajó legénysége partra fog szállani. A
lázadó-kormányzás kegyetlenségével ölték meg a he-
lyettes-kormányzót; szemét tüzes vassal kiégették,
szét felhasították, éles szerszámokkal átdöföttek
testét, aztán kötélnek halálra vonszolták a városon
végig.

Egy madridi távirat szerint a tetuáni kormányzó
haroba keveredett a benibali kabilokkal, akik négy
halottat és öt sebesültet hagytak a csataterén. A tetuáni
hatalások el vannak tökéve arra, hogy a harcot a
végsőig folytatják. A marokkói kormány Tuerki nevű
gőzöse ma délután lövészekkel és eleséggel elin-
dult, hogy a tetuáni hatóságokat támogassa. A be-
nibali kabilok azzal fenyegetik a várost, hogy ki-
foztják, ha az elfogott lázadókat nem bocsátják
szabadon.

Madrid, november 14.

As Imperatornak egy centai távirata megerősíti
azt a hírt hogy a benidéri kabilok vereséget szen-
vedtek, a kabilok követeket küldtek a kormányzóhoz
azzal a kéréssel, hogy bocsásson meg nekik, egyúttal
pedig szabadon bocsátották az elfogott utasokat. A
nyugalom helyreállt.

A franciaországi strájk sokkal tovább
tart, mint ahogy ezt várták. A sok mindenféle
tanácskozásnak, alkudozásnak, Jaures közveti-
téseinek, a Combes-kormány előzékenységeinek
nem volt meg a fogantatja. A pas de calaisi
szénmedence folyton háborog, St.-Etienneben tíz-
ezer strájkoló zászlókkal és filórtas táblákkal
felvonulást rendezett a szénmedencében. A tüntet-
ők a Carmagnole éneklésével bejárták a szén-
medence helységeit. A főbb helységekből nagy
néptömeg várta őket, amely virágoktréfkákkal
fogadta a tüntetőket. Amikor a tüntetők St.-Etien-
nebe visszatértek, nagy néptömeg fogadta őket s
ezzel a tüntetés véget ért.

Denin, november 14.

Ma reggel az összes bányamunkások munkába
álltak. A lovasság egy részét már visszarendelték.

A Reichsrath Ulése.

Bécs, november 14.

A képviselőház mai ülésén a ház asztalán van
egy cseh sürgős indítvány, a Kaiser Ferdinande-
Nordbahnknak 1904. január elsejétől való államosítása
tárgyában, továbbá Klorac sürgős indítvány, amely
szerint a kormány felszólítandó, hogy nyolc nap alatt
törvényjavaslatot nyújtson be az egyenlő, általános,
hátréttel választójogról, a kisebbség megfelelő képvise-
léséről.

Különléle alakiasgokra vonatkozó kérdések el-
intézése után a ház megkezdte a favoriteni pótválasz-
tásra vonatkozó sürgős indítványok tárgyalását.

Gessmann (antisemita) megokolja indítványának
sürgőséget és azzal vádolja a szociáldemokratá izga-
bókat, hogy nagy terrorizmust isjtettek ki. A kereszt-
lény-szocialisták házat valóságilag ostromzár alá
vették, a keresztény-szocialista választókat az utóan
megrohanták, időre teperték és nemcsak szavazó-
pénzlüket, de még pénzüket is elrabolták.

Tanuk bizonyítják. — mondja aztán, — hogy
a munkásoktól követek és palackokat dobáltak le
a rendőrségre. (Élénk ellentmondás a szociáldemo-
kraták részéről.) Jegyzőkönyveket olvas fel, amelyek
szerint járóléket a munkásoktól ütöttek, vertek,
megszékkálták. Felszólítja a kormányt, hogy vegye
oltalmába a rendőrséget, amely nehéz körülmények
között híven teljesítette kötelességét és ne járjon
kedvükben a szociáldemokratáknak. Ilyen viszonyok
között nem szabad többé Bécsben választásokat le-
folytatni. (Élénk helyeslés a szónok pártja részéről.)
Beszédet azaz a kérelemmel jezei be, hogy a ház
jérujon hozzá sürgős indítványhoz.

Pernerstorfer az előtte szóló állításainak leg-
nagyobb részét hazugságnak mondja. Ha előfordul-
tak egyes olyan esetek, a minőket a keresztény-
szocialista szónok említett, a szociáldemokrata párt
perhorreszkálja azt a haromdot, amelyre a keresztény-
szocialista párt kényszerítette. Szóló kéri a kormányt,
hogy a legszigorubb vizsgálatára meg a Gessmann
jelöltötte eseteket s a vizsgálat eredményét közölje a

házzal. Konstatálja, hogy amikor a rendőrök a
munkásokhoz betörték — amit magánlakásértének
minősít — 43 embert megsebesítettek. Keményen támadja
a miniszterelnököt. Mert azt a jogállamban méltatlan
eljárást nem torolja meg a legszigorubb. Aztán
Lueger támadja és gaz rágalmaszónak, becstelén em-
bernek és gyalázatos fikóknak mondja, mert a szociál-
demokratákat orgyilkosoknak nevezte és rájuk fogta,
hogy agitációukat a prostitúttakkal támogatták.

Élnök erőlesen utitakozik efféle sértégetések
ellen és rendreutasítja Pernerstorfert, ami ellen a
szociáldemokraták zajosan tiltakoznak.

Pernerstorfer beszéde végén ismét kikel a re-
sztyén-szocialisták ellen, amiért az elnök megint
rendeutasítja.

Koeber miniszterelnök kijelenti, hogy a kor-
mány a választásokon megteint mindent, amit a választási
szabadság biztosítása megkövetelt. Ezentul is így fog
eljárni a választások alkalmával, mert ez kötelessége.
A rendőrség ellen elhangzott szenvedélyes és eléggé
vissza nem utasítható szidalmakra megjegyzi a mi-
niszterelnök, hogy az interpellációra adott válaszában
foglalt adatokat tanuvalomásokból merítette. Nem itél
elölgultan, de nem is hagyja magát terrorizálni. A vizs-
gálat eredményéből azokat a konzekvenciákat fogja
levonni, amelyek a törvénynek és az általános
jogérzetnek megfelelnek. Szavait azzal fejezi be
a miniszterelnök, hogy amit szólt róla magáról mon-
dott, arra nem akar kiterjeszkedni, mert — ugymond
— ezen a helyen még meg kell barátkoznunk azzal,
hogy nem elfogulatlan, hanem pártzempontból
itélnék meg bennünket.

Brzezowski kormánytanácsos hivatalos adatok
alápin ismerteti a favoriteni választáson történt ese-
menyeket.

Vogler azt kívánja, hogy a vizsgálatot terjesz-
szék ki mindazokra a személyekre, akiknek részük
van a favoriteni események előidézésében.

Axmann visszautasítja Pernerstorfer támadásait
és kikel a szociáldemokraták terrorizmus ellen. Kö-
veteli az állami alaptörvények és az összes állampol-
gárok egyenjogúságának végrehajtását. Aztán be-
rekesztik a vitát és az elnök bezárja az ülést.

A beérkezett irományok között van még az em-
lítettelen kívül Kienmame interpellációja, amelyben
előadja az osztrák házalók panaszait a magyar hatóságok
ellen, amelyek osztrákoknak lehetetlenné akarják tenni
a házalást Magyarországon. A ház asztalán van to-
vábbá a civiltásról szóló törvényjavaslat és két cseh
sürgős indítvány.

A legközelebbi ülés kedden lesz.

Bécs, november 14.

A politikai helyzet ma sem tisztult s mind-
yissze csak annyi javulás konstatálható, hogy egy-
részt a kormány és a pártok, másrészt a pártok
egymás közt tárgyalásokat kezdtek a helyzet
tisztázása előjából. Illetékes helyen megállapo-
dás történt arra nézve, hogy a csehek és németek
közt vitás és folytonos egyenetlenségekre okot adó
kérdéseket összegyűjtik s a legközelebb egybehi-
vandó cseh-német egyeztető konferencia elő
terjesztik. Szó van arról, hogy a csehek
megadják a cseh hivatalos nyelv kizáró-
rágos alkalmazását a cseh kerületekben, de
ezzel szemben a csehek a németek jávára
beleegyezzenek Csehországban a kerületi beoszt-
ás és a választó kuriák intézményébe. Mielőtt a
javaslatok a cseh-német egyezkedő konferencia
elő kerülnének, külön-külön a németek is, a
csehek is meg fogják tenni észrevételeiket s ez
már a jövő héten meg fog történni.

HIREK

Budapest, november 14.

— BUDAPESTI NAPLO. November 15-én új
előfizetés nyílik a Budapesti Naplóra. Kérjük azo-
kat a tisztelt olvasóinkat, akiknek az előfizetése
ezen a napon lejár, méltóztatassanak a megújításról
idejekorán gondoskodni, hogy a lapot akadálytala-
nul küldhessük tovább.

— A király állapota. Bécsből jelentik,
hogy a király még Schönbrunnban tartózkodik
és a mai napot dolgozóasztalánál töltötte. Ő fel-
sége az éjszakát jól töltötte, de reumatikus fáj-
dalmai a nap folyamán megint kiuultak. Délelött
Lichtenstein herceg főudvarmester volt nála és
referált neki, délután pedig Ferdinánd Károly fő-
herceget fogadta, aki legközelebb végképp elköl-
tözik Prágába. Később ő felsége elszórakozott
unokáival, akiknek a schönbrunni parkban játszó-
teret rendeztetett be.

— Wessel előnév. A király Ularik Mátyas
eperjesi törvényszéki bírónak és törvényes utódainak
régii magyar nemességű és családi címerük épségben
tartása mellett a kiscséczi előnevet adományozta.

— Kitüntetések. A király a hivatalos lap köz-
lése szerint övegy Borosnyai Pálné szüleit Szat-
mári Justiniának, a marosvásárhelyi jótékony nőeg-
ylet alelnökének, a közjótékonysság terén sok éven át
kijelentet bürgö tevékenysége elismerésül, a koronás
arany érdemkeresztet és idősbé Hafner József német-
kereszturi nyugalmazott tanitónak a népnevelés terén
szerzett érdemei elismerésül a koronás ezüst érdem-
keresztet adományozta.

— A német császár öröksége. Vilmos
császár három millió márkát örökölt egy görilitzi
gyarostól. — Ez a hír így alapiában nem sokat
jelentene, ha nem éppen II. Vilmos lenne az a
császár, akinek az ólébe pottyan az az akármicsoda
császári vagyonban is számot tevő szép summa.
Akadhat parvenü, akinek az az ambíciója, hogy
halála után a földi urak közül egy legnagyobb
ur emlegesse a nevét halásan. Olyasforma is
lehet az ilyes végredelekezés, mint az a siron
tulra is átlpántált szörnyü hiúság, hogy az ember
— akad ilyen ember — nem az utána következőkre
bizza azt, hogy véleményt mondjanak róla, ha-
nem maga készített el a sírkövét — a himnusz-
szal egyetemben, hogy: remek férj, kitünő apa,
nagyserü hazafi... stb. — Ilyen gyarló gon-
dolkozás, szegényeszdü népségtől juthat örökséghez
sok egyéb király, császár, a görilitzi gyáros azon-
ban valószínűleg nem ezeknek a fajtájából
való. — Vilmos császár határozottan kitünő né-
met, fanatikus porosz, aki azonban császárnak
is éppen olyan remekül bevállik, mint királynak.
Rideg, erőszakos, a kellemetlenkedésben a végle-
teleg menő hatalom, ha a német érdekek bármé
szérelméről van szó s ezeknek az érdekeknek
fáradhatatlan harcosa minden téren. Császár, aki
nem kényelmeskedik, hanem állandón otthon,
utban, fáradhatatlanul dolgozik a hazája érdeké-
ben. És temperamentumos, kemény legény, akinek
a kezében a jogar igazán hatalmi jelvény. Azt
jelenti, hogy: ne bántsá a németet. — Egy ilyen
embert támogatni kell a munkájában, mert az a
munka áldás minden németre nézve egyaránt.
Ilyesmit gondolhatott a görilitzi gyáros, amikor
beleírta a végredeleztébe azt, hogy a vagyona
legyen a császáré. Nála jó kézben vannak a
milliók.

— Markhot alispán párba. Markhot Gyula,
Nyitramegye alispánja — mint megirtuk — lovagias
elégtételt kért Janis Imre, Sulyovszky Rezső és Vito-
rius Miklós képviselőktől, akik őt brusarban megtá-
madták. A lovagias elégtételt a három képviselő közül
kisorsolt Janis Imre adta meg az alispánnak. Ma
reggel pisztolypárba volt közöttük, a golyóik nem
találtak.

Párbaj után az ellenfelek kibékültek. A nap fo-
lyamán — mint értesültünk — Markhot alispán s a
megyéjebeli szabadelvűpárti képviselők baráti meg-
beszélésre gyűltek össze s végigtárgyalták a közöttük
eddig fennforgott politikai differenciákat. A megbeszél-
és eredménye az lett, hogy e differenciák kiegyen-
lődték s helyreállt a politikai öszszhang az alispán s a
képviselek között.

— A belga parlament — és Lipót ki-
rály. A kamara tegnapi ülésén — mint Brüz-
szelből jelentik — az elnök azt indítványozta,
hogy intézzenek a királyhoz részvétfeliratot. Ekkor
azonban felállott dr. Denis tanár és kijelentette
pártja nevében, hogy nem járul hozzá az indit-
ványhoz, de nem járulhat hozzá nemcsak mint po-
litikus, hanem mint ember sem. A királyné —
mondta Denis — gyermekeitől és férjétől távol, el-
hagyatva halt meg. A többség és a kormány csend-
ben hallgatta meg a szónokot.

— A Humbert-ügy. A Matin, mint Párisból
táviratozók, ma kezdi ismertetni a Humbert-csádék
viselt dolgait és szokását. Ma elmondja, miként szok-
tak meg Humberték Párisból. A család eleintén nem
is gondolt a szokásra s az volt a terve, hogy egy
napra kölösön kér száz millió frankot s meggyózi a
hitelezőket, hogy ez a pénz a vasszekrényekben van,
de a büntető iljelenlést meghusítottotta ez a tervét.

— Rektori szünet. A budapesti tudományegye-
tem rektora dr. Kéty Károly m. kir. udvari tanácsos
november 17-ikére az egyetem összes fakultásainak
rektori szünetét adott.

— A Budapesti Leányegyesület f. hó 16-án,
vasárnap délelött 11 órakor rendkívüli közgyűlést tart
a Markó-utcai főreáliskola disztermében, melyre az
egyesület minden egyes tagja hivatalos. A közgyűlés
tárgyai: egy társelnök és egy felügyelő-bizottsági tag
választása és az alapszabályok egyes pontjainak mó-
dosítása.

— Uj találmány a vasuti szenesotlenségek
megakadályozására. A Majna melletti Frankfurtban,
mint tudósítónk jelenti, tegnap délelött kísérletek törté-
ntek egy készülékkel, amely látható és halható
módon jelzi, ha hibás váltóállitás, vagy más ok kö-
vetkeztében két vonat egyazon sínparon halad egy-
mással szemben. A készülék a telefonon való érin-
kesztés is lehetővé teszi a két mozdony között. A ki-
sérletek igen jól sikerültek.

— A martiniquei áldozatokért. Hevesvármegye
alispáni hivatala a mai napon öven korona adományt
küldött a Budapesti Újságírók Egyesületéhez a martiniquei
szentesotlenségek felszámolására. Ezzel az adom-
ánnyal a legutóbb kimutatott 11.080 korona 76 fillér
és 10 frank gyűjtés 11.180 korona 76 fillér és 10 ran-
kot tesz ki.

— Házasság. Ifj. Schranz János kulturmérnök
Székesfehérvárról tegnap esküdött örök hűséget Ig-
mányó Viktóra kisasszonynak Nagy-Bajomban.

— **Egy szerencsétlen fiatal házaspár.** Rémségesen gazdagok. Holmi Vanderbiltek, Astorok, a sokmilliárdos urak szegény emberek az ő megmérhetetlen vagyonuk mellett. — Az övek a földön a legnagyobb hatalom. A legtöbb katonájuk van a föld kerekén s hetekig utazhatnak villamoson, hogy keresztüljéljék azt a rémséges birodalmat, amiről az 6 kincstárunk számára szolgálatja be a munkája fölött minden muzsik. S ez a házaspár mégis a legszerencsétlenebbek közül való. Beteg a férj, beteg az asszony is. A cár belekábult abba a mániába, hogy a földi tanácsosai mind megbizhatatlanok s az éggel kell tárgyalnia, ha meg akarja találni az igazság útját. Belemerült a spirítuszba s valószínűleg nagyon is alapos oka van annak, hogy az elmeegyógyítással foglalkozó professzorokat hívták meg a livádiai palotába. Száz millió ember feltétlen urának — nincs rendben az agya. — S bizonyára ennek a borzasztó jelenségnek a kifolyása az, hogy beteg a carné is. Buskomorságba esett. Napok hosszág nem lehet szavát venni s most már nem is küzd a betegség ellen, mint ahogy ezt megeselelszik a koronás urak a nyilvánosság előtt. Ugy látszik, hogy nincs elég energiája hozzá, nem képes a konvencionális mosolygásra, ha beteg. Nemrégiben Livádiában Tirkov tengernagynál reggelizett a cári pár s a carné az egész reggeli alatt egyetlen szót se szólott, se az urakhoz, se a hölgyekhez. Apatikusan evett néhány falatot s bámulta maga előtt a tányért. — S hogy még feketébb legyen a hír erről a szerencsétlen családról, most rájöttek arra is, hogy a másüklőben szép szál ember, a trónörökös, Alexandrovics Mihály nagyherege szintén beteg. Az a baja, a mi a bányát, György nagyhereget, a volt trónörökösöt megölte: tuberkulózis. Az első szimptomákra, melyek a gyilkos nyavaját elárulták, hidegvérrel és tornagyógyommal próbálták segíteni a bajon, ez a kura azonban — úgy látszik — nem vált be, mert most már nem tagadják azt, hogy a trónörökös betegségre nagyon komoly.

— **Mascagni kalandja.** Rómából jelentik: A washingtoni olasz követ Bostonba utazott, hogy Mascagni ügyében személyesen vezesse a vizsgálatot. A látszat arra vall, hogy Mascagni ísmélet letartóztatása önkényes dolog volt, amit semmivel sem lehet megmagyarázni. A művészi körutra vonatkozó szerződést ugyanis Olaszországban kötötték meg és illetékes bíróság gyantánál bármely felmerülhető ügyben kifejezetten a firenzei törvényszék van feltüntetve a szerződésben. Megállapítja azonkívül a szerződés, hogy a szerződés egyes megállapodásaira nézve az Olaszországban érvényes törvények az irányadók. Deára mindezeknek és deára annak, hogy Mascagni be tudta bizonyítani, hogy az improzarió több fizetési kötelezettségét hátrálékban volt, a sherif mégis letartóztatta őt és bírságot fizetett vele. Mascagni táviratozott egy olasz lapnak, amelyben közli, hogy kárpótást fog követelni a maga és zenekara számára, azonfelül pedig elégtételt követel az amerikai kormánytól a szenvedett sérelméért.

— **Hétjére nem sítnek kifilt.** A Budapesti Székesíróvárosi Sítők, Cukrárszok és Mézeskalácsosok Ipartestülete tegnap este a Fővárosi Körben rendkívül közg.ülést tartott. Spoláris elnök változa a munkások és munkaadók között fennálló viszonyra vonatkozó íróvárosi szabályrendelet hiányait. Majd átírt a sítéménykirdás kérdéseire. Hosszabb vita után az elnök indítványára kimondotta a közgyűlés, hogy a sítéménynek a közönség részéről való végleges támogatását, ropogtatását meg kell tiltani; a megropogtatott sítéményt a mesterek ne vegyék vissza s csak a teljesen tisztán és épségben maradt zsemlyét és kifilt használják íl morzsának; lépéseket tesz az ipartestület a házilag készült sítémények elárúsításának, valamint a sítémény nyílt piacon való áruba hozatalának megiltása iránt; végül kimondotta a közgyűlés, hogy házakhoz csak a mestertől alkalmazott pékinas vagy segéd hordhasson sítéményt. A vasárnapi munkaszünet ügyében a közgyűlés Spoláris elnök indítványára elhatározta, hogy november hó 23-ától kezdve vasárnapról hétfőre mindaddig nem sítnek a íróvárosi és üpesti pékek, míg a munkaszünet kérdése a sítőiparra nézve teljesen és ősziszrien meg nem oldatik. Bizottságot küldött ki a közgyűlés a sítéményárak szabályozására; elhatározta, hogy testületleg belép a Kerületi Betegsegítő-Pénztárba s a testületi betegpénztári felosztatja, végül kimondotta, hogy az ipartestület sürgős fizetni valóinak fedezésére s részben most vásárolt házának berendezésére 8 év alatt beváltandó 400 darab 20 koronás részjegyeket bocsát ki.

— **A prágai sikkszása.** Prágából jelentik, hogy a Szent Vencel-élelőpénztárnál történt sikkszásból kifolyólag ma letartóztatták Bly Henriket, aki éveken át teügyelölbizottsági tagja volt az intézetnek.

Főfájást,

mely bármíltí ered is, pár perc alatt meggyógyít a „Fortuna-Migrain-Pastilla“ 1 drb 30 fillér, 6 drb 150 fillér, 12 darab 280 fillér Kapható SCHUBERT ARNOLD gyógyszerárában Budapest, VII. Csongory- és Dob-utca sarján.

— **Halálozás.** Id. Halds Gyula, a III. kerületi polgári fiúiskola érdemes igazgatója, fővárosi bizottsági tag, ma reggel elhunyt. Már régebben betegeskedett, de kötelességere mindannyszor megküzdött bajával és tanított, vezette az iskola ügyeit. Tavaly és két éve Abbáziában volt títülni, a nyarat is mindig Tiroiban töltötte. Tavaly hosszabb ideig volt szabadságon, de megrongált egészsége nem állott helyre. Abbáziában gyöngye szőlőhűdés érte és azóta folyvást súlyosbodott a betegség, amely nemes életét kioltotta. A boldogult írféru csaknem négy évtizedig volt a nevelésügynek lelkes, fáradhatatlan munkása és a jövő esztendőben, a teljes szolgálattal idővel akart nyugalomba vonulni. A íróváros ügyetlen, nemesen gondolkodó polgárát vesztette el benne és különösen a III. kerület fogja a dani emléket. Tevékeny részt vett a kerület minden politikai és társadalmi mozgalomában, valóságos apostoli működést fejtve ki a magyarosodás terén. Műveltsége, puritán jelleme, szerénysége számtalan barátot és tiszteltőt szerzett neki, akik most bánatos szívvvel teszik koszorujukat ravatalára. A temetés vasárnap délután 3 órákor lesz az iskolának Kis-korona-utca 10. számú épületéből. A tanártestület nevében Taksonyi József mond beszédet s a védtisztelességen az íjtuság is részvesz. Haláláról a tanterület s a III. ker. polgári kör is adott ki jelentést. A boldogult tanféru volt tanítványait felkéri, hogy íóly hó 15-én este 8 órákor a temetésen való részvétel módozatainak megbeszélésére végeit jelenjenek meg a Breitner-kávéházban (III. kerület, Vöröskereszt-utca 9.).

Ma délután temették el Budán nagy részvét mellett Augenstein Márkust. A gyászház tágas udvarát zsutolóság töltötte meg a legelőkelőbb közönség. Dr. Kiss Arnold íróbbi bucsuztatja el az elhunytat, ki a család reményteljes, hűséges fia volt, magasztos bibliai példákkal vigasztalva a keserűket. Impozáns kocsisor kísérté utolsó útjára az elhunytat a larkasvölgyi temetőbe, ahol a családi sírboltban helyezték örök nyugalomra.

Janky Károly kegyestanítóréndi áldozópap, tiszteletbeli rendi kormánytanácsos és nyugalmazott főgimnáziumi igazgató-tanár november 12-én hatvanéves korában meghalt. Az elhunyt jeles tagja volt a rendnek. Csákváron született, 1868-ban lépett a rendbe és 1887-ben szentelték pappá. Negyven esztendőt töltött a tanári pályán és a rendnek csaknem minden gimnáziumában tanított, utóljára Budapestben. Igen szeretetreméltó, humánus ember volt és jeles pedagógus, tanítványai és kartársai egyaránt tisztelték, szerették. Nagykanizsán Wlassics Gyula közoktatásügyi miniszter is tanítványa volt, aki most a következő részvétlátíratot intézte Magyar Gáborhoz, a piaristák tartományi íónökéhez:

Nagyságos és íótisztelendő ur! Mély meghatottsággal értesítlem Janky Károly igazgató urnak a kegyes tanítórénd e kítűnő tagjának baláláról. A megboldogult, akibe engem a tanítványi halának soba meg nem szűnő kötelekeli is íűttek, igazi mintaképe volt azoknak a kiváló tanároknak, akikkel a kítűnő tanítórénd a magyar közoktatásügyet megajándékozta. Fogadja nagyságod és az egész íótisztelő-rend e kiváló és áttalim is szívem mélyéből gyászolt tagjának elhunytja alkalmából legbensőbb részvételünk kifejezését. Budapest, 1902. november 14. Igaz hivo Wlassics.

Obrácskát József íómérnök, építómester, a margitszigeti sporttelep megalkotója, tegnap 43 éves korában Budapestben meghalt. Az elhunyt, akinek mint vezető íómérnöknek nagy része volt a parlamenti palota s a királyi vár építésében, kiváló szakember hírében állt. Özvegy és három árva gyászolja. Temetése szombaton délután három órákor lesz a Logody-utca 19. számú házból.

Ma délelött temették nagy részvét mellett Rosner Izidornét, Halsek Sándor háztuladonos leányát.

— **Hábörgó vulkanok.** Rómából jelentik, hogy Stromboli szigetéről érkezett hírek szerint ott erős dörögéstől kísért vulkankitörések vannak. Néhány ház megrongálódott s a szántóföldeken is nagy a kár. A lakosság nagyon nyugtalanodik, most *volyn reneg a föld.* — **Auchlandból** azt táviratozzák, hogy Apiából (Számóa) érkező hírek szerint Szavai-szigetén a *vulkan kitört.* Ót kráter szakadatlanul veti ki magából a füstöt és tüzet. A földet kéthüvelyknyi hamuréteg borítja.

— **Egy apa tragédiája.** Holupka János napszámós a Tótvölgy-utca 5276. számú házban lakott a feleségével és felnött leányaival. Tegnap este, amikor a munkából hazatért, felesége azzal a kellemetlen hírral lepté meg, hogy a leányát a rendőrség csavargáson érte és ebben az ügyben őt is megídezte a rendőrség. Holupka erre a híre annyira dühbe jött, hogy botot ragadva a leányára rontott. A leány elintott előle. Holupka üldözte vette, de a szoba küszöbén egyszerre megtántorodott és holtan roskadt össze. Valószínű, hogy nagy felindulásában szívvelhűdés érte.

— **Felolvasás Zoláról.** A Társadalomtudományi Társaság ma délután 6 órákor Lánzy Gyula egyetemi tanár előlkéte alatt íűletet tartott a kereskedelmi és iparkamara dísztermében. Az íűlésen két felolvasás volt Zoláról Az első felolvasás

Dr. Wildner Ödön Zolát mint regényírót méltatta. Yázolta, mint bontakozott ki ez a túlradáson gazdag és hatalmas egyéniség korából és környezetéből, azután műveit áttekintve, megvilágította az ember és író világnézetét és uralkodó jellemvonásait. Utána dr. Jászi Oszkár Zoláról mint *sociológusról* beszélt. A felolvasó, bírálva Zola tanait, arra az eredményre jut, hogy a regény műltáji természeténél fogva, (mint a költészet általában) a jelenségek tudományos kutatására képtelen. Zola a szociológiai mivel sem vitte előre. Mégis pályája határkövet jelez az emberiség szellemi életében; nem a tudományban, de a költészetben.

Mind a két felolvasást lelkesen megíűljenzte a hallgatóság.

— **Egy szépssava adóhátrálékos.** Hogy mi a végrehajtó, hogy mi a szegény adóíűzető sorsa és hogy olykor miért nem tud kievíűkíteni az adóhátrálékos az ő bajából, azt ugyancsak megmondta egy alíűlői parasztember. A derék magyarnak négy malacát a kopasz végrehajtó felírta adóhátrálék íűjében. Mikor aztán erősen szorult már a kapca, az árverés is ki volt tűzve, a derék magyar gondolt egyet, elment a polgármesterhez s kérte, hogy halasztsák el az árverést, amíg meggyógyulnak a malacai és eladhatja őket. A paraszt aztán a következőképpen panaszolta el a baját a polgármesternek:

— **Tekintetes polgármester ur!** Ki bocsátotta utnak azt a vén kopaszt, aki egy-két garasért mindönkít mögmar? Mer én vagyok az a élszűrű szegény embőr, akin az az adó alkalmatosság lóg, de tessék elhinni, egy-két hétig séhgósság tudok eleget tónni az ártikulusnak, mer szörnyen rossz viszonyba vagyok a dísznaimmal.

— **Tanfolyam munkások számára.** A „Jókai Kör“ a III. kerületi munkások számára november hó 17-én, hétfőn este 8 órákor a III. kerületi népkönyha helyiségében (III. kerület, Lajos-utca 96.) nyitja meg tanfolyamát. Az előadásokat mindenkor a népkönyha helyiségében március 5-ikéig tartják, naponként este 8—9-ig. A tanfolyamon előadandó tárgyak a következők:

Magyar íródalomtörténet. Előadja Márton Béla. Pogánykorszak, Keresztényen közpörök. A vallásháborúk kora. Nemzetiellen kor. A felululás kora. A nemzetes költészet kora. — **Előadások mindenkor szerdai napon.**

Polgári ügyiratok. Előadja Frühzeitig László. Előadások mindenkor szerdai napon.

Magyar történelem. Előadja Szilágyi Károly. Honfoglalás. Arpádházi királyok. Az Anjou-ház. A vegyes házbéli királyok. A Habsburg-ház és az erdélyi fejedelemség. A Habsburg-Lotharingiai ház. — **Előadások mindenkor pénteken.**

Számítan. Előadja Engel József. Közönséges számok ősszedása. kivonása. szorzása, osztása. A tört számok és az azokkal való műveletek. Tizedes törtek. Mérték- és súlyrendszer. Időszámítás. Pénz-számolás. Rövidítések kórlótól pontosságáig. Egyszerű hármasszabály. Kamatszámolás. — **Előadások minden kedden, csütörtökön és szombaton.**

Alkotmánytan. Előadja Orova Zsigmond. A király. Országgyűlés és alaptörvények. — **Előadások mindenkor hétfőn december 1. 15. 22.**

Közgazdaságtan. Előadja Frühzeitig László. Szűkséglet, javak, termelés, természet, munka, tőke, a termelés íűbb ágai. — **Előadások mindenkor hétfőn.**

Földrajz. Előadja Márton Béla. Vulkanikuság, földrengés, a tengerek tana. Magyarország földrajza tekintettel az ipari viszonyokra. — **Előadások mindenkor hétfőn.**

Egészségian. Előadja dr. Unger Manó. Előadások mindenkor szerdán.

Családi nevelés. Előadja Csernay József. Előadások mindenkor pénteken.

Mínthogy a tanfolyam teljesen ingyenes, felhívja a kör elnöksége a kerület munkásait, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt és szorgalmas látogatással bizonyítsák be, hogy a magyar munkás is szivesen tanul, ha módot nyújtanak neki erre.

— **Cigaretázás — váló-ok.** Egy indiaiai vasuti mérnök válópört indított a felesége ellen, mert mint keresetében mondta, neje túlságosan sokat cigarettázik. A bíróság elválasztotta a házasteleket, még pedig azon az alapon, amelyen a íérj szabadulni akart a megunt hívtől.

— **Aki tréfából lop.** A rendőrség letartóztatta Novák Rezső 25 éves csavargó kereskedősegédét, aki Németh Ferenc kocsis feleségének, Bihacz Máriaának a lakásáról 80 koronát éró ékszeret ellopott. A tolvaj kihallgatása alatt kedélyesen védekezett. Előadta, hogy meg akarta látogatni Némethné, aki régi ismerőse. Az asszony lakását nyitva találta. Nyitva volt minden szekrény, de senki sem volt a lakásban. Elhatározta tehát, hogy megréája Némethné, hogy máskor jobban vigyázzon a lakására. Ezért elvitte a gyűrűket, de csak tréfából és vissza akarta adni. Az elmes tolvajra nézve csak az volt a bűkénél, hogy akkor

érték tetten, amikor a keleti pályaudvaron el akart utazni és a zsebében az ékszeru kívül tolvajkulcsot is találtak. Természetesen letartóztatták.

— **Öngyilkosok.** Németh József 51 éves bérköpös-ségéd a keresep-uti temetőben, a Bathányi-mauzóleum mögött föbe lőtte magát és meghalt. A Tavaszmező-utca 14. szám alatt lakott. Felesége négy nappal ezelőtt meghalt. Az eset Némethet, aki nagyon szerette a feleségét, teljesen megőrítte. Levelet hagyott hátra, melyben a következőket írta:

— Nem tudok nélkülü élni!

Reveszky Amália 29 éves oseléd ma reggel a Wesselényi-utca 4-ik számú ház második emeletéről leugrott az udvarra és összezúzta magát. A leány **Schlesinger Leó** ékszerésznél szolgált. Négy nappal ezelőtt elment szolgálati helyéről és osak ma reggel tért vissza. A gazdája megfenyegette, hogy eltiloncoltatja és azt annyira szívére vette az érzékeny leány, hogy leugrott a második emeletről. Veszedelemes állapotban vitték a sebészeti klinikára.

Huttira József Nándor Ganz-gyári hivatalnok, aki — mint megirtuk — a minap a Margit-kürt 45. sz. lakásán melbe lőtte magát az éjszaka az új Szent-János kórházban kinos szenvedés után meghalt.

Schauer Vendel budafoki születésű 72 éves szőlőmunkás a Kamarakerdőben egy iára felakasztotta magát. Amikor megtalálták, már halott volt. Már három nappal előbb elment budafoki lakásáról. Valószínű, hogy aggorkával járó tenetlensége keserítette halálra. Holttestét a törvényszéki orvostani intézetbe vitték.

Csukás János 20 éves cipészsegéd egy Rökk-Szilárd-utcai ház kapujában hasba lőtte magát. Veszedelemes sebével a mentők a Rókusba vitték. Azért akart meghalni, mert a szüleivel összeveszett.

Horváth József debreczeni születésű 16-ik huszárezredbeli közkatona tegnap este a Lánchíd budai oldaláról a Dunába ugrott. Több hajós utána evezett és még élve kimentette. Egyéb baja nem történt, mint hogy a hideg fürdőben náthát kapott. A mentők bevitték a XVII-es katonai kórházba.

— **Egy szappangyáros öngyilkossága.** Bécsből jelentik, hogy **Karg Mór** rudoltsheimi szappangyáros ma halántékán lőtte magát. Az öngyilkosság nagy időtűnést keltett Bécsben.

— **Török A. és Társa** bankháza (Budapest, Teréz-kürt 46.) mai hirdetésére felhívjuk olvasóink figyelmét.

(*) **Csusz és közevény** legbiztosabban gyógyít a Halápi-éle közevény-kenőcs. Ara 1 korona 60 fillér, kapható Apostol-gyógyszerár Budapest, VIII., József-kürt 64.

Színház és parlament.

Béthy László a régi parlament színházá akarja átalakítani.

Oh mily szatira! édes isten.
Sóhajtottam, hogy hire ment,
Hogy színház épül a helyedben,
Elárult, régi parlament.
Csupán a névben változás ez...
Hisz nincsen új a nap alatt,
Az volt eddig, mi ezután lesz.
... A lényeg, kérem, megmarad.

Hisz a színház s az országháza,
Miert tagadjuk? ... egy dolog.
Van neki primadonna-láza,
És vannak benne széksorok.
Van hősszerelmes, nagy színésze,
Van buffó, komi- s intrikus,
És nem hiányzik utóvégre
Bélele a sok kritikus.

Van olyan, ki a kórust fujja,
Égy hosszú, hosszú éten át,
És igent mond, — da capo — újra,
Hogy így mentse meg a hazát.
És nem egy híros honatyánk van,
Ki úgy beszél, hogy szinte sír,
És első a szerep-tudásban,
Mert azt mondja, mit más megír...

Én hát, új színház, üdvözöllek,
Kipróbált színház vagy te már.
Színház az elmúlt időknek,
Hova emléktünk visszajár.
Rajta! ... Ságó, ül a helyedre,
A zenekar hadd kezdje el,
Készüljünk az új operettre ...
... A függöny szálljon újra fel!

P.

FÓVÁROS

(*) **A Szent István-bazilika orgonája.** A Szent István-bazilika orgonájának építésére hirdett a tanács pályázatot. A beadott hét ajánlat közül kettő felelt

meg a föltételeknek, **Angster** pécsi gyáros és **Rieger** osztrák gyáros. Nagy akció indult meg, hogy az orgonát osztrák gyáros építse. A bazilika építésére felügyelő bizottság tudvaleg nem fogadta el az osztrák ajánlatot, mert éppen ez a gyáros már elárasztotta az országot orgonáival, hanem új pályázatot hirdetett. Ma beleszót a dologba a kereskedelmi miniszter is. A miniszter ma küldött leiratában annak a reménynek ad kifejezést, hogy a Szent István-bazilika orgonáját nem fogja külföldi vállalkozónak adni. A miniszter szerint erre semmi szükség nincsen, mert a magyar orgonáipar minden tekintetben versenyképes s a tanácsnak a hazai ipar érdekeire is tekintettel kell lennie. Az eredményről jelentést kér a miniszter.

(*) **A soroksári Dunaéj.** A Ferenováros törvényhatósági bizottsági tagjai közül: **Tolnay Lajos**, **Hindy Kálmán**, **Czigler Győző** és **Springer Ferenc** sűrűs indítványt terjesztettek a szerdai közgyűlés elé, kérve, intézzenek föltérjesztést a kormányhoz, hogy a soroksári Dunaéjnek élővízzel való ellátása és hajózhatóvá tétele érdekében a munkálatokat haladéktalanul kezdték meg. Kérjük föl továbbá, hogy a gyáros föl ezt a régen elhatározott munkát a 200 millió koronás állami közmunka-kölessön programjába.

(*) **Tűzbiztosítás.** A pénzügyi bizottságot ma a városi épületek tűzbiztosítása foglalkoztatta. Az ügyosztály javaslata az, hogy hosszabbítsák meg a szerződést egy évre azzal a két külföldi intézettel, amey ezt eddig elvállalta. Többek hozzászólása után a többség azt a javaslatot fogadta el, hogy a budapesti föltételekkel bíró biztosító-intézeteket, valamint a két bécsi intézetet is, szólítsa föl az ügyosztály, hogy három, esetleg hat évi időre tegyenek ajánlatot, kikötve, hogy ha időközben föllállják a fővárosi biztosító-intézetet, akkor a szerződés megszűnik.

(*) **Épületek tisztogatása.** A közgyűlésen **Ehrlich G.** Gusztáv azt az indítványt tette, hogy a fővárosi épületekben a tisztogatást vállalatilag végeztessék. Az ügyosztály a régi rendszer, vagyis a háziagos kezelés fönttartását javasolta a pénzügyi bizottságnak, mely ma ily értelemben határozott.

(*) **A városi Igéjégyháza.** A budapesti korszályozó-egylet kérvényt adott be a fővárosihoz az iránt, hogy a városi Igéjégyháza tervét létesített korszályoelektronos ivilámpákkal világítsák meg. A mérnöki hivatal a tavon 24 ivilámpa, az épületen két ivilámpa föllállítását javasolja. A középítési bizottság ma a javaslatához hozzájárult.

SZÍNHÁZ, ZENE

** **Nemzeti Színház.** A *Strike* föltámadt hamaiból, mint a iónix. Az ifjuságot adó tüzet *Blaha* Lujza gyújtotta meg szikrázó játékaival és tüzről pattant énekével. Ma este másodsorú adták a föltelvenított *Strike*-ot és a nagy, lényeg közönség annak a bizonyossága volt, hogy *Coppé* költeményének ez a lapos, hosszúra nyújtott variánsa az ideai szövegnél egyik erős vonású darabja lesz. Ezt a osodát *Blaha* Lujza hajtotta végre, aki valósággal megaranyozza ennek a sablonos népszínműnek a kopottságát. A közönség ma is gyönyörködött természetesen, magyaros, nemesen diskkrét játékában és alig tudott betelni szebbnél-szebb dalaival. Előre látható, hogy azok a szerzők, akik népies darabokat írnak a Nemzeti Színház számára (nem a régi vaudeville-modorban, hanem az új idők nemesebb, művészebb stílusában) ki fogják aknázni azt a szerencsét, hogy *Blaha* Lujza visszakerült a Nemzeti Színházhoz. Ugy tudom, hogy *Gárdonyi Géza* új darabjában, az *Annuská*-ban *Blaha* Lujzának pompás szerepe lesz, egészen elütő az eddigiektől. Ez a szerep nem arra fog alkalmat adni *Blaha* Lujzának, hogy népdalokat énekeljen, hanem arra, hogy kimutassa benne eminens alakító-tehetségét.

(d. e.)

** **Magyar Színház.** *Pálmay Ika* kezdte meg ma este vendégjátékát a *Magyar Színház*-ban *Szigeti* József *Nőemancipáció* című énekes bohózatában, amelyet a művésznő kedvéért írott ki a mult porlepte darabjai közül a *Wesselényi*-utcai színház igazgatósága. *Pálmay Ika* nélkül ez a darab alig érte volna meg feltámasztását: színvonal, eszközei, helyzetei, egész cselekménye — egy szerelmes ifjú pár versenyez benne, hogy melyikőjük tegye ellenszenvesebbé magát egy végrendeletnek akaró vén tábornok előtt, hogy a másikra hagyja örökségképpen vagyonát, — mindenben egy boldog, naiv kornak a szízlétől, amelyben színházi közönségünk még nem volt kinevelve a színvonalú fogások minden finom raffinement-jára. A *Nőemancipáció* különben sem akart egyeb lenni egy szerepnél, amely a játszó művésznőnek minden alkalmat megad arra, hogy művészi egységét, sok oldalról bemutassa. Ebben a tekintetben a *Nőemancipáció* hősnője, *Flóra*, ikertestvére a *Csókón szerzett völegény* *Abraj Irén*ének. Ez a *Flóra* a három felvonás során, mint mulató, bor mellett duhajkodó leány-lump, mint

a nőemancipáció sikkes apostola, mint kékdolmányos, aranyszínóros, fess huszártóhadnagy jelenik meg a színen s így a szerep alkalmat ad a művésznőnek szép, tüzes magyar nótáknak, angol betéteknek az elénkésésére s egy még tüzezebb tobzórának a lej-tésére. *Szigeti* József ezt a szerepet annak idejében *Pálmay Ika* számára írta s hogy a szerep akkor, amikor megíródott, teljesen talált a művésznő egységére, szinte föltelleges mondani is, *Pálmay Ika* egész művészetével alkotta meg ma este is. Zajos estéje volt a művésznőnek; nóitát, táncait kétszer-háromszor megújrázták s igen sokszor hívták a lámpák elébe. Sikerében első sorban *Sziklai* és *Boross* osztozkodtak. Az előbbi egy nyugalmazott tőrvezér hadnagy szerepéből hallatlanul komikus figurát formált, az utóbbi egy kis-oligált huszárkapitány adott bravurosan. Mind a kettő zajos tapsokat kapott. Egy vén kisasszony szerepében *Sziklai* nagyon tetszett s az ifjabb női gárdából felemlítjük *Tomesányi Rusit*, *Kornai Bertát* és *Jancsó Valériát*, akik nemcsak szemreválók, de ügyesek is voltak. *Ráthonyi* kedvesen adta az örökségtől szabadulni akaró másik versenytársat s két kis epizódszerepben jók voltak *Faragó* és *Girdth*.

Nem zárhatjuk be ezeket a sorokat, mielőtt tel ne említenék *Serly* Lajost, ezt az elhallgatott művészt, aki a *Nőemancipáció*-ban egy pár gyönyörű szerzeményét hallottuk újra. A ház zsúfolva volt. (M-s)

** **Gróf Zichy Géza** új műve. *Gemma*, táncokl-temény 3 felvonásban a címe gróf *Zichy Géza* leg-ujabb kompozíciójának, amelyet szerzője ma este olvasott fel intím közönség előtt. Az irodalom, színház és művészet több előkelő képviselője volt jelen, akikre nagy hatással volt a fölttöbb érdekes újdonság. *Alár* és *Roland mester* szerzője ebben a művében mindenképpen új utakon jár: itt a zenedráma, balettel és melodráma új műfajja egyesül, amelynek előadásí stílusát Prágában próbálták ki, ahol néhány hét múlva *Neumann* Angelo, e kiváló szakember rendezésével kerül először színpadra. A *Magyar Királyi Operaház*ban csak a jövő szezonban kerül színpadra az újdonság, amelynek különösen része szerzőjének tehetségét a virágzás teljében mutatja.

** **A hit.** A Népszínház legközelebbi udonsága *Rózsa* Miklósnak *A hit* című háromfelvonásos népszínműve lesz. A nagyérdemű udonságból, melynek női főszerepét *Hegyi* Aranka kreaálja, már javában folynak a próbák. *Hegyi* Aranka kívül az udonságban játszanak: *Kápoány Irén*, *Dóry* Margit, *Szirmai* Imre, *Szabó* Antal, *Németh* József, *Kovács* Mihály, *Kiss* Műhely, *Raskó* Géza, *Siposné* és *Szerdahelyi*.

** **A Sándor-utcai színház.** *Béthy* László ma nagyobb beadványban arra kérte a fővárost, hogy a Sándor-utcai országházát engedje át neki színház osájára. Kérelmében kijelenti, hogy az épület három-százezer korona költséggel átalakítja és évenként huszezer korona bért fizet a fővárosnak. Az épületet harminc évre kéri s harminc év után a színház minden kártérítés nélkül a főváros tulajdonába megy át. Kijelenti, hogy a főváros fölhívására nyolc nap alatt huszezer korona biztosítékot tesz le.

** **Kiskorona.** Miskolcra írták: *Szalkay* Lajos szingargató perelle *Szelestey* Elza színésznő kötbér iránt azért, mert szerződésének lejártá előtt mult év február havában Miskolcon működtő társulatától tudta és beleegyezés nélkül eltávozt. A művésznő a Magyar Színházhoz szerződött, melynek rövid idő alatt kedvetlaga lett. A tárgyaláson dr. *Szankovits* Viktor budapesti ügyvéd képviselte és a kiskorona kifizetése alapján az a kereset elutasítását. *Szalkay* ezzel szemben azzal érvelt, hogy *Szelestey* szülei beleegyezésével lépett a színpályára és az Országos Színiügylettől nyervén gyakorlati képesítést, annak szabályai alatt áll. A bíróság azonban a művésznő képviselőjének álláspontját fogadta el s hivatkozva a kiskorona védelmére, a kiejelzett szülei beleegyezés nélkül kötbér szerződésben kikötött kötbér iránt való követelésével a szingargató elutasította.

** **Egy bécsi zenész halála.** Bécsből jelentik: Tegnap halt meg teljesen elszegényedve a régi Bécsben legünnepeltebb zenésze, *Henster* István. Neve mostanság már nem volt forgalomban, de harminc-nyegen év előtt nagy népszerűségnek örvendett. Osapások következtében lassan-lassan tönkre jutott, utóljára csak mint segédzenész tudta kenyerét megkeresni és pedig külvárosi zenekaroknál. Nemrégiben pedig elgázolta egy automobil és sérülései következtében tegnap meghalt a boldogtalan zenész, aki valamikor a jólét, hír és díszesség napusgarában sütkérezett. Temetés költségeit föltérként adták össze szegény emberek.

** **Wagner Oroszországban.** *Pétervárról* jelentik: Az orosz udvari operaházban legközelebb *As istenek alkonya* kerül színpadra; ezt a dalmivét eddig még nem adták oroszul Oroszországban. Tavaly adták először *A walkír*, — *Siegfried* pedig már *Wolfsknecht herceg*, a szenvedélyes Wagner intendánsága idejében került színpadra. Az orosz közönség azonban nem szereti a kései *Wagner* és első sorban *Tannhäuser*ért és *Lohengrin*ért lelkesül.

* A Ferenovárosi Társaság holnap, szombaton este 8-ot 58. szám alatti helyiségeiben hangversenyyel kapcsolatos táncosélyt rendez. A hangverseny, mely este 9 órakor kezdődik, többek között *Tollai Adol*, a Népszínház volt kitűnő művésze is közreműködik, kiválóan komikus darabokat adva elő.

MŰVÉSZET

□ A téli tárlat megnyitása. Az országos képzőművészeti társulat kiállítását ma délután 5 órakor nyitotta meg *Wlassics Gyula* közoktatásügyi miniszter nagyszámú s előkelő közönség jelenlétében. A tárlat megnyitására jelen voltak többek között *Berzeviczy Albert*, *Perczel Dezso*, báró *Harkányi Frigyes*, K. *Lippich Elek* miniszteri tanácsos, a kiállító művészek, stb. A miniszter pontban öt órakor érkezett a Műosarnokba, ahol K. Lippich Elek min. tanácsos fogadta. A miniszter aztán megkezdte körútját a kiállítás termeiben. *Ujváry és Vassary János* kalauzolták végig a termeken s jó órát tartott, amíg a kiállított műveket megismerelte. Távozásakor örömeinek adott kifejezést a tárlat gazdagsága s főleg magyar jellege fölött. A közönség ezután is sokáig gyönyörködött még a kiállítás műveiben. — A képzőművészeti társulat téli kiállítását a holnapi nappal kezdve a nagyközönség rendelkezésére áll. A Műosarnok naponként reggel 9 óratól délután 4 óráig lesz nyitva s megtekinthető egy korona belépődíj mellett. Csütörtökön esti 11-ig lesz nyitva a kiállítás, vasárnapokon pedig délután 1 óratól 4-ig 40 filléért lesz megtekinthető.

□ Jury-választás. Az Országos Magyar Képzőművészeti Társulat választmányára tegnap ülést tartott, amelyen megválasztották a Rökk- és Esterházy-díjak pályabíráit. A Rökk-díj pályabíróvá a beavasztották: *Benczur Gyulát*, *Stetka Gyulát*, *Ujváry Ignácot*, *Bihari Sándort*, *Zala Györgyöt*, *Forster Gyulát* és *Szencserecsányi Miklóst*. Az Esterházy-díj pályabírái lettek: *Basch Gyula*, *Bihari Sándor*, *Csók István*, *Hegedűs László*, *Zemplényi Tivadar*, gróf *Andrássy Gyula*, és gróf *Esterházy Miklós*.

□ Az udvar képvisárással. Gróf *Apponyi Lajos* udvarnagya a mai nap folyamán megjelent a ma megjelenő téli tárlaton és a budai királyi várpalota részére *Aggházy Gyula*, *Bruk Lajos*, *Bihari Sándor*, *Ebner Lajos*, *Mednyánszky László*, *Nagy Zsigmond*, *Spányi Béla*, *Telepy Károly*, idősebb *Vastagh György*, *Vajda Zsigmond* és *Zemplényi Tivadar* festőművészeketől összesen 17 darab festményt vásárolt 40 000 korona értékben. *Apponyi Lajos* udvarnagya azonkívül *Róna József* szobrásztól is vásárolt egy kisebb szobrot. Az udvarnagya két órával tovább időzött a tárlaton s *Toinyai Béni* titkár és *Telepy Károly* kalauzálása mellett megtekintette az egész tárlatot.

□ A Nemzeti Szalonból. A Szalon teljesen tömkelegteliségeinek helyreállításán sok munkások dolgozik, úgy, hogy a *Paál László*-kiállítás e hó 23-án megnyitható lesz. A megnyitást megelőzőleg a tüzrendészeti bizottság megtartja vizsgálatát, hogy meggyőződjék az elrendelt újítások fogantatásáról, amelyeket különben a Szalon igazgatósága már megtett.

□ Hódó pályázat. A II. kerületi Korvin-terti Millőcker-léle díszut pályázati határideje október hó 31-ikén járt le s 27 szobrász 35 pályaművet nyújtott be. A pályabíró, amely dr. *Rónay Károly* királyi kőrajzó — mint végrendeleti végrehajtó — elnöklés mellett alakult meg, *Hauszmann Alajos*, *Schulek Frigyes* építészektől, valamint *Szevci Károly* és *Strobl Alajos* szobrászokból állott, beható megvitatás után egyhangúlag azt a határozatot hozta, hogy — mivel egyetlen egy olyan színes a pályaművek között, amelynek a kivételét ajánlhatná, az első díjat nem ítéltette oda egyiknek sem. Viszonylag a legjobbaknak a szűri a *Damkö József*, *Füredi Rikárd* és *Markusz Béla*, *Holl Barnabás*, *Jankovics Gyula*, *Liget Miklós* és *Jámbor és Bálint* műveit. A bíróbizottság azt javasolja, hogy ennek az öt pályázónak egyenként 400 korona tiszteletdíjat utalványozzanak ki s ugyanazon öket, meg az első pályázaton díjat nyert *Donáth Gyulát* hívják elő szűkebbkörű pályázata. A pályaművek november 22-ikéig délelőtt 9-től délután 2 óráig megtekinthetők, a városligeti iparcarnokban.

SPORT

* A Derby Cup és a Nissal nagy díj. Két érdekesebb futam került ma döntésre a külföldön. Az egyik az angol *Derby Gold Cup* a Derby gyepe, a másik a *Grand-Preis de Nice*, Nizzában folyt le. Az előbbinek 19-es mezőnyében az egyik favorit, *Royal Lancer* győzött, míg a másik favorit, *Ballantre* teljesen lemaradt. Az utóbbi *Kadikát* nyerte meg, a biztosra vet *Alençon* pedig oszť vereséget szenvedett. A részletes eredmények ezek:

Derby Gold Cup. Díj 1200 ft. st. Távoltság 1800 méter. Sir J. Biundel *Maple Royal Lancer* első, Kings

Courier második, *Ipsilanti* harmadik, ezután *Coss.ck*, *Veles*, *Floriform*, *The Solicitor*, *Vatershed*, *Ballantre*, *Syneros*, *O'Donovan* *Rossa*, *Cerillo*, *Pekin*, *His Lordship*, *Domain*, *Portucullis*, *Mormon*, *Royal Ivy*, *Perfectionist*. Helyrefogadások: I. 9: 2. II. 20: 1. III. 7: 1. *Grand Prix de Nice*. Díj 50 000 frank. Távoltság 2400 méter. *Mons. M. Caillaud Kadikát* (Thompson) első, *Arkinglass* második, *Pollion* harmadik. Ezután *Dou Pays* II., *Alençon*, *Lihom*, *Radiola*, *Kniaknack*. Totalizátor: 10: 45. Helyrefogadások: I. 10: 20, II. 10: 38, III. 10: 29.

Nyitlér.

Az előkelő körökben jó hírnévnek örvendő női-dívat-terem **FALUDI és Tsa. helyiségeit**

Váci-utca 9. sz. alá, II. em. a volt Nemzeti szalóda épületébe helyezte át.

(Az e rovat alatt közzétettnek sem tartalmáért, sem alakjáért nem teletés a szerkesztőség.)

TÖRVÉNYSZÉK

§§ *Javorina* - Arriviste. Ez év szeptember 30-án történt a budapesti lóversenyterén, hogy a *Prince of Wales Handicap*-futam 10 000 koronás első díjéért *Javorina* futott be elsőnek. A totalizátor meg is kezdte az e lóra tett fogadások kifizetését, amikor *Szemere Miklós* órást jelentett be azon a címen, hogy a nyertes ló keresztezett a pályán. A jury helyt adott az óvásnak és diszqualifikálta *Javorinát* s helyette *Arrivist*et, *Szemere* lovat jelentette ki győztesnek s a könyvesek is e lóra fizették a győzelmi kvótát. A turiközönség azonban ekkor már *Javorinára* megkapta pénzét, holott ezt diszqualifikálták, A győzőnek kijelentett *Arrivist*re a totalizátor megtagadta a kvóta kifizetését. *Skrabán* Ferenc budapesti magánzó egy 5 koronás téttel szintén érdekelte volt *Arrivist* győzelmére s midőn megtagadták tikeitnek kifizetését, pört indított az *Arriviste* győzelmi kvótája, 243 korona iránt a Magyar Lovaregylet ellen a budapesti IV. kerületi járásbírósnágnál, ahol ma tárgyalta azt dr. *Latzkó Antal* albiró. A tárgyaláson a felperest dr. *Zoltán Géza*, az alperes Lovaregyletet pedig dr. *Dáni Vilmos* ügyvéd képviselte. A lefolytatott tárgyalás után a bíró a határozathozatát november hó 21-ikére halasztotta el.

§§ Magyar doktor német földön. A berlini bíróság büntetőtanácsát a minap az a kérdés foglalkoztatta, vajon magyar orvos használhatja-e Poroszországban a doktori címet. Egy *Horváth* nevű magyar orvos, aki Budapesten végezte egyetemi tanulmányait s itt nyerte a doktori címet, a berlini lapokban a minap hírdelést tett közzé, hogy ott telepedett. Neve után hozzátette, hogy Magyarországon és Ausztriában approbált orvos s egy budapesti szanatóriumban volt segédorvos. Minthogy dr. *Horváth* nem kért engedelmet a porosz kultuszminisztériumtól, hogy a doktori címet viselhesse, a hatóság e miatt felelősségre vonta, mert a doktori cím azt a hitet keltheti, hogy Poroszországban promoveált. A bíróság azonban fölmentette az orvost, mert minden kétséget kizárólag kinyomatta a lapokban, hogy Magyarországon és Ausztriában van approbálva, tehát csakis Magyarországon vagy Ausztriában szerezhetette a doktori címet. Az ügyész föllebezett e döntés ellen. de a felsőbbíróság is megerősítette a fölmentő ítéletet.

§§ *Mascagni* fonográfja. Ismeretes az az iparkihágási ügy, amelyet a budapesti IV. kerületi előjáróság a *Mascagni* fonográf-társaság alapítója ellen tett tolvamataba azért, mert állítólag jogosulatlanul használta *Mascagni* nevét. Az előjáróság elítélte ezért *Schlesinger* Leó alapítót 200 korona pénzbírságra. Dr. *Balog* Imre védő lelebbezése folytán a fővárosi tanács áttette az ügyet a kereskedelmi-és iparkamarához, ahol teljesen a védelem álláspontjának megfelelően az a véleményét adták, hogy az áru elnevezéséhez semmiféle engedély nem szükséges és így az adott esetben iparkihágásról nem lehet szó, annál kevésbé, mert *Mascagni* megengedte *Schlesinger* Leónak, hogy fonografjait az ő nevével nevezze el. A fővárosi tanács e szakvélemény dacára helyben hagyta az előjáróság ítéletét, mely ellen a védő a kereskedelmi miniszterhez lelebbezett. A miniszter egész terjedelmében elfogadta a kamarai véleményre alapított védelmet és felmentő ítéletet hozott oly kijelentés mellett, hogy a „*Mascagni* Fonográf-Társaság” jogos elnevezés s a közönséggel szemben követelt eljárása teljesen korrekt volt.

TÁVIRATOK

Fossony, november 14. Dr. *Kanka Károly* kir. tanácsos tegnapi 60 éves orvosi jubileuma alkalmából *Guiner* Gyula államtitkár irásban üdvözölte a belügyminisztérium nevében a jubilánst. A minisztériumot az ünnepélyen *Raisz Gedeon* osztálytanácsos képviselte.

Flume, november 14. A városi hatóság kétféle eddigi választót, magánhivatalnokokat és kereskedőket törölt a jövő évi közönségi választói listából, legnagyobb részüket azon az alapon, hogy nem fűmel illetőségűek. Ezek a választók a közönségi választói listájában övek óta szerepeltek. A törölt választók a városi hatóság határozatát megfélebbezik.

Wellington, november 14. A *Penguin* angol hadihajó egy tutsajt talált, amely az *Ellingamite* gőzös-hez tartozott. Ez a gőzös november 9-én hajóőröst szenvedett. A tutsajon 16 ember volt, köztük nyolc halott. A hajó személyzetéből már előbb megmentettek 189 embert, 80 pedig elült.

Hamburg, november 14. A hajóhadgyakorlat közben a *Freya* cirkáló hadihajó összeütközött a *Brunner* ágyúszáddal, amely erősen megrongálódott.

A német oszász Angliában.

Kinglynn, november 14. *Vilmos* császár *Edvárd* királyal és a walesi herceggel ma ismét vadászatra ment. Az idő borult volt. Az eddigi rendelkezések szerint a császár holnap délelőtt 11 órakor utazik el *Wolfertonból*, rövid ideig *Yorkban* marad, este pedig *Clifton* Lowther állomásra érkezik, amely két mért-földnyire van a londonalesi kastélytól.

A birodalmi gyűlésből.

Berlin, november 14. A birodalomgyűlés *Aichbichler* indítványát 197 szavattal 78 ellenében elfogadta. A szavazás eredményét a szociáldemokraták nagy lármával fogadják. A teremtörök azonnal kiosztják az új szavazó-ócsulákat, mire a ház áttér a vándartaria folytatóság tárgyalására. Az egyes szakaszoknál már az új szavazólapokkal szavaztak, megtehetőes nagy lármá közt, mert *Singer*, *Bebel* és mások szerint állítólag szabálytalanságok történtek a ócsulákkal való szavazásnál.

Berlin, november 14. A birodalomgyűlésben ma azt beszélték, hogy a tarifajavaslat tekintetében a kormány és a többség közt kompromisszum jött létre és pedig azon az alapon, hogy a többség megszavazza a kormány részéről rozsra, búzára és zabra megállapított vámleteleket, viszont a kormány beleegyezik az árpa minimális vámjának 3 márkáról 3-5 márkára való megállapításában. Ebből nyilvánvaló, hogy a kormány és a többség közt megkegyezésre van remény. A birodalmi cancellár ma tanácskozott *Ballestrem* elnökkel és a többség vezérferfiával.

Közgazdasági táviratok.

Flensburg, november 14. A *Velle*-féle nagy fetelep-gyár csödbe jutott. A óg passzívái 7 millió márkára rugnak. Az igazgató megszökött.

Bécs, november 14. (A *Budapesti Nép* telefon-jelentése.) A lisziben beállott kedvezőtlen viszonyok következtében a fogyasztás nagy tartózkodást mutatott és gabonaművekben bevásárlásokat idézett elő. A kínálat csekély volt és jöllehet a tulajdonosoknak sikerült a gyöngült árfolyamokat kitartani, de áremelést nem tudtak elérni. Az utóbbi napokban fedezeti vásárlások fordultak elő s mivel a kivitel vásárlási kedve lényegesen csökkent, az irányzat, amely eleinte szilárd volt, gyöngült. Zab e héten jól tartott volt, tengeri a hét kezdetén 5 fillérel gyöngült, szilárdok azonban 5 fillérenyi emelkedést tüntetett fel. Határidőkre az irányzat a hét elején lanyha volt, majd eladások mutatkoztak, mert a budapesti malomok üzemezszeritása hosszabb ideig fog tartani.

Jegyzetelt: Buxa tavaszra 7.61, rozs tavaszra 6.80, zab tavaszra 6.38 K.

Rozs ugyanolyan árakon keit, mint az utolsó napokban. Arpa kínálatra jobb volt, a kivitel számára a kereslet gyöngült. Tengeri 7.20 K, 10 fillérel szilárdult, zab alig változott. Lisziben új eladás nem fordult elő, korpa változatlan.

New-York, november 14. (Törvényközlés.) (Zárlat.) *Gyapot*: *New-Yorkban* helyben 8.80 (8.86), *Novemberr* 7.90 (8.02), *Február* 7.92 (7.92). *New-Orleansban* helyben 7.4% (7.41/2). — *Petroleum*: *Stand white* *New-Yorkban* 7.80 (7.80). *Stand white* *Philadelphiam* 7.75 (7.75). *Rafined in Cases* 9.10 (9.10). *Credit Balances at Oil City* 189. — (189. —). — *Zeir*: *Western steam* 10.85 (10.90). *Rohe* és *Brothers* 11.80 (11.40). — *Tengeri* irányzata szilárd. *Decemb-re* 58.4% (57.4%). *Január* 52.4% (51.4%). — *Májusra* 48.4% (48.4%). *Buxa* irányzata szilárd. — *Piros* 62% helyben 78.4% (76.4%). *Decembere* 78.4% (78.4%). *Márciusra* — (—). — *Májusra* 79. — (78.4%). *Jul-ra* — (—). — *Gabona* szállítási díja *Liverpoolba* 1.4% (1.4%). — *Kéő*: *tair Rio T.* sz. 5.1/2 (5.1/2). — *Nov-re* 4.80 (4.85). *Február* 4.80 (4.80). — *Liszt*: *Spring Wheat* *clears* 3-8.10 (3-8.10). *Cukor*: 3.4% (3.4%). — *Or*: 26.80-28.95 (26.15-26.25). — *Rés*: 11.60-11.70 (11.60-11.70). (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

Chicago, november 14. (Törvényközlés.) (Zárlat.) *Buxa* irányzata szilárd. — *Dec-re* 72.4% (72.4%). — *Jan-ra* — (—). — *Tengeri* irányzata szilárd. — *Dec-re* 52.4% (52.4%). — *Zeir*: *Jan-ra* 8.50 (8.52). *Máj-ra* 8.97 (9.05). — *Szalonna* short clear 10.12 (10.12). — *Sertésus*: *Jan-ra* 15.12 (15.10). — (A zárójelben lévő számok a tegnapi árakat jelölik.)

KÜLÖNFÉLÉK

Azt mondták, hogy szeretsz...

Azt mondták, hogy szeretsz... Rödözgés hangja Ságja, visszaadja; kis hab megringaja, Csillag fénye rátűz, harmat csillog rajta, Föld méhe megdobban; csak szívem nem hallja.

Hiába kap a hír sólyom, arany-szárnya, Menyországot, poklot mindhiába járja, Villám tüzzel írja, zivatart kiáltja, Nem látom, nem értem, minden csak hiáb!

Én a te szemedből csakis azt olvastam, Hogy csókok ajkamon soha el nem csattan, Hogy reményem soha valóra nem válik, Tőled messze élek, bolyongok halálig.

Azt mondták, hogy szeretsz... és én tudom, érzem, Hogy a te szerelmed sose nyílik nékém, Hogy sivatag pusztá előbb terem rózsát, Mint ahogy csóktól kipirul az arcad.

S mégis... az éj setét, erdő lombja rezket, Suttogó szellő száll, megbontja a csendet, Sőhajtva regéli, megremeg a lelkem, Hogy te az enyém léssz, hogy te szeretsz engem.

Zöldelő falevél, futó patak habja Csillagsugár, szellő, hagyjatok magamra, Hagyjatok magamra, hagyjatok pihenem, Nem lehet az igaz, hogy ő szeret engem!

Dénes Tibor.

† Az újságírókisasszony kalandjai.

New-Yorkban az újságírói gárdának egy Brooks Erzsébet nevű érdekes tagja van, aki hírlapírói minőségében beutazta Angliát és az Egyesült-Államok nagyobb városait s érdekes tapasztalatait kiadta egy terjedelmes könyvben. Brooks kisasszony először New-York rejtelmeit kutatta s mikor ezt meguntta, Londonba ment, ahol szobalánynak szegődött, hogy az angolok családi életét és az angol főváros eselédviszonyait tanulmányozza. Később masamódlány és varrónő lett. Londonból visszatért New-Yorkba s hosszabb tanulmányt írt az ottani kórházokról, kórtermekről és morgueról. Az újságírókisasszony legérdekesebb váltakozásához csak ezután fogott hozzá. Egy newyorki néjség megbízásából amerikai milliommóshölgyként szerepelt Londonban s ebben az időben voltak a legmulatságosabb kalandjai és tapasztalatai. Könyvében angol hercegnők és főrangú hölgyek leveleit közli, akik méhrájként vették körül őt, a duszagdagnak hitt nőt és ajánlkoztak neki, hogy aránylag csekély díjért bemutatják az udvarnál. A kompromittáló levelek eredeti példányait noha névtelenül jelentek meg a könyvben, az illető főrangú nők meg akarták vásárolni, de Brooks kisasszony nem akarta eladni

nekik. Mulatságos eset a kisasszony életében az a házassági ajánlat, amelyet egy becsületes angol rendőr tett neki. A riporterkisasszony és a rendőr együtt nyomoztak ugyanis egy rablójelenség kípunalatában s ekkor a rendőr megvallotta szerelmét:

— Nem nőnek való foglalkozás ez, kisasszony! Jöjjön hozzám feleségül, tisztességes keresetem van, eltartathok egy asszonyt.

Brooks kisasszony azonban nem fogadta el a becsületes rendőr ajánlatát, hanem folytatta tovább érdekes kalandjait.

† Mark Twain mint tanár. A híres amerikai humorista, Mark Twain a historikusok közé lépett. Az bizonyos, hogy úgy nem ír történelmet senki, mint ő.

Nyolcadik Henrik? Igen, gyerekek, nektek ismeretek kellett volna Henrikre a nyolcadikat, amikor még java virágjában volt. Ördögös fickó volt, igen bizony, mindennap más nőt vitt feleségül és a következő napon leütötte a fejt. Hozzatok ide nekem Nell Gwynnt — mondotta. — És odahozták neki. Ő pedig fogta magát és feleségül vette. Másnap reggel hangzott a parancs: Üssétek le a fejt! — És leütöttek a fejt. Aztán újra: „Hozzatok ide Jane Shore-t!” És odahozták s aminet jött, már el is volt véve feleségül, ilyen gyorsan ment ez nála. Másnap reggel azonban újra elhangzott a parancs: „Le a fejt!” — És szuppsz, lenn volt a feje. Így folytatódott ez tovább. Ezer és egy asszonynak ütötték le a fejt. És mindegyiknek el kellett mondania egy történetet, amit ő később háztartási könyv gyanánt adott ki, ami nagyon eredeti ötlet volt. És eredeti ember volt ő különben is, ezt meg kell adni neki. Így például azzal gyanúsította apját, hogy ő az a Wellington herceg, akinek később heves csatája volt Napoleonnal, amelyre ez gyakorta visszagondolt. Fogta tehát ezt az apát és belefogotta egy hordóba, mint valami macskát. Épp ily furcsán járt el más emberekkel is. Ha például valaki pénzt hagyott heverni az asztalon ő azt belevérgáta. Ha megígért valamit valakinek, úgy sietett megtenni — az ellenkezőjét. Ha kinyitotta a száját, hazugság jött ki rajta és bizonyára sokra vitte volna az életben, ha nem született volna mindjárt mint király. Így azonban meg kellett maradnia annak, ami volt s ez nem is volt neki olyan kellemetlen, mint másoknak.

† A makkos halálraítelt. A svéd Lindeberg András, a stockholmi drámai színház alapítója fiu-korában a svéd hadseregben szolgált mint zászlós és a német szabadságharcban is részt vett, a tizenkilencedik század elején, küzdve a trancsiák ellen. Amikor mint kapitány a hadiszolgálatról megvált, a hírlapírói pályára lépett s nyomban meg is kezdte a harcot a stockholmi királyi színház monopóliuma ellen, amely lehetetlennek tette minden más magán-színház alapítását. Ennek következtében megvonta tőle

Károly János király a penziót s egyben betiltotta Lindeberg lapjának a megjelenését. Lindeberg ekkor az *Aftonbladet* című nagy lapnak lett a munkatársa, támadásait azonban a kormány ellen a színház-monopólium miatt, részben röpíratok útján, változatlan hévvel folytatta. Az igazságügyminiszter is-írást nyújtott be, amelyben megvádolta a királyt, aki a nyereség miatt föntartja a színház-monopóliumot. E miatt letartóztatták, bilincsbe verték és börtönbe vették. A tárgyalás, mely nagy fellünlést keltett, Lindeberg halála ültésével végződött. A bíróság fejezésére ítélte. Később az ítélet kegyelem következtében háromévi börtönbüntetésre enyhült, de Lindeberg kerekén visszautasította a kegyelmet és a követelt, hogy a kivégzés hajtsák rajta végre. Szándékától nem lehetett eltéríteni, amivel nagy gondot okozott a hatóságoknak, mert a valóságban eszük ágában sem volt, hogy Lindebergot kivégezzék. Végre Károly János király trónralépésének évfordulóján az összes politikai elitelték kegyelmet kaptak, de Lindebergnek ebben a formában sem kellett a szabadság. Csellel kellett tehát kihozni őt a börtönből. Azt mondták neki, hogy valaki az ajtónál várja őt és beszélni akar vele. Amikor Lindeberg kilépett az ajtón, gyorsan bezárták mögötte a cellája ajtaját és nem engedték, hogy visszamenjen. Lindeberg lételemlékküliségét mi sem jellemzőbban, mint hogy kiszabadulása után, miután maga is foglalkozott színházi tervekkel, azonnal egy színházat alapított, a nélkül azonban, hogy erre engedélyt kapott volna. A megnyitás első esedéltesképpen nem górdítettek sem. mielő akadályt; talán a királynak és a kormánynak is imponált ez a vakmerőség.

† A párbejelenes király. Az *Answers* című angol újság a következő érdekes reminiscenciát közli: Egy magasarangu svéd katonatiszt engedélyt kapott egy párbajhoz arval a főtállel, hogy a találkozás helyét és idejét a király tudomására hozza. A párbajozó feleket, amikor a párbaj színhelyén megjelentek, nagy meglepetés érte. Ott találták XII. Károly királyt egy ujonnan felállított akasztófa mellett. A magasarangu katonatiszt félénken kérdezte, hogy mit jelent az akasztófa; mire a király egész őszintén a következőket felelte:

— Addig várok, míg egyik közületek megöli a másikat és azután azt, aki tuléte a másikat, mint gyilkost felakasztatom ide.

KÖZGAZDASÁG

Ipar és kereskedelem.

Felszámolt pénzügyet. A Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank Révészvárosi igazgatósága a mai napon ülést tartott, amelyen egyhangulag el-

REGÉNY

ILICS IVÁN HALÁLA.

Írta: Tolstoj Leo.

(16)

A sok szenvedés után Ilics Iván megkívánta, bár szegyezte is ezért magát, hogy mindenki úgy bánjék vele, mint egy beteg gyermekkel.

Azt akarta, hogy becézzék, csókolják, siránkoszanak mellette, mint ahogy gyermekekkel szoknak.

Bár belátta, hogy ő egy előkelő törvényszéki memélyiség, hogy szakálla megöszült s hogy ez szépséggel lehetetlen.

Csak Gerassimhoz való vonatkozása volt ilyesvalami s ezért örült is neki.

Ilics Iván sirni szeretne, azt akarná, hogy becézzék, siratgassák s egyszerre belép kollégája, Shebek bíró s a helyett hogy Ilics Iván sirna, vén, komoly, szigorú, gondolkodó arcot vág s véleményét kockáztatja egy felmentés jelentőségéről s nyakasan meg is marad állítása mellett.

Ez a hazugság benne és maga körül jobban elmérgesítette életét, mint minden más.

VII.

Reggel volt.

Csak azért volt reggel, mert Gerassim elment s Péter, a másik szolga lépett be, előlotta a gyertyát, félrehajította az egyik ablakfüggönyt s lassan, halkán takarítani kezdett.

Hogy reggel volt-e, vagy este, péntek-e, vagy vasárnap, az egyre ment: az az irtózatos tudat, mely egy pillanatra sem szünt meg, hogy az élet menthetetlenül hanyatlak, de hogy még sem ért véget s hogy folyton jobban és jobban közeledik az irtózatos, utált halál, — ez a tudat

rettenetes volt. De ez az igazság, míg a többi mind hazugság...

Ilyenkor mivé válnak a napok, hetek s a napok órái?

— Teát parancsol?

— A rend szolga meg boldó, hogy az uraság reggel teát iszik!... gondolta s csak annyit mondott:

— Nem.

— Nem parancsol talán a nyugvágyra átmenni?

— Neki a szobát kell rendbe hozni s én a tisztátalanság és rendtelenség vagyok! — gondolta s csak annyit mondott:

— Nem... Hagyj békét.

A szolga még tovább is benn foglalatkoskodott. Ilics Iván kinyújtotta a kezét.

— Mit parancsol?

— Az órát.

Átdadta neki.

— Feltíz... Odaát még nem keltek fel?

— Még nem! nagyságos ur! Vassilij Ivanovics, — (ez a fia volt) — a gimnáziumba ment, Praskovja Fedorovna megparancsolta, hogy éberszemem föl, ha úgy kívánja. Ugy kívánja?

— Nem, nem szükséges. Ne teázak-e, gondolta. Igen, hozd be a teát, mondta hangosan. Péter kifelé indult.

Ilics Iván félt egyedül maradni.

— Mivel tarthatnám vissza?... Igen, az orvosság!... Péter, add ide az orvosságot... Talán jobban leszek tőle, tette hozzá.

Kanálba töltötte és kihörpintette.

— Nem, nem segít... Ez mind ostobaság, csalás, ámtítás, — sóhajtott, mikor rögtön utána érezte azt a kellemetlen, ösmerős ízt.

— Nem, nem bízhatom, már semmiben... De honnan jön ez a fájdalom? Ha csak egy pillanatra is alábbhagyna.

És felsóhajtott.

Péter feléje fordult.

— Hozd, hozd be a teát.

Péter kiment.

Mikor Ilics Iván egyedül maradt, felsóhajtott. Nem éppen a fájdalom okozta ezt, akármilyen borzasztó is volt, hanem az unalom.

Mindég egy és ugyanaz... Mindig azok a végtelen napok és éjszakák... Ha csak hamarabb múlnának el... Halál... Éjszaka... Nem, minden jobb, mint a halál.

Mikor Péter a tálcával belépett, Ilics Iván hosszasan, szórakozottan bámult rá s mikor Péter is zavarba jött, tért Ilics Iván csak magához.

— Igen, mondta, a tea... Jó... Tudd ide... Segíts csak mossakodni s adj rám egy tiszta inget.

Közben-közben pihengetve megmosta a kezét, arcát, megtisztította a fogát, megfésülködött s a tükörbe pillantott.

Rettenetesnek tűnt fel előtte s különösen az volt irtózatos, hogyan tapadt a haj szim homlokára.

Mikor a szolga másik inget adott rá, tudta, hogy még borzasztóbb érzés fogja el, ha testére pillant... Es nem is merte megtenni.

Ezzel aztán minden rendben volt.

Felvette házikabátját, nagy utazókendőjébe göngyöltöte magát s a karosszékben teához ült.

Egy pillanattal megújodottnak érezte magát, de alig vette szájába a kanalat, újra belejé szállt a régi fájdalom s újra érezte az undorító ízt.

Kényszerítette magát, hogy megigya teáját s újra lefeküdt, miközben kinyújtotta lábát.

Pétert kiküldte.

Minden a régiben maradt.

Majd felcsillant egy csöppnyi remény, majd a kétségbeesés tengere áradt elő, s mindig, mindig elfogja ugyanaz a rettenetes fájdalom s nem tágit mellőle az a kínos unalom.

Fél, ha egyedül marad, valakit magához szeretne hívni, de előre tudja, hogy mások jelenléte még borzasztóbb.

— Ha újra morfiomot adna nekem... Akkor elfelejtenék mindent... Meg fogom neki mondani, hogy találok ki valamit a számomra... De lehetetlen... lehetetlen...

(Folytatás következik.)

határozta, hogy folyó hó 29-ikére rendkívüli közgyűlést hív össze és annak napirendjére tűzi a társaság felszámolásának elhatározását. Az igazgatóság több nagy részvényes kezdeményezésének engedve, a helyzet lekiismeretes és beható megvizsgálása után, arra a meggyőződésre jutott, hogy az intézet további fennállása s tetemes költséggel járó apparátusának megtartása nem állhat a részvényesek érdekében, mert a társaság vagyoni eszközeinek immobilizálása a minden banküzleti tevékenység teljes hiánya mellett az idő szerint egyebet célul kitűzni nem lehet, mint a meglévő vagyonrészletek lassankénti óvatos értékesítését, ami pedig egyértelmű a felszámolással.

Az igazgatóság a rendkívüli közgyűlésen beható indokollással fogja indítványát előterjeszteni, de különösen kimutatni, hogy az ipari konjunktúrát az idő szerint úgy íthón, mint külföldön kedvezőtlenül alakulnak, valamint hogy az Etoile Romaine román petroleum-vállalatnál kereszttitűlt műszaki és adminisztratív reorganizáció daórára alig van rá remény, hogy az említett petroleum-vállalatnál fennálló társasági engagement megfelelő módon realizálható legyen. Az igazgatóság az általa tervezett nyugodt felszámolást tekinti helyes utnak arra, hogy a részvényesekre váró eredmény kedvezőbb alakuljon, s egyben a jelenlegi igazgatással járó terhek fenntartásának. Az igazgatóság reméli, hogy a közgyűlés indítványát helyeselni fogja, annál is inkább, mert a Magyar Ipar- és Kereskedelmi Bank által alapított iparvállalatok további fenntartásáról megfelelően gondoskodik.

A Magyar Királyi Államvasutak igazgatóságának közlése szerint a Budapestről (keleti pályaudvar) délután negyedhárcomkor Bécs felé induló s a Bécsből Budapestre (keleti pályaudvar) negyednyolcomkor érkező gyorsvonatok a holnapi napról, e hó 15-étől kezdve Ács-állomáson délután 4 óra 27 perckor, illetőleg délután 5 óra 6 perckor utasok teljes leszállása céljából feltételezen meg fognak állni.

Ipariokk bemutatása az Iparegyesületben.
Az Országos Iparegyesület összes szakosztályainak tegnapi lovag Falk Zsigmond elnökele alatt tartott ülésén nagyszámú közönség jelenlétében kerültek bemutatásra iparunk újabb gyártmányai. Az iparegyesület ezen ülések rendezésével alkalmas akar nyújtani egyrészt az iparosoknak, hogy újabb cikkeiket a közönséggel közvetlenebb módon megismeressék, másrészt a közönségben felébreszse az érdeklődést a hazai ipariokk iránt és szakértők nyilatkozataiból nyerjen bizonyosságot iparunk haladásáról és versenyképességéről.

A tegnapi ülésen először Braun Mór szolnai cipész mutatja be az általa feltalált új rendszerű *catitos-bakancsot*.

A Magyar Fémlemez-*Ipar-Részvénytársaság* gyártmányait Fischer József igazgató mutatta be szakszerű magyarázat kíséretében.

A *Marx és Mérei* műszergyáros-cég gyártmányainak bemutatásánál Mérei Emil, a cég egyik főnöke ismertette a gyár működését és termelését. A gyár 1900-ban alakult és egyik osztálya fémmérők és légürmérők, hőmérők és vízszintmérők, rugómérlegek és oszlop gyártásával, míg másik osztálya a patent postaszekrények gyártásával foglalkozik. Ezek gyártási jogát Magyarország megszerzésén, a szekrényeket átalakították, különböző hibáit megszüntették. Ugy hogy az új magyar postaszekrények a világ egyik legelőkeltebb postaszekrényei. Körülbelül másfél évvel ezelőtt a gyár egy új osztályt, a precízió-mechanikával gyarapodott, amely hivatalosan arra, hogy a mechanikai iparnak éppen azon ágát kultiválja, amely Magyarországon éppen nem, vagy alig létezik. A kereskedelmiügyi miniszter gépekkel szerelte föl a gyár ezen osztályát, amely csakhamar elkezdte fizikai és kémiai tanszerek, továbbá tudományos műszerek gyártását. A cég már számos iskolát szerelt fel ezekkel a cikkeivel. A gyár körülbelül 25-30 szakmunkást foglalkoztat s mintegy 15 tanuló. Összes személyzete magyar s vagy 4-5 köztitűlt iparisoklól végzett. Gyártmányai az országban igen szépen vannak elterjedve s főleg Budapest műszaki kereskedőinek s gyárainak egy része fő vevőközönsége.

Az ülés nagy figyelemmel hallgatta az előadottakat, az egyik pedig elismeréssel fejezte ki azért a szép sikerért, amelyet a cég ezen a téren elért.

Nagy tetéssel fogadták a jelenlevők *Ziska és Mocmák* budapesti mérleggyáros cég különféle mérlegeinek bemutatását, amelyek szolid kivitelükkel tűntek fel.

Következett a *Bettelheim Miksa és társa* cég cikkeinek bemutatása. A cég jogtanácsosa, dr. *Hirschfeld* Antal előadta, hogy a bemutatott nagyszámú cikkeik részben olyanok, amelyek már régebben készültek hazánkban, nagyrészt azonban olyanok, amelyek előállítását a bemutató cég honosította meg. A cég azóta, hogy a Magyar Államvasutak igazgatóságával *kisvárosi hazai eredetű ipariokk*nek a vasúti állomásokon való elárusítására szerződést kötött, tervezeti és rendszeres ipari eljlesztési akcióit lejt ki, amely abban áll, hogy a már eddig is készített cikkeket versenyképesre teszi, az elő nem állított cikkekre pedig vagy külföldről telepit ide iparosokat, akik a cikkeket magyar segéderővel készítik, vagy hazai kisiparosokat tanítanak ki és segítyeznek mindaddig, míg a cikkeket úgy árra, mint minőségére nézve versenyképes módon állítják elő. A cég ilyenképpen 250-300 kisiparost gyűjtött maga köré. Megjegyzni dr. *Hirschfeld*

hogy más oégek is közreműködnek ezen a téren és kiemeli, hogy a kereskedőkre az iparpártólásban igen fontos szerep jut, mert ók biztosítják a cikkekeknek a kelendősséget és a piact.

Ezután a *Bettelheim* cég főnöke *Hirschfeld* Mór mutatta be a cikkeik gazdag sorozatát.

Többek felszólalása után az *előző* a meleg elismerés hangján méltatta a bemutató cég által elért szép eredményeket és azt a reményét fejezte ki, hogy többször is lesz alkalom ilyen örömdetes dologról beszámolni.

Végül köszönetet mondott a megjelenteknek érdeklődésükért és az ülést bezárta.

A Magyar Ipar- és Kereskedelmi bank r. t. igazgatósága mai napon ülést tartott s egyhangulag elhatározta, hogy e hó 29-ikére rendkívüli közgyűlést hív össze s annak napirendjére tűzi a társaság felszámolásának elhatározását. Az igazgatóság több nagy részvényes kezdeményezésének engedve, a helyzet lekiismeretes és beható megvizsgálása után arra a meggyőződésre jutott, hogy az intézet további fennállása s tetemes költséggel járó apparátusának megtartása nem állhat a részvényesek érdekében, mert a társaság vagyoni eszközeinek immobilizálása s minden banküzleti tevékenység teljes hiánya mellett az idő szerint egyebet célul kitűzni nem lehet, mint a meglévő vagyonrészletek lassankénti óvatos értékesítését, ami pedig egyértelmű a felszámolási tevékenységgel. Az igazgatóság a rendkívüli közgyűlésen beható megokolással fogja indítványát előterjeszteni, különösen azt kimutatni, hogy az ipari konjunktúrának az idő szerint úgy bel-, mint külföldön kedvezőtlenül alakulása, az *Etoile Romaine* román petroleum-vállalatnál kereszttitűlt műszaki és adminisztratív reorganizáció daórára is, miként távolította el a messzire a legjelentékenyebb s különösen az említett petroleum vállalatnál fennálló társasági engagement megfelelő realizálása iránt való reménységet. Az igazgatóság az általa tervezett nyugodt felszámolást tekinti helyes utnak arra, hogy a részvényesekre váró eredmény kedvezőbb alakuljon, s egyben a mostani igazgatási terhek fennntartása esetén, s annyiival inkább reményli, hogy indítványa a közgyűlés helyesével jól találkoznia, mert a Magyar Ipar- és Kereskedelmi bank által életre keltett iparvállalatok további fennntartásáról megfelelő gondoskodás történt.

A *Dunagőzhajózási Társaság* közli, hogy *Érd* és *Tököl* állomárait kis vizállás következtében erre az évadra végleg bezsűntette.

Szeszarak. A kontingens nyersszesz ára Budapestben 36.50 korona pénzben, 37.— korona áruban. **Bécsben** a kontingentál kesszaru 38.— korona pénzben, 38.40 korona áruban.

Borjувásár. 1902. évi november hó 14-én. A budapesti márhavásártári vásár-pénztár részvényitársaságtól.) Felhajtás: **Belföldi élő borju** 268 drb, **leőli borju** — db, **bécsi borju** — db, — db, — db, **nővendékmarha** — darab, **bárány élő** — darab, **leőli bárány** — darab. **Arjegyzések** — **Belföldi élő borju** I. rendű 80-94 l-ig, kivételes 98 —. II. rendű élő borjukért 70-78 l-ig, I. kilonként, **leőli borju** I. r. — l-ig, II. r. — l-ől, I. l-ől — l-ig, kivét. I. kilonként levonás nélkül. **Rugott borjukért** 32-40 l-ig. **Nővendékmarha** — l-ől — l-ig, I. r. — l-ig, **középmínőségű** 40-56 l-ig, **alarendelt** — l-ig, I. kilonként, **Bárány élő** — k, **leőli bárány** — k, kivételes ár — k-ig páronként. **Az irányzat élénk volt, az árak 4 fillérrel kgkint hanyalóttak.**

Sertés-konzumvásár. (A székesfehérvári sertés-vásár és közvágóhid intőzése.) **November 14-én.** Főhajtás: **Zsirterés**, ugymint **őreg** I. rendű 350 kilogramm felül — darab, **II. rendű** 280-350 kilogramm — darab, **kanló** — darab, **silány** — darab, **fatal nehéz** 300 kilogramm felül — darab, **közép** 220-300 kilogramm — darab, **könnyű** 220 kilogramm — darab, **süldő** — darab, **malac** — kilogramm — darab. **Összesen** — darab. **Hussterés** ugymint: **nehéz** 300 kilogramm felül — darab, **könnyű** 250-300 kilogramm — darab, **süldő** — darab, **malac** 40 kilogramm — darab. **Összesen** — darab. **Főhajtás összege** 1008 darab. **Előző napi maradvány** 512 darab. **Összesen** 1520 darab. **Eladott** 1116 db. **Maradvány** 404 db. **A vásár irányzata élénk.** Az árak szilárdak. — Következő árak jegyzették: **Zsirterés:** **őreg** I. r. 350 kgr.-on felül 86-92 fillérig, **II. rendű** 280-350 kilogramm 80-88 fillérig, **kanló** — fillérig, **silány** 74-78 fillérig, **fatal nehéz** 300 kilogramm felül 86-94 fillérig, **fatal közép** 220-300 kilogramm 80-92 fillérig, **fatal könnyű** 220 kilogramm 70-84 fillérig, **süldő** — fillérig, **malac** — fillérig. **Hussterés:** **nehéz** 300 kilogramm felül — fillérig, **könnyű** 140-300 kilogramm — fillérig, **süldő** — fillérig, **malac** 40 kilogramm — fillérig. **Árak minden levonás nélkül kilogrammonként, élő súlyban.**

A budapesti gabonátöze.

Budapest, november 14.

Szilárd irányzat mellett 32.000 métermázsa buza került a forgalomba 2 1/2-5 fillérrel magasabb áron. Rozsban szilárdan tartottak voltak az árak. Más gabonaneműekben nem változtak az árak.

Eladott:
Buza. Tiszavíddki: 500 mm. 81 k. 8 K. 16 f., 200 mm. 82 k. 8 K. 12 1/2 f., 500 mm. 82 k. 8 K. 05 f., 400 mm. 80 5 k. 8 K. 12 1/2 f., 100 mm. 81 5 k. 8 K. 12 1/2 f., 400 mm. 81 k. 8 K. 15 f., 500 mm. 81 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 81 k. 8 K. 12 1/2 f., 600 mm. 81 k. 8 K. 05 f., 200 mm. 81 k. 8 K. 02 1/2 f., 550 mm. 81 k. 8 K. 02 1/2 f., 800 mm. 80 5 k. 8 K. — f., 200 mm. 80 k. 8 K. 05 f., 100 mm. 80 5 k. 8 K. 90 f., 100 mm. 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 81 5 k. 7 K. 10 f., 500 mm. 80 k. 8 K. 02 1/2 f., 300 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 5 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 5 k. 7 K. 95 f., 100 mm. 79 k. 7 K. 80 f., 200 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 240 mm. 77 5 k. 7 K. 80 f.
Bihari: 100 mm. 79 k. 7 K. 80 f.
Féjermegyei: 1000 mm. 79 5 k. 7 K. 92 1/2 f., 200 mm. 78 5 k. 7 K. 90 f., 2200 mm. 77 2 k. 7 K. 75 f., 78 k. 7 K. 90 f., 80 k. 8 K. 10 f., 100 mm. 80 k. 7 K. 90 f., 1000 mm. 80 k. 7 K. 92 1/2 f., 150 mm. 79 7 k. 7 K. 77 1/2 f., 100 mm. 79 k. 8 K. — f., 150 mm. 78 k. 7 K. 80 f., 1800 mm. 77 6 k. 7 K. 80 f., 1800 mm. 77 5 k. 7 K. 85 f., 2800 mm. 77 4 k. 7 K. 80 f., 650 mm. 77 5 k. 7 K. 72 1/2 f., 130 mm. 77 k. 7 K. 77 1/2 f.
Dunaföldvár: 2200 mm. 78 4 k. 7 K. 85 f.
Hartai: 1700 mm. 78 k. 7 K. 90 f.
Kalocsa: 1000 mm. 77 5 k. 7 K. 82 1/2 f.
Felsőmagyarorsági: 1900 mm. 76 5 k. 7 K. 87 1/2 f.
Bánási: 600 mm. 78 5 k. 7 K. 75 f., 2950 f. 77 3 k. 7 K. 72 1/2 f., 400 mm. 77 k. 7 K. 67 1/2 f., **Pannocsa:** 1100 mm. 77 3 k. 7 K. 60 f.
Mind három hónapra.
Rozs: 800 mm. 6 K. 50 f., 100 mm. 6 K. 50 f., 300 mm. 6 K. 47 1/2 f., 100 mm. 6 K. 45 f., 100 mm. 6 K. 35 f.
Arpa: 1900 mm. 5 K. 87 1/2 f., 200 mm. 5 K. 70 fillér.
Zab: 100 mm. 6 K. 60 f., 100 mm. 6 K. 57 1/2 f., 200 mm. 6 K. 50 f.
Késszűrésfelettsé mellett.
Tegnap délután eladott:
Pestmegyei: 50 mm. 80 k. 8 K. — f., 700 mm. 80 5 k. 8 K. — f., 150 mm. 80 k. 7 K. 95 f., 200 mm. 79 k. 7 K. 30 f., 500 mm. 78 5 k. 7 K. 80 f., mind három hónapra.
Kulai: 3200 mm. 77 k. 7 K. 90 f., mind három hónapra.

A kesszaru hivatalos jegyzése a budapesti árú- és értéktöze s okásai szerint a kesszaru 50 kilogrammonként. — A minőség hektoliterenkint és kilogrammonként.

B u z a	Kiló	Kilogramm ára		Kiló	Kilogramm ára	
		K-tól	K-ig		K-tól	K-ig
Tiszavíddki új	79	0,—	0,—	80	7,76	7,96
	77	0,—	0,—	81	7,90	8,10
	78	7,60	7,80	82	—	—
	79	7,8	7,90	83	—	—
Féjermegyei	78	0,—	0,—	80	7,70	7,90
	77	7,56	7,66	81	7,88	8,08
	78	7,60	7,70	82	—	—
	79	7,80	7,88	83	—	—
Pestvidéki	79	7,60	7,60	80	7,75	7,95
	77	7,60	7,76	81	7,90	8,06
	78	7,65	7,85	82	—	—
	79	7,85	7,88	83	—	—
Bánási	78	7,80	7,80	80	0,—	0,—
	77	7,60	7,60	81	0,—	0,—
	78	7,8	7,8	82	—	—
	79	7,70	7,80	83	—	—
Bécsi	78	7,6	7,70	80	0,—	0,—
	77	7,65	7,68	81	—	—
	78	7,80	7,88	82	—	—
	79	—	—	83	—	—

Egyéb gabonaneműk	Kiló	Kilogramm ára	
		K-tól	K-ig
Buza új elsőrendű	70-75	6,50	6,15
másodrendű	—	5,80	5,60
Arpa takarmány	30-35	5,70	5,60
szőlővá	30-35	6,10	5,60
Zab tengeri	30-35	6,00	6,00
Repece új	—	10,—	10,50
Kéles	—	5,80	5,80

A határidőszület folyamán a következő kölcsök történtek:

Októberi buza 1902.	—
Áprilisi buza 1903.	7,52-7,58-7,50
Októberi rozs 1902.	—
Áprilisi rozs 1903.	6,53-6,54-6,52
Októberi zab 1902.	—
Áprilisi zab 1903.	6,36
Májusi tengeri 1903.	5,75-5,74
Augusztusi reepe 1902.	—

Dél egy órakor a következő záróárakat állapították meg hivatalosan a tőzsdén:

Októberi buza 1902.	—
Áprilisi buza 1903.	7,50-7,51
Októberi rozs 1902.	—
Áprilisi rozs 1903.	6,52-6,53
Októberi zab 1902.	—
Áprilisi zab 1903.	6,35-6,36
Májusi tengeri 1903.	5,72-5,73
Augusztusi reepe 1902.	—

Délután fél 5 órakor zárul:

Buza októberre 1902.	—
Áprilisi buza 1903.	7,49-7,50
Októberi rozs 1902.	—
Áprilisi rozs 1903.	6,51-6,52
Októberi zab 1902.	—
Áprilisi zab 1903.	6,35-6,36
Májusi tengeri 1903.	5,74-5,75
Augusztusi reepe 1902.	—

A budapesti értéktőzsde.

A mai tőzsdén kedvező külöldi hírekre az irány szilárd maradt és csekély ingadozások után a nemzetközi értékek emelkedő árfolyamok mellett zártak. Az általános forgalom mérsékelt maradt.

Előzősde. Nyugodt irány mellett zárlatig szilárd maradt.

Osztrák hitelrészvény 668.50-870.-, Magyar hitelrészvény 707.-708.-, Osztrák-magyar államvasut 693.-697.-, Rimamurányi vasúti 470.-, Közüti vaspálya-társaság 613.50 korona.

Déli tőzsde. Berlini jegyzésekre csekély üzlet mellett az irány tartott maradt.

Osztrák hitelrészvény 668.50-669.75 -669.50. Magyar hitelrészvény 706.50-708.-, Osztrák-magyar államvasut részvény 694.50-695.50-695.50. Rimamurányi vasúti 469.-470.-, Magyar leszámlatolbank 443.-442.50. Jelzálogbank-részvény 466.-, Magyar aranyárjárdék 120.40 korona.

A helyi értékek piaca esőséne. Kötvetett: Magyar jég- és viszontbiztosító részv. társ. 307.-308.-304. korona.

A prémiumtalan díjbiztosításokért fizettek: Osztrák hitelrészvényekért holnapra 4.-5.- korona, nyolc napra 10-12 korona, 1902. november hó végére 17-19 korona.

A 4 órai zárlatok maradt: Osztrák hitelrészvény 665.-, Magyar hitelrészvény 703.-, Leszámlatolbank részvény 442.50, Rimamurányi vasúti részvény 469.-, Osztrák-Magyar államvasuti részvény 692.75, Közüti vasut részvény 616.75, Városi villamos vasut részvény 328.-korona.

A budapesti terménytőzsde.

A terményüzletben a szezonoszerű hangulatnak megfelelően alakultak az árak és végül a terményüzleti árjegyző-bizottság hivatalosan a következő ár-folyamokat állapította meg:

Jegyzések: Hieremag: inercna magyar 56.-62.-korona, vörös aprószemű 58.-63.-korona, vörös erdélyi -korona, vörös búsánig -korona, középszemű 65.-67.-korona, nagyszemű 69.-72.-korona. Disznózsír budapesti 66.-66.50 korona, vidéki -korona. Tablaszalonna: légszárazított vidéki -korona, városi 4 darabos 64.-54.50, korona, 3 darabos 56.-65.50 korona, füstölt -korona. Szilva: boszniai, szokás szerinti minőség 12.-12.50 korona, 120 darabos -korona, 100 darabos 14.-14.50 korona, 85 darabos 17.50-18.-korona, azonnaliszállításra. Szerbiai szokás szerinti minőség 11.-11.50 korona, 100 darabos 13.25-13.50 korona, 85 darabos 17.-17.50 korona. Szilva: slavyoniai 16.25-16.50 korona, szerbiai 14.25-14.75 korona, azonnal való szállításra.

A bécsi értéktőzsde.

As előzősde kedvező volt az irányzat. A déli tőzsdén javultak az árfolyamok. Zárlatok szilárd volt az irányzat.

Bécs, november 14. (Magyar értékek számlata). 4% os aranyárjárdék 120.40. Tízasi és szegedi kölcson sorsjegye 157.-, Magyar vasuti kölcson esőben -Magyar keleti vasuti állami kötvény -Magyar leszámlatol- és pénzátlóbank 443.-, Rimamurányi vasútrészvény 468.50, Magyar koronajárdék 97.55, 4% os Magyar földhitlen. kötvény 97.50, Magyar hitelbank részvény 704.25, Magyar nyercemén kölcson sorsjegye -Kassa-oderbergi vasuti részvény -Magyar keresk. bank -Magyar cukoripar 1350.

Bécs, november 14. (Osztrák értékek számlata). 4% os papírjárdék 101.05, 4% os osztr. aranyárjárdék 120.55, 1880-os sorsjegye 150.55, Osztrák hitelsorsjegye 431.-, Angol-osztrák bank -Bécsi bankjegyesület 448.-, Osztrák-magyar bank 1568, Déli vasut 71.-, Dunagőzhajzási részvény 907.-, Dohányrészvény 335.-, Császári és királyi arat 11.35, Német bankváltó 116.95, 4% os esztűt járdék 100.85, Osztrák koronajárdék 100.05, 1884-iki sorsjegye 252.-, Osztrák hitelintézs részvény 668.25, Unionbank 527.50, Osztrák Länderbank 338.20, Osztrák-magyar államvasut 684.-, Elbavölgyi vasut 452.-, Alpeai bányarészvény 358.25, 20 frank, arany 19.07, Londoni váltóór 239.20 Bécsi Tramway Ltt B., Bécsi Tramway Ltt A., Lipót kohó -Az irányzat nyugodt.

Bécs, november 14. (A Budapesti Napló tudósítójának telefonjelentése). A déliai maginforgalomban a zárlatok a következők voltak: Osztrák hitelrészvény 664.50, Magyar hitelrészvény 704.-, Angol-Osztrák bank 272.50, Bécsi bankjegyesület 448.50, Union bank 528.-, Länderbank 388.50 Osztrák-magyar államvasut részvény 693.-, Déli vasut 71.50 Elbavölgyi vasut 452.50, Északnyugati vasut részvény -Dohányrészvény 335.50, Rimamurányi vasúti 469.-, Alpeai bányarészvény 357.50, Mátyás járdék 101.50, Magyar korona járdék 97.55, Török sorsjegyek 113.-, Német birodalmi márká 117.02.-, Napoleon'or 19.07.

Külföldi értéktőzsde.

Berlin, november 14. (Tőzsdéi tudósítás). A tőzsde a londoni bányarétek tegnapi lányságára gyöngén indult. A mellett a newyorki tőzsde is kedvezőtlenül hatolt, úgy hogy minden vállalkozó kedv megszűnt. Bányá- és bankrétek szabálytalanul indultak. Járdékek renyhék, vasutak egyöntetlensek. Később a tőzsde Laura-részvényekbe való nagyobb vételre megészárult, mer a Laura-részvények emelkedése a helyi értékekre is kedvezően hatott. Magánkamatláb 3 1/2%.

Berlin, november 14. (Zárlati). 4% os papírjárdék 101.40, 4% os osztrák aranyárjárdék 103.-, Elbavölgyi vasut -Magyar koronajárdék 98.30, Osztrák-magyar államvasut 149.60, Kassa-oderbergi vasut -Bécsi váltóór 67.20, Magyar vasuti beruházás kölcson -Alpeai bányarészvény -Disconto-Commandit 187.40, Általános villa-

mosági Edison 185.45, Gelsenkircheni 171.80, Laura-kohó 169.70, 4% os esztűtjárdék 101.30, 4% os magyar aranyárjárdék 101.75, Osztrák hitelrészvény 211.50, Déli vasut 18.75, Károly Lajos vasut -Orosz bankjegyek 216.55, 4% os új orosz kölcson 97.-, Török dohányrészvény -Olasz járdék 103.30, Magyar hitelbank -Dynamit Trust 163.75, Harpeni 166.25, Az irányzat gyenge.

Berlin, november 14. (A Budapesti Napló tudósítójának távirata). Esti forgalom: 4% os magyar aranyárjárdék 101.75, Magyar koronajárdék 98.30, Osztrák hitelrészvény 211.25, Osztrák-magyar államvasut 149.75, Déli vasut 18.50, Eszaknyugati vasut 216.55, Elbavölgyi vasut -Orosz bankjegyek készpénz -Buschlehradri -Orosz bankjegy -Ultimeo Lombard -Páris, november 14. (Zárlati). Osztrák-magyar államvasut 752.-, 4% os osztrák aranyárjárdék 102.95, Osztrák Länderbank -3% os francia járdék 98.92, Ottomabank 590.-, 3 1/2% os francia járdék 98.92, Alpeai bányarészvény -Déli vasut -4% os magyar aranyárjárdék 103.30, Párisi bankrészvény 1080, Olasz járdék 103.-, Francia törleszt. járdék -Osztrák földhitelintézeti részvény 1270.-, Török dohányrészvény 358.-, Az irányzat bágyadt.

Frankfurt, november 14. (Zárlati). 4% os papírjárdék 101.50, 4% os osztrák aranyárjárdék 103.10, Magyar koronajárdék 98.40, Osztrák-magyar bank 113.20, Déli vasut 18.90, Elbavölgyi vasut -Londoni váltóór 204.35, Bécsi bankjegyesület 113.50, Villamos részvény -3% os magyar aranykölcson 87.80, 4% os esztűtjárdék 101.35, 4% os magyar aranyárjárdék 101.70, Osztrák hitelrészvény 211.20, Osztrák-magyar államvasut 149.70, Eszaknyugati vasut -Bécsi váltóór 854.25, Párisi váltóór 81.35, Unio bank -Alpeai bányarészvény -Az irányzat szilárd.

Hamburg, november 14. (Zárlati). 4% os esztűtjárdék 101.15, 1880. sorsjegye 152.-, Déli vasut 19.-, 4% os osztrák aranyárjárdék 102.50, Osztrák hitelrészvény 209.90, Osztrák-magyar államvasut 149.50, Olasz járdék 103.-, 4% os magyar aranyárjárdék 101.50, Az irányzat gyenge.

Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi csarnok jelentése.

November 14. A sertésüzlet irányzata: élénk. A Hízott sertések ára: I. A Magyar elsőrendű: Oreg nehéz (páronként 400 kilogramm felüli sulyban) 108-110 fillérig, Oreg közép (páronként 300-340 kilogramm terjedő sulyban) fillérig, Fialat nehéz (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) 110-112 fillérig, Fiala közép (páronként 251-320 kilogramm terjedő sulyban) 109-111 fillérig, Fialat könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) fillérig, II. Magyar szedeti: Nehéz (páronként 280 kilogramm felüli sulyban) fillérig, Közép (páronként 240-280 kilogramm sulyban) fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) fillérig, III. Romániai: Nehéz (páronként 320 kilogramm felüli sulyban) fillérig, Közép (páronként 250-320 kilogramm terjedő sulyban) fillérig, Könnyű (páronként 250 kilogramm terjedő sulyban) fillérig, IV. Romániai eredeti (Stachl): Nehéz (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) fillérig, V. Szerbiai: Nehéz (páronként 260 kilogramm felüli sulyban) 106-108 fillérig, Közép (páronként 240-260 kilogramm terjedő sulyban) 104-106 fillérig, Könnyű (páronként 240 kilogramm terjedő sulyban) 102-104 fillérig.

Sertésüzlet-szám 1902. nov. 12. napján volt közzét 88.480 darab. - 1902. nov. 13. napján felhajtott 998 darab. - 1902. nov. 13. napján eszállított 1188 darab, 1902. november 14. napjára maradt: közzelben 38.242 darab.

Kivonat a hivatalos lapból.

November 14.

Kinövesztés. Az igazságügyminiszter Gáspár Henrik és Goltz Gyözö igazságügyminisztérium iradoségétzettek ugyan-ebhez a minisztériumbhoz iradosítzettek, dr. Haller Gábor tomesvári törvényszéki bíró a kolozsvári ítélőtáblához elnöki titkárrá, továbbá Herkely Kálmán komáromi törvényszéki alejzószt a győri törvényszékhez jegezvő, Tamási Péter székegyudvarhelyi törvényszéki iradosítzta a székegyudvarhelyi törvényszékhez iradoságátóvá, Derzsi Samu székegyudvarhelyi törvényszéki irnokot a székegyudvarhelyi törvényszékhez iradosítzta, végül Arzenovics Ilés temesvári járásbírószéki díjnokot az oravicabányai járásbírószékhez irnokká nevezte ki. - A székegyudvárosi adófelügyelő Szendy Arisztid helybeli lakost ideiglenes mősögű pénzügyi kezelési gyakornokká nevezte ki. - A trencsényi pénzügyigazgatóság Kubicza Ignác zsolnai lakost a zsolnai adóhivatalhoz díjtalan adósváltási gyakornokká nevezte ki. - A vallás- és közoktatásügyi miniszter Gurszky Anna oklevéles tanítónét a tókereterbesi állami elemi népiskolához rendez tanítónévé kinevezte.

Berendelés. Az igazságügyminiszter Szleess György szentesi járásbírószéki albirót a szegedi ítélőtáblához tanácsjegyzőül rendelte be.

Nemmagyarosítási Kiskuro Längsfeld Sándor zsolnoki lakos Lukácsra, Hrnecsr Mátyás budapesti lakos, valamint kiskuro gyermekei: István és Géza Hunfalvira, kiskuro Giesel Izidor budapesti lakos Gerőre, Weissbrunn Mőric budapesti lakos, valamint kiskuro Gyula és Vilmos fiai Veronesre, Freska Antal balassa-gyarmati lakos Lángra, kiskuro Havelka Gyula zombori lakos Havasra, Weiss Farkas budapesti lakos valamint kiskuro Mária és Hermina leányai Fehérre, kiskuro Krausz Lipót budapesti lakos Kalmárra, Krausz Juli és kiskuro Krausz Róza budapesti lakosok Gyulaira, kiskuro Gansi István és Jőzsef bodrogh-monostorszegi lakosok Gálra, kiskuro Spazierer Eduárd kismartoni lakos Szántóra, kiskuro Kaufmann Károly budapesti lakos Károkira, Róth Adolf budapesti lakos, ugyszint kiskuro Szécsén, Miklós és Imre gyermekei Ilőse, Kopácsék István aradi lakos Kertészre, Steiner Miksa begedeki lakos Somogyira, Goldschmied Emil Gyula szegedi lakos Kovácsra, kiskuro Weinert Bertalan losonczy lakos Barnára, dr. Lusztig Béla budapesti lakos Lázárra, Kohn Jakab budapesti lakos Alpárra, Weiss Ignác budapesti lakos Vajdára, Kháger János uppesti lakos, valamint kiskuro gyermekei: Jolán, Franciska, Róza, Benő, Janka, Rezső, Gyula, Antónia és Janos Pomnóra magyarosították a nevüket.

Pályázat. A berettyó-ujfalui járásbírószéki albirót állásra két hét alatt; a nagyberzeznai járásbírószéki irnok állásra négy hét alatt; a deési törvényszék albirót állásra két hét alatt; a Jásznyágykunszolnok vármegyei Jászózsán

III. osztályu postamesteri állásra november 28-ig; a gyulaipénzügyigazgatóságnál iradosítzti állásra két hét alatt; a gödöllői erdőhivatalnál II. osztályu erdőelgényi állásra november 30-ig lehet folyamodásokat benyújtani.

Pályázatszavonás. A módosi adóhivatalnál tressedszen levő adóitzási állásra hirdetet pályázat visszavonatot.

Napirend.

Napár: Szombat, november 15. - Római katholicus: Lipót. - Protestáns: Lipót. - Görög-orosz: (november 2.) Actudin. - Zsidó: Marchesbach 15. Sabbath Wajert. - Nap kél: 6 óra 50 percek. - Nyugszik: 4 óra 7 percek. - Hold kél: 4 óra 16 percek délután. - Nyugszik: 6 óra 8 percek reggel. - Holdtölte 6 óra 7 percek délután.

A miniszterek nem fogadják. A képelelőseks hádmagya fogad délelőtt 11 órátol 12-ig. Nemess Museum. Képtár és néprajzi osztály (Csillag-utca 15.) Nyitva van d. e. 9 órátol délután 1 óráig. Mezőgazdasági Museum (Kerepesi-ut 72 sz.) délelőtt 9-10 l óráig.

A földiani intézet museuma (Stefánia-ut 14.) nyitva 9-1-ig. Belépődíj 1 korona. Szabadalmi levéltár (Erzsébet-kört 19.) nyitva délelőtt 9-1 óráig.

A fővárosi könyvtár (Károly-kört 28.) mindennap nyitva van, köznapokon délelőtt 9-1-ig, vasár- és ünneppapokon 9-12-ig. Museumi könyvtár d. e. 9-1 óráig. Akadémiai könyvtár nyitva délután 3-7-ig. Egyetemi könyvtár nyitva délelőtt 9 órátol 12-ig. Délután 3 órátol 8-ig.

Statisztikai hivatal könyvtára és térképgyűjteménye délelőtt 10-1 óráig. Állatkerti a Városigetben nyitva egész nap. Belépődíj 60 fillér.

Magyar Kereskedelmi Museum. Igazgatóság, kereskedelmi szaknyvtára, tudakozó osztálya és keleti mintáztár: V. kerület Váci-kört 32. szám alatt. Hivatalos órák: délelőtt 9-10 l órátol 12-ig délután 3 órátol 6 óráig. Házai termékek állandó kiállítása és kereskedelmörtörténet-gyűjtemény, továbbá a házi-ipari kiállítás (szelvény az üzletvezetéshez árnaiásokat is eszközöl) a városiégi ipart csarnokban nyitva délelőtt 9 órátol 12 óráig és délután 3 órátol 6 óráig. A külöldi kirendeltségek központi üzleti vezetősége (Magyar kereskedelmi részvényjárásas) V. Váci-kört 32. szám alatt.

Időjelzés.

Az Országos Meteorológiai Intézet hivatalos jelentése. Budapest, november 14.

Európát magas levegőnyomás borítja, melynek magva Lengyelországot felelt van, a depressziók távol Északon meg Délén tartózkodnak. Európa időjárásában változás nincs. Nálunk is az idő hűvös, száraz és helyenkint ködös jellegét megtartotta. Külöts: Az időjárásban változás nem várható.

Vizállás.

Table with columns for dates (Nov. 14, 15) and locations (Dan, Tisza, Maros, etc.) with corresponding water level measurements in meters.

Ezen specialista legmögözetben ajánlható szerfelett gazdaság tapasztalatlan alapján, melyeket rendelő intézetében és a kórház hűgyszerkei és bujakóros osztályán való működése alatt számos éven át szerzett.

Advertisement for Dr. Fabinyi, a specialist in venereal diseases, located at the New York Hotel in Budapest. Text includes 'titkos betegségét' and contact information.

Értesítés.

Ezennel bátrak vagyunk nagyrabecsült vevőinket, valamint újonnan belépő nagyra-becsült sorsjegyvásárlóinkat még egyszer a magas pénzügyminiszterium által jóváhagyott és javított sorsolási tervvel megismertetni.

A Magy. Kir. Szab.

Osztálysorsjáték Sorsolási Terve.

Tizenegyedik Sorsjáték.

110,000 sorsjegy, 55,000 nyeresemény.

Első osztály Betét 12 korona Huzás: 1902. nov. 20. és 21.		Második osztály Betét 20 korona Huzás: 1902. dec. 17. és 18.		Harmadik osztály Betét 32 korona Huzás: 1903. jan. 13., 14. és 15.		Hatodik osztály Betét 24 korona Huzás: 1903. március 26-tól április 22-ig.	
Nyeresemény	Korona	Nyeresemény	Korona	Nyeresemény	Korona	Legnagyobb nyeresemény szerencsés esetben Korona	
1.	60000	1.	70000	1.	80000	1.000,000 (Egy millió)	
1.	20000	1.	25000	1.	30000		
1.	10000	1.	10000	1.	20000		
1.	5000	1.	5000	1.	15000		
3.	2000 6000	3.	3000 9000	3.	10000 30000		
5.	1000 5000	5.	2000 10000	5.	5000 25000		
8.	500 4000	8.	1000 8000	8.	2000 16000		
30.	300 9000	20.	500 10000	10.	1000 10000		
100.	100 10000	110.	300 33000	120.	500 60000		
3350.	40 134000	4350.	80 348000	4850.	130 630500		
3500 nyer. Kor. 263000		4500 nyer. Kor. 528000		5000 nyer. Kor. 916500			
Negyedik osztály Betét 40 korona Huzás: 1903. február 10., 11. és 12.		Ötödik osztály Betét 32 korona Huzás: 1903. március 4. és 5.					
Nyeresemény	Korona	Nyeresemény	Korona				
1.	90000	1.	100000				
1.	30000	1.	30000				
1.	20000	1.	20000				
1.	15000	1.	15000				
3.	10000 30000	3.	10000 30000				
5.	5000 25000	5.	5000 25000				
8.	2000 16000	8.	2000 16000				
10.	1000 10000	10.	1000 10000				
120.	500 60000	120.	500 60000				
4850.	170 824500	3850.	200 770000				
5000 nyer. Korona 1.120,500		4000 nyer. Korona 1.076,000					

Az I. osztály huzásához, mely 1902. november hó 20. és 21.-én a magyar királyi állami ellenőrző hatóság és királyi közjegyző jelenlétében, nyilvánosan történik a huzási teremben (IV., Eskü-tér, bejárat a Duna-utcza felől), sorsjegyek azonnali megrendelés esetén nálunk kaphatók.

Az I. oszt. sorsjegyek árai:

1/4	eredeti sorsjegy	korona	1.50
1/4	"	"	3.—
1/2	"	"	6.—
1/1	"	"	12.—

Török A. és Tsa

bankháza, Budapest,

Magyarország legnagyobb osztálysorsjegy-üzlete,

Teréz-közut 46/o.

Fiókok: Váci-körut 4, - Múzeum-körut 11, = Erzsébet-körut 54.

Telefon 118.

Alapított 1875.

WOLF JAKAB férfi-szabó

elsőrendű kész férfi- és fiuruha áruháza

Budapest, IV. ker., Kossuth Lajos-utca 22. szám

a Kereskedelmi Bank mellett.

Azon általános elismerés, melyben 27 év óta fennálló férfi-szabó cégem részéről, azon körülményre vezethető vissza, hogy cikkeimet a legkitűnőbb gyapjukelmék és segédanyagok feldolgozásával, elegáns szabás szerint szolid árak mellett szolgálom. Bátorodom ennél fogva a tisztelt vevőközönség b. figyelmét alábbi cikkeimre tisztelettel felhívni:

Téli kabát, kék, fekete vagy szürke színben, 26 koronától 100 koronáig.

Városi- és utazóbunda különlegességek, 70 koronától 300 koronáig.

Valódi dán bőrkabátok, 50 koronától 140 koronáig.

Gazdasági kabátok szörme bélésessel 36 kor.-tól 100 kor.-ig.

Sacco öltöny különféle színben, 24 kor.-tól 70 kor.-ig.

Külön osztály mértékszerinti megrendeléseknek.

Valódi angol- és skót kelme különlegességek.

THE ENGLISH CLOTHING COMPANY.

26
Károly-körút

KOCH-féle
télkabátot
Csak **KOCH** kell viselni.

Télkabát kell mindenkinek. Ennek beszerzése gyakran nehéz. Kévsé elég van, melyet oly néhas nem szakított meg, mint a télkabát-szővet. A posztó nyírása és decourálása, Nappe, Jaquard és más szövetek öltök a szövet minőségét, pedig főleg a minőségű függ a tartósság.

A tulkövetés és az alkudozás nyílt teret enged a nem szolid kizsugázásnak, ugyanarra, hogy csak véletlenség, ha a vevőkönység egyszer jól vásárol.

Ezen agályok megcsinálnak, ha Koch Testvéreknél eszközöl bevételeit és rendelését. A szabott árak kizárják a tulkövetést. A példán 15 forintért megvett télkabát októberig megírta az érte fizetést. Nincs tulkövetés, nincs férgény. Keresni is. Kétszáz szabás, csak gyapjúszövetek dolgoztak fel.

KOCH Testvérek férfi-, fiu- és gyermekruha-áruháza

csakis Károly-körút 26. sz. a. van.

Napi cikkek

Egy városi bunda	85 forinttól feljebb.
" gyermek-télkabát	5 " "
" férfi-télkabát	15 " "
" Loden-kabát	6 " " stb.

Ideg- és nemi gyengeségi állapotok

impotentia,
alapos gyógyítására páratlan sikerű gyógyhatásai folytán a legmelegebben ajánljuk

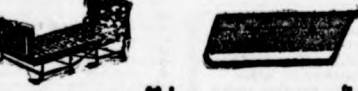
dr. Mitzger Tivadar
hírneves hydro-elektrotherapiai intézetét

BUDAPEST,
Teréz-körút 44., I. em.

Tapasztalt gyors és biztos eredmények folytán honorárium teljes gyógyulás után fizethető.

Rendelés délelőtt 8-11-ig, délután 2-8-ig.

Legszébb Legjobb Legolcsóbb
PAP, PAP, PAP

1. sz. székelykötésű 8 60	2. sz. székelykötésű 8 60
3. sz. székelykötésű 8 60	4. sz. székelykötésű 8 60
5. sz. székelykötésű 8 60	6. sz. székelykötésű 8 60
7. sz. székelykötésű 8 60	8. sz. székelykötésű 8 60
9. sz. székelykötésű 8 60	10. sz. székelykötésű 8 60
11. sz. székelykötésű 8 60	12. sz. székelykötésű 8 60
13. sz. székelykötésű 8 60	14. sz. székelykötésű 8 60
15. sz. székelykötésű 8 60	16. sz. székelykötésű 8 60
17. sz. székelykötésű 8 60	18. sz. székelykötésű 8 60
19. sz. székelykötésű 8 60	20. sz. székelykötésű 8 60
21. sz. székelykötésű 8 60	22. sz. székelykötésű 8 60
23. sz. székelykötésű 8 60	24. sz. székelykötésű 8 60
25. sz. székelykötésű 8 60	26. sz. székelykötésű 8 60
27. sz. székelykötésű 8 60	28. sz. székelykötésű 8 60
29. sz. székelykötésű 8 60	30. sz. székelykötésű 8 60
31. sz. székelykötésű 8 60	32. sz. székelykötésű 8 60
33. sz. székelykötésű 8 60	34. sz. székelykötésű 8 60
35. sz. székelykötésű 8 60	36. sz. székelykötésű 8 60
37. sz. székelykötésű 8 60	38. sz. székelykötésű 8 60
39. sz. székelykötésű 8 60	40. sz. székelykötésű 8 60
41. sz. székelykötésű 8 60	42. sz. székelykötésű 8 60
43. sz. székelykötésű 8 60	44. sz. székelykötésű 8 60
45. sz. székelykötésű 8 60	46. sz. székelykötésű 8 60
47. sz. székelykötésű 8 60	48. sz. székelykötésű 8 60
49. sz. székelykötésű 8 60	50. sz. székelykötésű 8 60
51. sz. székelykötésű 8 60	52. sz. székelykötésű 8 60
53. sz. székelykötésű 8 60	54. sz. székelykötésű 8 60
55. sz. székelykötésű 8 60	56. sz. székelykötésű 8 60
57. sz. székelykötésű 8 60	58. sz. székelykötésű 8 60
59. sz. székelykötésű 8 60	60. sz. székelykötésű 8 60

GIOHNER JÁNOS
pap, zenész, és kárpótlásra gyórt, szónok, függöny, vásztor stb. nagy raklára.
Budapest, VII., Erzsébet-körút 20.
Arjegyének kiadásán és bérmentve küldik. Vidék megrendelések postaián elküldhetik, nem tartozik rákiszárolt, vagy a pénz visszatér.

Szülőoltványok

szokványminőségben és európai nemes, gyökeres és sima vesszők melyek lenyomott árakban, melyek székelykötésű, a legkiválóbb bőr- és csomagefajából, fajtáján, teljes jólállás. Ha a szállítvány a megrendelőnek meg nem felel, az az oda- és visszazállítás költsége, valamint a megrendelő által kifizetett Csevegő díjnyel azonnal visszafizetem. Így mindent ebből szükkeletét az én költségemen házához szállítva tekintethet meg.

ÉLŐKERÍTÉS.

Gleditsia-csémek és magvak.
Óriás tövű, igen gyorsan fejlődő sövény-növény. Ez az egyedül, melyből oly örökös kerítés nevelhető pár év alatt, rendkívül csodálatos, melynek nemcsak a gyökere, de a levelei is állat, még az apró nyulak sem hatolhatnak át, úgy, hogy a bekerített részek teljesen károsak. Minden rendelkezés rájukkal állított tövű és keszeli utasítás mellékeltek. Sörvény kiadására végeztetted beszerzésre és díjazásukon ingyen és bérmentve küldetnek, rendelési költségek nélkül. Az Arjegyeken kívül egy oly könyvet kap amel. az címét egy levelemre tudad, hogy minem az a há vagy család, ahol annak terítésként beszerzésre fordíthatnak, városon, falun, pusztán, gazdag vagy szegény családnyal egyaránt. Így még azoknak is érdekesen áll, kik rendelkezni nem akarnak, mert benne számos oly kélelemény foglaltatik, melyek mindenkinek nagy szolgálatot tesznek.
Kétféle, orsiál jövedelmet biztosító voltánál fogva ennek növényzetése mind minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.
Díjcsémek.
Kétféle, orsiál jövedelmet biztosító voltánál fogva ennek növényzetése mind minden gazdaságban az utóbbi időben rendkívül elterjedt.
Cím: „Ermelléki Elő Szülőoltvány-Telep” Nagy-Kágya, u. p. Székelyhid.

BUTOROK

dívánok, matracok, függőágyak, ingóágyak, legújantóbbakban

részletfizetésre is kaphatók

Náthán Ignácnál,
Budapest, VII., Erzsébet-körút 23.

Zsedényi Aladár

A CSICSA.

(Bácska történelmi. III. kötet.)
Budapest, Athenaeum.

Ára 2 korona.

A napjé térvilágosság szerint egyike a legérdekesebb utolsó kötetnek. Zsedényi Aladár a Bácska történelme az ő székelykötésű, érdekes és megvilágosítja be, mesteri megismerésével, szokatlan, eredeti módon. A hátsó talján beszégetőjött, a törtéket napjé szelleműben is igen becsesek az iradalmra, a így nemcsak szókötésűnek, és tanítanak is. Feltalál, öregeket, egyaránt mulattatnak Zsedényi történelmi, melyeknek pontjait a Bácska speciálitási: a bor, a szorelen és a hátyra.

Ára 2 korona.

megrendelhető az Athenaeum részv. társ. Budapest VII. Kerepesi-út 44. az az minden könyvkereskedésben.

Ca. és kir. udv. szállító.

1902/3. idény.

KOHN HEILMANN és FIAI

legnagyobb férfi- és gyermekruha-áruháza az „Angol szabó“-hoz
Budapest, IV. Károly körút 12.

Legjobb bevásárlási forrás, minden tisztá gyapjuból a mi nem feslik és nem fakul Minden darabon olesó, szabott áruk. Meg nem felelő árúért a pénzt visszaadjuk.

Dus választék csakis valódi szörmével bélelt városi bundákban 40 frt Utazó-bunda 35 frt Vadász-kabát 15 frt Téli-kabát 18 frt Téli-Úlster v. Raglan 16 frt Téliöltöny 16 frt Gyermekruha 4 frt és feljebb

Fiók-üzlet (Központi városához) Károly-körút 30.

DÓCZI MÓR czipész

Budapest, Kerepesi-ut 10.

Sohol jobb, olcsóbb, elegánsabb és tartósabb cipőt nem kaphat, mint fenti jóhírnevű cégnél.

Férfi:

Posztó, cugos, bőrről 3.20, oroszálkál 3.50	Derby, borjúbőr angol bakancs 3.50
Zerge, fűzős vagy cugos 3.-, gombos 3.30	Amerikal box, fűzős, gombos v. cugos 3.50
Serve, fűzős, gombos vagy cugos 4.-	Amerikal box-bőrcipők 3.50
Lakk vagy box angol bakancs 4.50	Szalov vagy oroszálkál fűzős v. cugos 3.40
Lakk vagy oroszálkál-cipők 4.-	Lakk, kivágott 1.50, keresztcsinos 2.-
Gyermekcipő 1.-, Fin- vagy leánycipő 2.-	

Női:

Posztó, engos, bőrről 3.-, oroszálkál 3.40	Zerge, fűzős vagy cugos 3.-, gombos 3.30
Amerikal box, fűzős, gombos v. cugos 3.50	Serve, fűzős, gombos vagy cugos 4.-
Lakk, kivágott 1.50, keresztcsinos 2.-	Gyermekcipő 1.-, Fin- vagy leánycipő 2.-

CSIZMÁK, teljesen vízmentesek

Halmából, körül bőrről, dupla talppal 4.50	Vadász-cizmák, halmából, bőrről körül 6.-
Vadász-cizmák, halmából, bőrről körül 6.-	Borjúbőrű, tisztított és egyszócs ón-Bugariából, erős hámszoros talppal 7.-
Gyermek-cizmák bőr- v. lakkcsizzával 30-30: 2 frt 31-36: 2 frt 40.	

Elsőrendű gummi-sárcipők: férfi 1.50, női 1.30, gyermek 1.- Képes nagy Arjegyék, csomagolási és szállítási ingere. Vidék rendelések postaián és lakosimatenesen elküldhetnek. 10 frton felül bérmentve. Nem megfelelő áru későbbel kicserélők.

Titkos betegségek

gyógyítására legjobban ajánlható 26 éven át szerzett kórházi és magánorvosi tapasztalatai alapján

Dr. Kajdacsy

v. cs. és k. ezredorvos és kórházi főorvos.

Biztos sikerrel rövid idő alatt gyógyít: húgycsőfolyást, hólyagbajt, sebeket, gyphilit, bőrbajokat, elgyengült férfierőt, idősebbeknek is electro Massage vagy Psychoprop által. Ünfer-tözet és annak utóbajait: ideg- és hátrgerincsbajt és minden más bajokat.

— Rendel: 9 óratól 4-ig és este 7-8-ig. —

Budapesten, Kigyó-utca 5.
Clotild-palota (I. emelet).
Atjáró ház. — Lift használat.
Levelekre válaszol, gyógyszerokről gondoskodik.
Levél útján is biztos gyógyásiker.

STANDARD életbiztosító-társaság

Edinburghban (Angolhon.)

Alapított 1825-ben.

Magyarországi fiók: Budapest IV., Kossuth Lajos-u. 4.

Évi bevétel	31,500,000
Kiutalt nyereségnyereségek	170,000,000
Vagyon	240,000,000
Halálesetek folytán kifizetve	500,000,000

A Standard kötvényeinek nevezetesebb előnyai:

Kétségtelen biztonság. Alacsony díjak. Szabad világkötvények. A kötvények érvényben tartása díjmentes elmulasztásánál. Tökéletes és előre megállapított visszaváltási érték. Megtámadhatatlanság. Feltétlen fizetés öngyilkosság esetében egy évi fennállás után. Szabad háborúbiztosítás népfelkelők részére.

Díjtáblázatok kívánatra küldetnek.

Tüdőbaj krónikus katarus és sorvadás gyógyítható.

Az orvosi kongresszuson Leyden tanár konstátálta, hogy Németországban állandóan 1.300.000 ember szenved sorvadásban és hogy ezek közül kb. 180.000 esik a borzasztó betegségnek áldozatul. Minthogy minden ember majdnem napokig tüdőbajjal küzd, a sorvadás előfordul mindenütt, amely a bacillákat elpusztítja még mielőtt a szervezetnek kárt okozhatnának. Ez az anyag benne van a tüdő alóti levő pajzmirigyekben és állandó harcban áll a bacillákkal. Csak ha ezek a mirigyek megelődnek, por stb., avagy tömeges és tartós bacillabevándorlás következtében nem működnek, áll be a betegség, minthogy emulsiókatoknál is megvanak a mirigyek és ugyanakkor a földet is teljességgel mint az emberrel, fontos volt megkísérletek által azt pajzmirigyek hozzáférése által a természetet a betegség elleni harcban támogatni, amely teória számtalan orvos kísérletet vezetett a felfedezés följára. A készítményt jéghal pajzmirigyéből veszik és **Dr. Hoffmann-féle Glandulén** elnevezés alatt tabletákként állítják elő, minden tabletta van 0,25 gramm a pedig 0,05 gramm pajzmirigy pora és 0,20 gramm tejlejt.

Dr. H. ur M. ből ezeket írja: A Glandulén alkalmazása által a tuberkulózis különféle nében szenvedő betegeknek meggyógyított, hogy ez a tuberkulózis elleni eddig használt belső szerzet hatékonyabban járul hozzá.

Dr. A. ur E. ben. Örömmel értesítem, hogy betegem állapota nagyobb mennyiség bevétel után jelentősen javult, kivált a kollektív levegőhiány elcsúszta, a köpés majdnem megszűnt, általában jobban érzi magát és 2 fonttal hízált.

G. B. ur K. in. Valóban meggyőzt a Glandulén-tabletták által elért eredmény.

A köhögés láthatóan enyhült, az étvágy és az általános érzés javult, amit egyeztetve az ön tablettáinak tulajdonított. Az általam eddig használt számtalan szernek nem volt semmi hatása.

Készíti Dr. Hoffmann Nachf. vegyi gyára Meerane (Szászországban) és kapható 100 tablettával 5 K. 60, 50 tablettával 3 K. Kimerítő füzeteket a értékeiken utánzatolják.

Glandulént

Legújabb levelező.
Legújabb levelező, 5000000 és házi titkár. A közönséges életben előforduló mindenféle levelezési feladatok elvégzésére, szerkesztés, mintáival. Ára füzete 2 kor. 40. 2 kor. 40 fill. Az összeg előzetes beutalással. Budapest, Andrássy utca 21. szám.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzemeltetése.
5446/P.

Pályázat.
A cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzemeltetése 1904-ik évben szükséges

- a) 80000 drb 2'40 vagy 2'50 méter hosszú 1-50 rangú és
- b) 20000 drb 2'20 méter hosszú II-od rangú vasutépítményi ölyv-talpára, melyek 1903. évi október hó 1-től 1904. évi május hó végéig szállítandók; pályázatot hirdet és megjelgyzi, hogy kedvező árak mellett az 1905. és 1906. évekre is elfogadjátok.

A szállításra vonatkozó részletek adataitok magának foglalja. Általános és különleges feltételek; valamennyi hazai kereskedelmi és iparkamarának, az országos iparügyi-miniszternek, a kereskedelmi-műszaki igazgatóságának, valamint alulírott üzemeltetési igazgatóságának és pályafenntartási osztályának és annak magyar és horvát vonalain levő összes mérnököstályainak díjmentesen kaphatók.

A szabályszerűen kiadott, inekint 1 korona m. kir. okmányblyeggyel ellátott ajánlatok lepecsételve és a borítékon ezen felirattal: „Ajánlat talpa szállításra 5446/P. sz. hoz” legkésőbb f. évi december hó 15-ének déli 12 óráig a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzemeltetési igazgatóságához Budapestben, I. kerület, Mészáros-utca 19. sz. (iktató hivatal) küldendők.

Budapest, 1902. nov. 15.
Az üzemeltetési igazgatóság.

Cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság. Üzemeltetési igazgatóság.
4331/T.

Személydíjazások hatályon kívül helyezése és új sz. a díjazások hatályon kívül helyezése.

1902. évi január hó 1-vel kivezetés díjazásokat és pótló kök lépnek hatályon kívül: „Díjazás I. rész. Utalazásblyeg és pótló díjazások; személyi díjazások, kutyák és expresszúrak szállítási néve a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzemeltetési igazgatóságához Budapestben, I. kerület, Mészáros-utca 19. sz. (iktató hivatal) küldendők.

1902. évi január hó 1-vel kivezetés díjazásokat és pótló kök lépnek hatályon kívül: „Díjazás I. rész. Utalazásblyeg és pótló díjazások; személyi díjazások, kutyák és expresszúrak szállítási néve a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzemeltetési igazgatóságához Budapestben, I. kerület, Mészáros-utca 19. sz. (iktató hivatal) küldendők.

1902. évi január hó 1-vel kivezetés díjazásokat és pótló kök lépnek hatályon kívül: „Díjazás I. rész. Utalazásblyeg és pótló díjazások; személyi díjazások, kutyák és expresszúrak szállítási néve a cs. kir. szab. déli vaspálya-társaság magyar vonalainak üzemeltetési igazgatóságához Budapestben, I. kerület, Mészáros-utca 19. sz. (iktató hivatal) küldendők.

Évenként 12 húzása van alatt felsorolt 7 drb sorsjegyek

- 2 drb József sorsjegy
- 1 „ Oztrák vörös kereszt sorsj.
- 1 „ Olasz „ „
- 1 „ Magyar „ „
- 1 „ Bazilika sorsjegy. „

Kapható 24 havi részletfizetésre. Havifizetés mind a 7 darab sorsjegyre 9 korona 50 fillér. Már az első részlet és 35 fillér ajánlati díj behajtásán elcsúszhat a sorsjegyek sorozat és számít tartalmú részleteket azonnali jótétjéggel.

Fleissig Sándor
BANKHÁZ
BUDAPEST,
Erzsébet-körút 2

Az Athenaeum irod. és nyomdai r.-társulat kiadásában megjelent:

Az Olympos.

Görög-római mythologia.
Függelékül a germán népek istentana.
Serdültebb fiúk és lányok számára.
Potiszes nyomán szerkesztette
Dr. GERÉB JÓZSEF.
Második átdolgozott kiadás 60 képpel.
Ára füzete 5 K., díszes vászonköt. 7 K.
Kapható a kiadótársulatnál Budapesten, VII. ker., Kerepesi-ut 54. és minden könyvkereskedésben.

Vásároljon osztálysorsjegyet

HECHT
BANKHÁZ NÁL

Budapest,
Forenciek-tere 6. és Erzsébet-körút 32.
Húzás november 20. és 21-én.
Sorsjegy-árak: Egész fél negyed nyolcad
Korona 12.— 6.— 3.— 1.50

CAMI

és halhólyag-különbözőségek.
Arthatatlan. Roule 1, 2, 3, 4, 5, 6 frt tucattja, halhólyag és 2, valódi francia és angol gyártmány, teljesen tisztos és B, 4, 5, 6 frt tucattja, Capotte americana 2, 3, 4, 5 frt tucattja, párizsi szivacs 2, 3, 4, 5, 6 frt tucattja. Pessarium oclusivum frt 1,50—2,50-ig orvosi rendelre. Diana-5v havi-10kéteke 2 frt 50, 3 frt 50 kr. darabja.

Magyar Orvosi Műszertárban
Budapest, Kerepesi-ut 32. M.
A Rókus-kórház templomával szemben. — Árjegyzék ingyen, napi borkétkében.
10 forintnyi bevételre 20% engedmény.

és halhólyag, valódi francia gyártmány, eredeti párisi csomagolásban! Orvosilag ajánlva, feltétlen biztos és ártalmatlan!! Árak koronáértékben!
Tucatonként: 2, 4, 6, 8, 10, 12.
Ered. amerikai újdonság! „Newerrip“.
Felülmúlhatatlan! Ruganyos! Elvitáztatlanul a jelenkor legjobb övszere!!!
Diana-5v (havi kötszer) 8—11 korona. Dusan felszerelt raktár: Irrigatorok, fecskendők, suspensziókban stb. Női övszer: Pessarium oclusivum; Menzinga tanár szerint orvosi rendelre adatik ki. Ára 3—5 korona.

Uj! „Auto Vaginal Spray“! a Uj!
legbiztosabb és legkényvesebb női különlegesség. Ára kor. 15.—
Figyelemreméltó!!! Legújabb és es kir. szabad. Keleti-féle sérkvítő pneumatikus gummi- vagy glicerín töltéssel.
Legújabb képes árjegyzék, zárt borítékban, titoktartás mellett küld:

KELETI J. orvos-sebészeti mű- és kőszeggyár. Alapítva 1878.
Budapest. IV., Koronaherceg-u. 17.

ALAPÍTÁTOTT 1874

ÓRÁK.
ARANY-ÉZÜST-ÉKSZER
ÉS CHINA ÉZÜST TÁRGYAK
6 ÉVI JÓTÁLLÁSSAL
RÉSZLET FIZETÉSRE IS.
REICH MÓR és FIA
ÉKSZERESZEKNÉL
SZEGEDEN.
JAVÍTÁSOK PONTOSAN
ESZKÖZÖLÉNEK.
NEMTETSZŐ TÁRGYAKAT
KICSERELJÜK ÉS PÉNZI VISSZA KÜLDJÜK.
NAGY KÉPES ÁRJEJYZÉK INGYEN, BÉRMENTVE

Szenzációs újdonság az általam fölaltat

Cipő tisztító-gép
melyvel mindenki anélkül, hogy hajlania kellene, Gutz-kendőcső bekenve, kétszeri forgatás által epítőt tényleg tisztítja. Vihághírű tulajdonyom a térv. védett Gutz-kendőcső, melyvel ha a cipő telve börtök börtök, szemmel 1 évi irasheli jóállapotú ruhák és idővel elszakadás esetén ingyen megcsinálom. FENOMÉNALIS TULAJDONYOM A CIPŐ-SÁMFA, mely hozzájárul, hogy a cipő az egyévet kibírja, mintha a cipőt, ha a nedves állapotban levén, a bőr ésszerűen csodálatos tisztítja.

Minden nélem vásárolt cipőhöz tulajdonyom alám küldök szérián kettőt teljesen ingyen mellékelem. Mindenkinek, hogy meggyőződést szerzhessenek világhírű Gutz-kendőcső jószágáról, ki címzett velem küldi, 1 tégely Gutz-kendőcső és több ábrával ellátott árjegyzékem küldöm ingyen és bérmentve. Méréseknek a legbiztosabb, ha használatban egy papirtörlőre állva a lábaltal körvonalaát lerajzoljuk. Meg nem felelő epítőt szemmel kötelezem magam a pénz mindon levonás nélküli visszavételre. A teljes postaköltség csupán 30 krajcár.

Férfi viselőre nélem arde cipő 3.20
Elegáns, egysz. v. fűzős cipő bőrszárral 4.—
Elegáns szalon-lakk, fűzős cipő 4.—
Bogarcs-csizmák egy darabál haláltaggal teljesen vízmentesítve, hárszörzoros leppel, 8 évi jótállással 7.50
Gyanyás borjúbőrbe, nyelvé 8.50
Hálina-csizma, térdig ter. egész magas bőrtörzsű, halhólyaggyal vízmentesítve 4.—
Párizs divat, feltöltött elegáns box v. sevró fűzős gavalércső 5.50
Elegáns barna, bagaris cipő 3.50
Egyéves önkényes csizma, elegáns, fényes bőrű 4.—
Női zergebőr, egysz. v. fűzős cipő, arde 3.—
Elegáns szalon-lakk, fűzős v. gombos 3.50
Párizs divat, feltöltött elegáns box vagy sevró, fűzős v. gombos 4.—
Orosz-lakk fűzős v. egysz. bőrszárral 3.50

FÜZÜLT:

Agulár Ignác
Budapest, Kerepesi-ut 30.
A Rókus-kórház templomával szemben Főközfizlet Király-u. 6.

Legszébb könyvtár borenndezek, havi 2-3 korona részletfizetésre:

Szépírodalom, szakművek bel- és külföldről, díszművek is, karácsonyi és újvi ajándékokra. Cím: **Kelemen Gyula, Budapest VII., Dob-utca 91. sz. II. em. 15.** Levelezőlap elegendő. (Videkérti válaszlevél mellékelendő.)

Most jelent meg!

NIÖBE

Énekes játék 3 felvonásban.

Egy amerikai behatár u. lra • Zenéjét szerzette •
PÁSZTOR Á. STOLL K.

A Népszínház legutolsó premijére.
Állandóan műsoron.

Fővárosi Színházak Műsora 129—130. sz. **Ára 60 fill.**

Casanova

Operette 3 felvonásban, előjátékkal.

lra • Zenéjét szerzette •
Faragó Jenő Barna Izsó

A Népszínház nagy sikertű műsordarabja.

Fővárosi Színházak Műsora 127—128. sz. **Ára 60 fill.**

RODOSTÓ

Történelmi színmű 3 felvonásban.

lra
Géczy István és Lampérth Géza

A Vígcsínház nagy sikertű műsor darabja, a mely most járja útját vidéki színházainkon.

Fővárosi Színházak Műsora 125—126. sz. **Ára 60 fillér**

A múlt színházi évad legnagyobb sikert aratott eredeti és fordított színművei, a melyek állandóan megmaradtak a műsoron, mind megjelentek a

Fővárosi Színházak Műsorában

123—124 Házassodjunk. Bohózat. Gúthy S. 121—122 A régi szerető. Népsz. Cúchi I. 119—120 Balassa Bálint. Tört. szinj. Martos 117—118 A metely. Szin. Brieux-Molnár M. 115—116 Kuroc Feja Dávid. Tört. színmű. Fényes Samu, 113—114 A képviselő ur. Boh. Guthi-Rákosi. 111—112 A páholy. Bohózat. Laufs és Kraatz — Kabos E. 109—110 Karácsony. Drám. látv. Dickens-M. 107—108 A nevezetes kastély. Vigjáték. Bisson—Heltai. 106 Katalin. Ered. op. Bóldi—Fejér. 105 Pillangó kissezonyy. Színmű. Belasco—Faludi. 103—104 A sasok. Vigi. Guthi—Rákosi. 102 A becsületlét. Tragedia. Zivuska

Legközelebb megjelennek

Loute. Fordított *Heltai Jenő.*
A brezovalói hős. Eredeti bohózat 3 felv. lra Gúthy Soma és Rákosi Viktor. Címenőve. lra Ifj. Dumas. Ford. Fáy J. B. Constantia abbé. lra Halévy Ford. Pansly. *Teljes árjegyzék kérésre ingyen és bérmentve.*

Egy-egy szám ára 30 fillér. — Kapható minden könyvkereskedésben.

Kiadja
Lampel R. (Wodianer F. és Fiai)
cs. és kir. udvari könyvkereskedés.
BUDAPEST
VI., ANDRÁSSY-UT 21. SZÁM.

Minden sz6 egyzeri betuista nonpareille betukbol 4 fill. vastagabb betukbol 8 filler.

HIRDETESEK

A hirdetesekre dijmmentesen ad felvilagositast a kiadohivatal: Jozsef-kort 18. szam.

Levelli tudakozdásra ingyen adunk felvilagositast, csak a valaszra szukseges belyeget kell mellekelni. Tudakozdaskunak a hirdetes szamat a kiadohivattal mindig kozolni kell.

Apr6 hirdeteseket

koszponti irodalanban es erdeit6lyugta mellett meg a kovetkezo h6fokban lehet tolat...

Breuer ny6verek donahyozasok Teres-kort 54. szam alatt.

Deutsch Miksan Andras-ut 35.

Eckstein Bernat hirdetesi iroda V. ker. Ferdinand-ut 4. szam.

Engelmann Mor gorszallajomada IV. ker. Kalfin-ter 2. szam.

Franke Pal könyvkereskedes IV. ker. Kiraly-ut palota.

Fischer J. D. hirdetesi iroda IV. Gerolc-utca 1.

Golberger A. V. hirdetesi iroda V. ker. Vaci-utca 17. szam.

Goliner Josefa Andras-ut 50.

Goldgruber Mor könyvkereskedes II. ker. F6-utca 17. szam.

Hausenstein es Vogler hirdetesi iroda V. ker. Dorottya-utca 8. szam.

Jambrikovits donahyozasok Kereszt-ut 30. (T6r-utca-4pt.)

Keraberg Rozalia donahyozasok VIII. ker. Muzseum-kort 1.

Leopold Gyula hirdetesi iroda VII. Erzsebet-kort 54. I. szam.

Mes6s Rudolf hirdetesi iroda Ferenczek-ter 3.

Mozel Antal hirdetesi iroda IV. ker. Kalk-ut 9. szam.

Nemetsek A. J. konyvkereskedes IV. ker. Ferdinand-ut 3. szam.

Off. Nagel Ot6 konyvkereskedes Muzseum-kort 2. sz. (Nemzet Szinhaz berhaza).

Rohozicz Hona donahyozasok VI. Andras-ut 24. szam.

Sikray Samu hirdetesi iroda V. ker. Vaci-kort 32. szam.

Sopronyi V. donahyozasok VIII. ker. Kereszt-ut 1. szam.

Szant6 M6r hirdetesi iroda IV. ker. Kelemen-utca 14. szam.

Schwarz Jozsef hirdetesi iroda V. ker. Marokli-utca 4. szam.

Sch6nwald Ferenc donahyozasok Ferenc-kort 32. szam.

Sch6di Gyula donahyozasok es postagyut6k VI. ker. V. Lip6t-utca 14. szam.

Tenger Gyula hirdetesi iroda IV. ker. Szerviz-ter 8. szam.

Toldi Lajos konyvkereskedes II. ker. F6-utca 2. szam.

Weitzenfeld Jakob Kiraly-utca 1.

Zlper es K6nig szemekkereskedes VI. ker. Andras-ut 4. szam.

Zala M6r konyv- es szemekkereskedes VI. Teres-kort 2.

Minden apr6hirdet6s, melyet 6r sz6g f6t6nknek, meg a menny meg a Budapesti Napl6ban.

Bella & Co. Onok, hogy megmondhat6k roham. Ha lesz, ut letek es...

Edes! Miert halgat6t oly nagy6g6sban es 6r sz6g, anny6s k6r6t sz6m 7? Miert nem 6r h6t 6r sz6m 7?

Edes! Miert halgat6t oly nagy6g6sban es 6r sz6g, anny6s k6r6t sz6m 7? Miert nem 6r h6t 6r sz6m 7?

Edes! Miert halgat6t oly nagy6g6sban es 6r sz6g, anny6s k6r6t sz6m 7? Miert nem 6r h6t 6r sz6m 7?

Edes! Miert halgat6t oly nagy6g6sban es 6r sz6g, anny6s k6r6t sz6m 7? Miert nem 6r h6t 6r sz6m 7?

Edes! Miert halgat6t oly nagy6g6sban es 6r sz6g, anny6s k6r6t sz6m 7? Miert nem 6r h6t 6r sz6m 7?

Edes! Miert halgat6t oly nagy6g6sban es 6r sz6g, anny6s k6r6t sz6m 7? Miert nem 6r h6t 6r sz6m 7?

Edes! Miert halgat6t oly nagy6g6sban es 6r sz6g, anny6s k6r6t sz6m 7? Miert nem 6r h6t 6r sz6m 7?

Edes! Miert halgat6t oly nagy6g6sban es 6r sz6g, anny6s k6r6t sz6m 7? Miert nem 6r h6t 6r sz6m 7?

Edes! Miert halgat6t oly nagy6g6sban es 6r sz6g, anny6s k6r6t sz6m 7? Miert nem 6r h6t 6r sz6m 7?

Edes! Miert halgat6t oly nagy6g6sban es 6r sz6g, anny6s k6r6t sz6m 7? Miert nem 6r h6t 6r sz6m 7?

V6el-k6r6ton

figyelmeztet6t belyeget k6r6m meg a megiralt, honlap hol...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

H6t6ss6g. Intelligencia, h6t6s, 6r nev6l...

K6t6s. E6cs6 beteg f6t6ss6g! Ma sz6n...

17 6ves,

intelligens, a keresked6s...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens

aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

T6zsd6be, cukrard6sok vagy b6r...

Intelligens aut. 6rth. 6rth. 6rth. 6rth.

Miel6tt

f6r6s-6r vagy gyermek...

R6szletfizetesre

Gr6nberger Armin B6la

IV. V6el-utca 30. I. em. 23.

szajpad6s n6k6l 6r...

Tan6rjel6tt

Singer-varr6g6pek

Boroshord6k

B6csi sz6n6b6,

Magy. kir. 6llamvasutak

HIRDETENY.

A m. kir. 6llamvasutak

A terv6k es k6lt6s6g...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

A p6lyazati felt6telek...

Haszn6lt

f6r6rughat6k legmagasab...

Amerika.

Indi